

Arenlezingen op Gods akker

<https://hdl.handle.net/1874/235651>

ARENLEZINGEN
OP GODS AKKER

DOOR

H. PIERSON

GUNNING

4H

29

485

mm 12648

~~Manning~~

Arenlezingen op Gods Akker.

Arenlezingen ❖ ❖
❖ ❖ op Gods Akker

DOOR

H. PIERSON.

'S-GRAVENHAGE

W. A. BESCHOOR.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

EEN WOORD VOORAF.

Toen Ruth op Boaz' akker aren had gelezen, stond zij, thuis komende, verbaasd over de opbrengst. Zij wist niet, dat Boaz zijn volk den raad had gegeven, om harentwille ditmaal wat slordig te zijn en veel te laten liggen.

Zoo gaat het ons vaak, als wij, na lang aren te hebben gelezen, die in een bundel vergaderen en uitslaan. Terugziende op de jaren achter ons, krijgen wij den indruk niet veel vergaderd te hebben: hier een aar en daar een tweetal, soms eenige bij elkander. Maar bij de uitkomst viel het mede. Trouwens wij wisten niet, dat de goddelijke Eigenaar van den akker ons onmerkbaar meer had laten vinden dan wij verwachtten. In den loop der jaren ontvangt men velerlei indrukken, die, neergelegd in korte overdenkingen, door het bewaren en vereenigen meer waarde verkrijgen.

Wat te midden van veel arbeid en velerlei ervaringen, nu bij voor-, dan bij tegenspoed, bij dankzegging

en rouw, bij overwinning en nederlaag, werd genoten en ondervonden van Gods Woord, wordt daarom hier in een boekdeeltje verzameld.

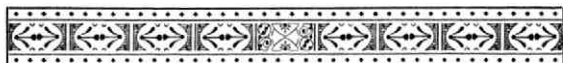
De lezers van „De Bode der Heldringgestichten” zullen er wellicht hun oude bekenden onder terugvinden, soms ook wat anders en beter gekleed zoo wij hopen. Wellicht maakt men ook nieuwe kennissen.

H. P.

Zetten, November 1901.

I N H O U D.

	Bladz.
DE TWEE STEUNPILAREN DER MAATSCHAPPIJ	I
IS DEZE TEKSTVERKLARING TE GEWAAGD?	8
DE OVERSPELIGE VROUW	14
EEN SCHRIFTVERKLARING OP DE GESTICHTEN GELEERD . . .	20
NOG EEN SCHRIFTVERKLARING OP DE GESTICHTEN GELEERD .	28
DE VIJF NOODEN	33
DE DWAASHEID DES EVANGELIES	39
HET BEELD GODS	47
TOOVERBEKEERINGEN	53
HET LEVEN DER WEDERGEBOORTE	59
HET WIEROOKVAT OMGEKEERD	68
JEZUS NIET VOLMAAKT?	74
PROFETEEREN EN WAARZEGGEN	79
DRIE MAAL ZEVEN IN JESAJA XI: I—9.	84
BODE, HERAUT, GEZANT	89
DE CATECHISATIE-JOB	94
ISRAËLIETISCH OF BUDDHISTISCH.	102
DE LOFZANG VOOR HET LIJDEN	109
OUDERDOM	115
JEZUS' MOEDERTAAL	120
EEN LENIG EN GESPIERD PROFEET	127
DIENEN OF BEHEERSCHT WORDEN	133
WEG, WAARHEID, LEVEN	137
DE OOGST IS GROOT	142

DE TWEE STEUNPILAREN DER MAATSCHAPPIJ.

Eerlijkheid en Eerbaarheid. Het laat zich niet weerspreken, dat deze twee de steunpilaren zijn van het maatschappelijk leven. Neem een van deze twee weg en de geheele maatschappij valt in elkaar. Hoe kan de handel bestaan, als er geen crediet, geen vertrouwen meer is? Hoe kan het huisgezin bestaan, als de kuischheid met voeten getreden wordt?

Dit gevoelt de wereld onwillekeurig ook en men kan met recht zeggen, dat aan den man meer bijzonder het eerste, aan de vrouw het laatste is toevertrouwd. Het crediet, het goed vertrouwen op te houden, is daarom de aangewezen taak van den man, omdat hij zich meest buitenshuis beweegt, terwijl de handhaving van het gezin bij uitnemendheid de taak der vrouw is.

Deze gedachten liggen zoozeer op den bodem der maatschappij, dat zij de oneerlijkheid het hardst

in den man, en de oneerbaarheid het hardst in de vrouw straft.

Dit is billijk en overeenkomstig den eisch der gerechtigheid Gods.

Er zijn zeker evenveel vrouwen als mannen, die stelen, maar er zitten heel wat meer mannen voor diefstal in de gevangenis dan vrouwen. Omgekeerd zijn er evenveel oneerbare mannen als vrouwen, maar de vrouw, die de kuischheid met voeten treedt, wordt zwaarder gestraft dan de man. Als een jong meisje speelt met haar eerbaarheid, laadt zij de verachting der wereld op zich, want God heeft in het hart van den man de behoefte gelegd, om de vrouw te eeren, en haar in reinheid en zuiverheid van zeden boven zich te stellen.

Het is een waarheid, dat een jonge man, die op 18-jarigen leeftijd in den handel gaat en zijn patroon besteelt, meestal even reddeloos verloren is als de jonge dochter, die op dien leeftijd een misstap begaat.

Ja, zelfs in de beschaafde kringen zal het meisje, dat zich dwaas aanstelt, zich niet weet te beheerschen, en de jonge mannen naloopt, volkomen rechtmatig ondervinden, dat er ook met haar gespeeld wordt. Zij heeft dit aan zich zelve te wijten. Gods wetten van eerlijkheid en eerbaarheid worden niet straffeloos met voeten getreden.

Wij zijn daarom met het Evangelie in de hand alles behalve gezind, een ziekelijke liefde te prediken, die de oneerlijke en eerlooze mannen en vrouwen vergoelijkt. Integendeel: op het standpunt der wet,

uit het oogpunt der menschelijke maatschappij is afkeer van den man, die steelt en van de vrouw, die haar eer wegwerpt, niet alleen billijk, maar gewenscht en in menig opzicht gezegend. Het zou er nog veel slechter uitzien in deze wereld, indien het anders ware en menigeen wordt daardoor binnen de perken gehouden van een uitwendig goed gedrag.

Daarin openbaart zich ook de toorn Gods tegen de zonde en deze wet is een heilzame tuchtmeester tot Christus, wanneer die met een ootmoedig hart wordt erkend, als billijk en goddelijk rechtmatig. Wie daaraan tornt, zondigt tegen Gods ordening en haalt de steunpilaren der maatschappij omver.

Wil dat zeggen, dat de mannen mogen doen, wat aan de vrouwen verboden is? Allesbehalve. De vrouwen mogen evenmin stelen als de mannen maar zij doen het evenzeer, misschien nog meer — doch worden er zonder twijfel veel minder voor gestraft. Vraag eens in de militaire kringen, hoe zwaar het stelen onder kameraden wordt aangerekend en doe dan eens onderzoek naar de diefstallen van gelijke soort, door vrouwen gepleegd! Gij zult zien, dat het alzoo is. Doch hoezeer dit alles volkomen rechtmatig is en wij Gods ordeningen eeren door dit te erkennen, het Evangelie heeft wat beters te zeggen.

In de Schrift lees ik, dat de Heere Christus zich ontfermd heeft over oneerlijke mannen en over oneerbare vrouwen.

Er is echter een groote neiging bij vele geloovige Christenen, om de woorden des Heeren in een

anderen zin dan den letterlijken te verstaan, maar nergens komt dit meer uit dan in de verdraaiing van het woord: „de Zoon des Menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.”

Van dat woordje *verloren* maakt men iets zeer onbestemds en zegt met een zucht: „mochten wij maar inderdaad verloren zijn.”

Zoodoende wordt er iets van gemaakt, dat de Heere Jezus nooit bedoeld heeft, en wij zelven lijden er schade onder, als wij het woord niet opvatten, zooals de Heere het meende. Hij verstaat onder verlorenen diegenen, welke de wereld als zoodanig beschouwt. Reddeloos verloren is, in het oog der wereld, ten eerste de man, die steelt en ten tweede de vrouw, die zich vergooit. Juist die kom ik zoeken, zegt de Heiland, opdat ik u, hoogstfatsoenlijke mannen en vrouwen, zou leeren, dat gij dezelfde genade van noode hebt en dat gij onder het woord *zondaar* niet moet verstaan, een bekommerde, innige, teergevoelige, smachtende ziel, maar wel zeer zeker een die door en door slecht is. Ik kom de zielen genezen, niet van ingebeelde en gedroomde zonden, maar van zeer duidelijke en tastbare boosheden.

Ziet gij dien man daar, die onlangs heeft ingebroken, en die nu uit dien gevangeniswagen stapt met een paar rijksveldwachters naast zich? Dat is een zondaar, en op dien man gelijkt gij als twee druppelen waters in Gods oog, zoolang er geen nieuw leven bij u komt. — Ziet gij die vrouw daar met opgepronkte kleeding, met een onbeschaamd gezicht? Dat

is een zondares, en op het hart van die vrouw gelijkt uw hart als twee druppelen waters in des Heeren oog, zoolang er geen nieuw leven bij u is te bespeuren.

Maar nu komt onze Heer en Zaligmaker met deze blijde boodschap: „Ik kan wonderwerken doen, Ik kan dien inbreker tot een eerlijk man maken, eerlijker dan gij zijt. — Ik kan die vrouw tot een toonbeeld maken van eerbaarheid en reinheid, waar menig meisje van ongerepten naam zich voor moet schamen.”

Dit is de belofte des Evangelies en daarom is dat woord: de Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was — voor alle niet-verlorenen zoo heilzaam en zoo heerlijk tevens, mits zij het in al zijn strengheid over zich heen laten gaan.

Nu weet ik, wie verloren genoemd worden en nu komt de vraag tot mij: „wilt gij naast deze verlorenen staan, met dezen gerekend worden, even als dezen behoudenis verkrijgen? Durft gij het uitspreken tot die verlorene: ik ben in Gods oog, wat gij zijt en ik kan door geen ander middel behouden worden dan door hetzelfde Evangelie, wat u behouden moet. Jezus Christus is in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben?”

Een dief te bekeeren tot een eerlijk man, een gevallen vrouw te maken tot een eerbare en reine ziel — dat zijn wonderwerken, waar de wereld voor staat. En terecht, zij gelooft niet eens dat het mogelijk is.

Doch juist dat ongeloof doet des Heeren heer-

lijkheid des te meer uitkomen en ieder, die door Gods genade tot inzicht van zijn toestand is gekomen, juicht dankbaar: „kan dat, dan kan ik ook gered worden, dezelfde genade die dezen behoudt, kan het ook mij doen.”

Dit te vergeten, is een der grootste zonden die de Christenen onzer dagen op zich laden. Men gelooft niet aan de zwarthed der zonde en daarom gelooft men evenmin aan de heerlijkheid des Evangelies. De Christenen maken op de wereld vaak den indruk van Farizeën en hoewel de wereld allermint recht heeft, hen aan te klagen, is het toch zeker waar, dat onze Heer en Heiland nooit dien indruk heeft gemaakt. De wereld heeft Hem uitgejouwd als „vraat en wijnzuiper” maar niet als „huichelaar.”

De fout ligt bij ons daarin, dat de zonde bij ons vooral een schuld is en niet een diep bederf. Wij voelen niet, dat wij op God denzelfden indruk maken, die een Rachab of Zaccheus op ons maakt. Met groote woorden trachten wij ons berouw uit te drukken en wij voelen niet, dat de zonde de vreeselijkste werkelijkheid is. Daarom zijn er zooveel bekommerde zielen in de Chr. gemeente, omdat zij de zonde niet kennen en niet erkennen en dus ook de genade miskennen.

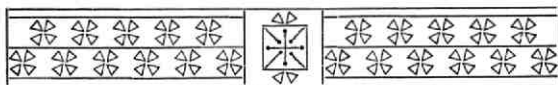
Zoolang de Chr. gemeente het woord verloren niet vat, verstaat zij maar half het woord behouden. Eerst dan als zij beseft: Jezus Christus heeft oneerlijke mannen en oneerbare vrouwen tot een spiegel gesteld van allen — buigt zij zich dankbaar neer in

de aanbidding van dit wonderwerk Gods en juicht in de verlossing ook aan zoogenaamd fatsoenlijke (!) menschen aangeboden.

Doch tevens gevoelen wij dan ook, dat wij alleen door diepe wegen van tucht en vernedering kunnen ingaan in het Koninkrijk Gods.

Met zachten balsem en met zoetelijken troost zijn de wonden niet te heelen; de geneesmeester der zielen heeft meer dan dat; Hij gaf er zijn hartebloed voor en ging onder in den dood, om uit den dood herrijzende het nieuwe leven aan te brengen aan ieder, die zijn genade ondervindt.

De zonde is een vreeselijke werkelijkheid, maar de verlossing is een even heerlijke waarheid.

IS DEZE TEKSTVERKLARING TE GEWAAGD?

Met die vraag kom ik tot u, mijn lezer, en wellicht zal uw oordeel zijn, dat mijn denkbeeld uit de lucht gegrepen is. Doch, laat dit zoo zijn, althans zal het u iets te denken geven.

In de gelijkenis van den verloren zoon staat, dat de oudste zoon, terugkeerende uit het veld, het gezang en het gerei hoorde in zijns vaders huis en vraagde, wat dat mocht zijn.

Nu trof mij dezer dagen, bij het uitspreken daarvan, dat zingen bij beurten, die reizang, en ik vraagde mij af: wat mag de Heere Jezus wel daarmee bedoeld hebben? Waarom dat zingen bij beurten? Wat zou men wel gezongen hebben bij den terugkeer van den verlorene?

Daarbij kwam mij in herinnering, wat in het schoone, nooit verouderde werk van Miss Rogers

over „Huiselijk leven in Palestina" verhaald wordt aangaande het zingen bij beurten, zooals dat heden ten dage nog in het Oosten gebruikelijk is.

Eens kwam zij met haren broeder, EngelschConsul, in een klein plaatsje van Galilea en werd daar gul ontvangen. 's Avonds kwamen er verscheidene gasten. Een groote kandelaar werd in het midden op den grond gezet en allen plaatsten zich op kussens langs de wanden. Maar nu begon men ter eere van haren broeder en haarzelve op eigenaardig Oostesche manier een soort van beurtzang. Een van de gasten sprak — al zong hij niet bepaald — een zegenwensch uit in verheven woorden en de anderen vielen in met een refrein, waarvan de inhoud zeer eenvoudig maar toch aangrijpend was. De voorzinger zeide b.v. „Abraham verliet zijn land en zijn maagschap en verkeerde als vreemdeling in een vreemd land, maar hij werd machtig in het land, zijn geslacht nam toe en zijn naam werd grooter. Zoo ook moge de naam van Rogers bekend worden in dat land, en mogen zijn kinderen en kindskinderen hier wonen in eere." Daarop vielen allen zingende in: „Mogen zijn kindskinderen hier wonen in eere." — Straks had de voorzinger weer een andere voorstelling en bracht hij ook aan de zuster van den gast alzoo een vriendelijken groet — en telkens viel het koor weer in met de afgesproken woorden of met de laatste woorden van den spreker.

Zulk een manier van hulde bewijzen komt ook voor bij rouwbeklag op een begrafenis.

Enkelen heffen aan, met smart terugziende op hetgeen de overledene geweest was:

„Wij zagen hem in het midden der ruiteren,
Dapper rijdende op zijn paard, het paard dat hij liefhad”;

en de anderen hernemen:

„Ach, wij zullen hem nooit weerzien in het midden der ruiteren,
Dapper rijdende op zijn paard, het paard dat hij liefhad”;

en zoo telkens weer bij elke vermelding van hetgeen hij geweest was.

Ook bij de muren des tempels, waar de Joden nog elke week te Jeruzalem samenkomen, om hun klaagliederen aan te heffen, geschiedt dit op dezelfde wijze. De voorzinger begint en de aanwezigen vallen in, in dezer voege:

„Wegens het paleis, dat verwoest is,”
„ „zitten wij eenzaam en weenen.” ”
„Wegens het paleis, dat vernield is,”
„ „zitten wij eenzaam en weenen.” ”
„Wegens de muren, die verstoord zijn,”
„ „zitten wij eenzaam en weenen.” ”

en zoo gaat het verder, om straks weer tot een anderen vorm van zang en tegenzang over te gaan.

In psalm 136, met het welbekende refrein: „want zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid” is ons een oude Paaschpsalm bewaard, waarschijnlijk nog door den Heere Jezus in den nacht vóór zijn kruisiging in den kring der Zijnen aangeheven.

Dit alles is vrij algemeen bekend. Doch nu op de

gelijkenis van den verloren zoon toegepast, rijst de gedachte bij mij op: is het niet merkwaardig, dat tot twee malen toe daarin de woorden voorkomen: „deze mijn zoon (of: uw broeder) was dood en is weder levend geworden, hij was verloren en is gevonden.” De vader spreekt ze uit tegenover zijn dienstknechten en tegenover zijn oudsten zoon. Is het nu te gewaagd daaruit af te leiden, dat het zingen bij beurten zich ook om die woorden beweegt en men daar in huiselijken kring, waar de dienstknechten het zelfs zoo goed hebben, die woorden tot referein heeft gekozen?

Hoe liefelijk wordt dan het tooneel. Allen viereen mee feest. De vader wil het gaarne aanwakkeren, „Men behoorde dan vroolijk en blijde te zijn,” zoo zegt hij immers zelf.

Mij dunkt, ik hoor dien Oosterschen voorzinger zich uitputten in allerlei woorden en de gansche schaar van huisgenooten invallen.

„Ver ging hij heen, naar het vergelegen land en verliet zijns vaders huis, en er was rouw in de woning, die hij verliet,” vangt de voorzinger aan en de andere zingen hem tegen:

„„Uw zoon was dood en is weer levend geworden, hij was verloren en is gevonden.””

„Ledig was de woning en ledig de plaats in het harte zijns vaders, als hij hem zag heen trekken om niet weder te keeren.”

„„Uw zoon was dood en is weer levend geworden, hij was verloren en is gevonden.””

„Geen bode kwam berichten, geen stem werd ge-

hoord, geen vreemde wist te melden, waarheen hij getogen was."

„„Uw zoon was dood" enz.

„De vader ging droevig in rouw en zijn oog werd dof en zijn hart smachtte naar den zoon zijner lenden."

„„Uw zoon was dood"" enz.

Zoo kon de gansche geschiedenis a. h. w. in zang en tegenzang aller harte bezig houden, om weldra van droeve klacht in blijde bewoordingen over te gaan als de terugkomst van den zoon, als de omhelzing van den vader, als het kleed en de ring en de schoenen worden vermeld, of als het berouw van den zoon werd geschilderd.

Hoe levendig wordt dan het gansche tooneel! Hoe veel rijker van kleur! 't Is maar niet dat oogenblik alleen van den terugkeer, dat oogenblik was spoedig voorbij. Neen, men rekt de vreugde, men verdiept zich in het lijden en het verblijden. Het klinkt naar buiten en de oudste zoon verneemt het van verre en verbaast zich over de ongewone feestelijkheid.

Bij het verloren schaap en de verloren penning komt zoo iets niet te pas. Daar heet het kort en goed: „weest blijde met mij," en daarmede is alles geschied.

Maar hier gaat men verder. Men staat stil bij al de bijzonderheden. Men geniet van de wederkomst des verlorenen. Men verlustigt er zich in met breed-sprakig gezang.

Nooit kon de vreugde der engelen Gods ons lieflijker worden geteekend dan in dat gezang en dat gerei. Zij, die hun „Heilig, heilig, heilig" ter eere

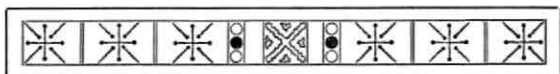
Gods nooit moede gedurig herhalen in hemelsche koren, worden hier voorgesteld als niet uitgeput in zang en koor, wanneer het de redding eener ziel geldt.

Scherp en zwart steekt daarbij de houding van den oudsten zoon af. Hij blijft buiten en wil niet ingaan.

Maar als de vader daar in de schemering hem tracht te bewegen, klinken de tonen van den reizang uit de woning en de vader zelf neemt ze over en zegt a. h. w. „Hoor het, de zang zegt het u, deze uw broeder was dood en is weer levend geworden, hij was verloren en is gevonden!”

Zing mee in het koor der engelen, laat u niet terughouden, ga naar binnen, vermeerder de feestvreugde. Laat den gevondene voelen, hoe dankbaar geheel het huis is voor zijn wederkomst.

En gij, farizeër, zoudt niet instemmen met Gods knechten? Wie blijft zwijgen als dat koor aanheft en invalt?

DE OVERSPELIGE VROUW.

Vaak is mij verzocht de beschouwing over de geschiedenis der overspelige vrouw, die ik op menigen kansel heb gegeven en herhaaldelijk behandeld, in de „Bode” op te nemen.

Zie hier het antwoord op die vragen.

Eene kleine opmerking ga aan die behandeling vooraf. Gedurig hebben schilders en teekenaars, die den Heiland in deze geschiedenis voorstelden, vergeten, dat in vs. 2 van Johannes 8 uitdrukkelijk staat: „nedergezeten zijnde, leerde hij hen.” Gewoonlijk stelt men Hem voor in de meest onmogelijke houding, nl. staande en zoo diep voorovergebogen, dat Hij met den vinger in de aarde kon schrijven, een stand, die terstond onwaarschijnlijk blijkt, als men dien zelf even aanneemt.

Hij zat en zat op Oostersche wijze waarschijnlijk of op of althans weinig boven den grond, zoodat het zeer gemakkelijk was even nederbukkende met den

vinger in de aarde te schrijven. Dat deze kleinigheid niet zonder beteekenis is, zal straks blijken.

Het was Loofhuttenfeest, het liefelijkste en aantrekkelijkste van de drie groote feesten, wanneer de eerstelingen van den naooogst in den tempel werden gebracht; wanneer alle huizen, met loofhutten versierd, vooral des avonds na het opsteken der lampen een eigenaardig tafereel opleverden als van een algemeene illuminatie.

Op dat liefelijk en zoo bij uitstek rein en huiselijk feest vinden de farizeën een man en vrouw op de schandelijkste wijze zich vergrijpende aan Gods streng gebod. Zij ergeren zich aan dit vreeselijke feit en niet zonder reden, want nooit treft ons de uiting der zonde meer dan in het midden van een heilige feestvreugde. Zij gebieden de vrouw mee te gaan, de man is waarschijnlijk terstond ontvlucht en hem laat men loopen.

Maar nauwelijks is zij in hun macht, of de gedachte komt op: wat zal nu Jezus van Nazareth, die de zondaren en zondaressen altijd in bescherming neemt, van zulk een feit zeggen?

Mozes heeft uitdrukkelijk bevolen, dat zulken gesteenigd zullen worden; wat zal Hij nu daaromtrent beslissen? Spreekt Hij deze vrij, dan is zijn gezag weg, want Mozes in dit opzicht tegen te spreken is alle zedelijkheid met voeten treden. Vonnist Hij haar, dan is Zijn gezag nog reddeloozer verloren; Hij geeft Zichzelf een slag in het aangezicht en doet aan de Farizeën den besten dienst, dien zij van Hem verlangen kunnen.

Ziedaar de strik zoo fijn mogelijk gespannen. En inderdaad, hoe zal men Gods heilige rechten handhaven, wanneer de liefde tot zondaren er toe leidt om kwaad goed te noemen of althans te vergoelijken?

Jezus hoort hen aan, maar wat niemand had verwacht en wat toch het meest natuurlijke, het meest eenvoudige heeten mocht, geschiedt. Hij, die onbevlekt rein is, rein in het midden van een zondige wereld, krijgt een geheel anderen indruk dan de Farizeëen van deze treurige geschiedenis hadden ontvangen. Hun eerste indruk was ergernis, Zijn eerste indruk is s c h a a m t e. Hij schaamt zich over zooveel onbeschaamdheid bij die vrouw en bij deze mannen, die zoo luide aanklagen. Hij schaamt zich bij de aanraking met zooveel gemeenheid en met gebogen hoofd, pijnlijk aangedaan, maakt Hij met verlegen houding de begrijpelijke beweging met de hand, die wij kennen, maar die alleen begrijpelijk is, als zij zonder opzet geschiedt. Wat Hij in de aarde schrijft? Niets, het zijn maar lijnen en figuren.

Eindelijk richt Hij zich op en spreekt het bekende woord: „Wie van u zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar.”

Dat woord heeft door de geheele wereld geklonken, maar is het begrepen in al zijn diepte? Het was zoo barmhartig mogelijk uitgedrukt. Als Jezus pijn had willen doen, als Hij zich uit de moeilijkheid had willen redden, hoe geheel anders had hij kunnen spreken. Vlak voor de hand lag het om te zeggen: „gij geveinsden! wat verzoekt gij Mij, toont Mij de wet van

Mozes," en als zij die hadden gehaald en voorgelezen, kon Hij zeggen: „Mozes heeft bevolen, dat de man en de vrouw beide zullen gesteenigd worden en in enkele gevallen laat hij zelfs den man alleen boeten, gij brengt mij de vrouw en laat den man gaan, brengt mij dien eerst, zoo zal ik uitspraak doen; gij, die leeraars der wet wilt heeten en de wet niet kent!"

Niets van dat alles doet Hij. Waarom niet? Hij wil vooreerst de vrouw geen wapen in handen geven en haar schuld kleiner maken dan zij is, maar bovendien: het is Hem niet te doen om zich zelven te redden, maar om hen te redden, die in hun hoogmoed zich zoo vergaten.

Wederom zit Hij neder en wederom schrijft Hij in de aarde, doch nu stellig niet meer gelijk zoo-even, onwillekeurig, onbewust, omdat Hij zich schaamde, maar met geen ander doel dan opdat zij zich leeren schamen.

Dit is de gewone manier des Heeren. Als Hij iemand beschaamd wil maken, ziet Hij hem niet aan. Lukas 7:44 doet Hij evenzoo, als Hij Simon den Farizeër toespreekt en intusschen zich omkeert naar de zondares aan Zijn voeten. Niets is gevaarlijker dan iemand aan te zien bij zulke scherp indringende woorden. Hij wil geen verzet, geen brutaal antwoord, geen nijldigen hoogmoed uitlokken, Hij wil het geweten alleen laten spreken. En zoo gebeurt het ook. Allen gaan heen, zij schamen zich niet voor dien Jezus, maar voor elkander, voor hun eigen geweten. Niemand heeft het hart zich tot rechter op te werpen.

Eindelijk blijft de vrouw met Jezus alleen. Nu komt nog het moeilijkste. Haar van de steeniging te redden, was al zwaar genoeg, maar hoe zal Hij haar de heiligheid der wet Gods en de genade tevens doen voelen. Op menigeen maakt hetgeen nu volgt den indruk van een flauw slot. Wij zouden zonder twijfel haar nog eens ernstig onderhanden hebben genomen en haar gewis een lange vermaning hebben gegeven. Dat Jezus dit doen kon als Hij het verkoos, bewijst de geschiedenis der Samaritaansche, die ook een overspelige was en bij wie Hij lang aanhield.

Hier doet Hij het anders en het wekt bij ons — met eerbied gezegd — de gedachte: zij komt er veel te gemakkelijk af. „Doe het nu nooit weer,” — is dat alles?

Ja, dat is alles, en dat wij dit niet terstond begrijpen ligt aan onze gebrekkige liefde, waardoor wij ons niet verplaatsen in iemands toestand. Zie, deze vrouw heeft doodsangst uitgestaan, en die bij ervaring weet, wat dat beteekent, weet ook dat zulke oogenblikken onvergetelijk zijn. Jaren later herinnert men zich tot de kleinste omstandigheden toe en de seconden schijnen tot uren te worden, zooveel maakt men door.

Stel u in haar plaats. Zij wist niet, hoe het af zou loopen. Dat woord: „wie van u zonder zonde is,” enz. was een waagstuk der goddelijke liefde. Zij moest daarin haar vonnis hooren, want zij kon niet verwachten, dat geen enkele van die strenge mannen rein was; zij verwacht elk oogenblik het begin van den vreeselijken doodsstrijd. Het oordeel Gods gaat over

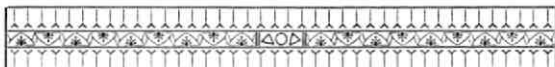
haar heen, zij staat op den rand der eeuwigheid. En, let wel, Jezus heeft haar zeer beslist lang genoeg in die spanning gelaten, terwijl Hij in de aarde schreef. Hij spaart haar allesbehalve, Hij laat haar het vreeselijkste oogenblik doorleven, dat zij ooit gekend heeft.

Eindelijk komt er licht. Wat zal Hij zelf doen? Hij althans is zonder zonde, Hij heeft dus het recht, haar te vonnissen. Maar nu komt Zijn genade zoo voorzichtig, zoo teeder, zoo nauwgezet mogelijk haar te gemoet. „Zoo veroordeel Ik u ook niet” — dus: zij die het wilden doen mochten niet, en Hij Die mocht, wil niet. Hij kiest met opzet een kort woord, dat zij letterlijk onthouden kan en wel onthouden moet, bij de angsten die zij doorstond.

Hij spreekt haar niet vrij, zooals de zondares bij Simon met een heerlijk: „uwe zonden zijn u vergeven,” — zoover is het niet. Zij mag dankbaar zijn den dood nog te ontkomen.

Zoo leert ons Christus, hoe wij tegenover de zonde hebben te staan. Toch zullen er bezwaren overblijven in ons hart; wij kunnen Christus geen gelijk geven, tenzij wij beginnen met Hem te gelooven. Hij zegt geen woord te veel noch te weinig — wij zeggen er duizenden te veel en honderden te weinig.

Zeker is het dat methodistische bekeeringsijver geen steun kan vinden in dit verhaal. Maar laat ons dan toch van Hem leeren en niet onze wijsheid boven de Zijne plaatsen.

EEN SCHRIFTVERKLARING OP DE GESTICHTEN GELEERD.

„Vergeef ons onze schulden gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren,” is een bede, waar ik lang geen weg meê heb geweten. Een ontzettend woord door een diep gezonken vrouw gesproken, heeft er mij een oog op gegeven, zooals nimmer te voren. Wie eerlijk zijn meening uitspreekt zal met mij erkennen, dat wij de bede stellig niet in dien vorm zouden hebben gegoten. Het klinkt ons vreemd in de ooren, tot God te zeggen: „vergeef Gij, gelijk ik vergeef.” Gewoonlijk bedenkt men er wat op en legt er eerst iets anders in, om het er dan weer uit te leggen. Zoo vat de een het op alsof er stond: „vergeef ons onze schulden, op dat ook wij onzen schuldenaren vergeven.” Men is dan in eens gereed, maar vergeet dat men de zaak eenvoudig omdraait. De ander legt ze aldus uit: „vergeef ons onze schulden, want wij zijn, door Uwe genade, ook voornemens onzen schulde-

naren te vergeven." Heel fraai, maar dat staat er niet en het laat zich allermint rijmen met de woorden zooals zij bij Lukas (XI : 4) voorkomen: „want ook wij vergeven,” enz.

Trouwens de woorden, die er in Matth. VI : 14, 15 opvolgen, verbieden die uitlegging. Daar staat uitdrukkelijk, dat Gods vergeving afhangt van ons vergeven, m. a. w. dat wij geen vergiffenis kunnen ontvangen, wanneer wij niet beginnen met vergeving te schenken. Dit is bovendien geheel in overeenstemming met de woorden van Matth. V : 23, 24, waar de zaak wel omgekeerd is, maar toch ook de vergiffenis der menschen moet vooraf gaan aan de vergiffenis, die wij van God hopen te ontvangen.

Dit klinkt in onze Gereformeerde ooren zoo Roomsch, dat wij er niet aan willen, en hopelooze pogingen doen, om aan de beteekenis der woorden te ontkomen. „Hoe, zegt menigeen in zijn hart, wij zouden dan Gods genade moeten verdienen door genade te bewijzen? Wij zouden door onze vergevensgezindheid aanspraak hebben op Gods vergiffenis? Dat kan niet waar zijn en dus moet er wat op gevonden worden.”

Doch dit is onze wijsheid boven Gods wijsheid plaatsen. Wij mogen des Heeren woorden niet plooiën en wenden tot zij lijnrecht het tegendeel beduiden van hetgeen er staat. Dit is geen schriftverklaring maar schriftverdraaiing.

Maar wat dan?

Allereerst de woorden aannemen, zooals zij er

staan. De Heere Jezus weet het beter dan wij, maar Hij heeft ons niet in het duister gelaten en zelf een gelijkenis gegeven, die ons op den weg kan helpen. Ik bedoel de gelijkenis van den onbarmhartigen dienstknecht: Matth. 18 : 21—35. Versta mij wel. Ik zeg niet, dat die gelijkenis volkomen past op onze bede, maar alleen dat zij ons helpen kan in onze verklaring. Die gelijkenis is veel makkelijker te begrijpen dan de bede. In die gelijkenis gaat alles geregeld; immers de Koning vergeeft en uit dankbaarheid voor die vergeving moet de dienstknecht ook vergeven; doch daar hij dit niet doet, wordt de schuld hem weder aangerekend. Dit is volkomen helder. Maar wat daar vooraf gaat (namelijk Gods vergeving) komt in de bede: „Vergeef ons” enz. juist achteraan. De mensch vergeeft eerst en vraagt dan aan God: vergeef mij nu ook, gelijk ik vergeef. Daar zit de moeilijkheid.

Vaak had ik getracht dit te mogen verstaan, maar het was en bleef mij duister. Op Steenbeek heb ik er meer van geleerd dan de theologische handboeken mij duidelijk konden maken.

Nog heugt mij jaren geleden een vrouw, die bij haar aankomst met heete tranen haar schuld scheen te beweenen, zoodat zij mij althans den indruk gaf van diep berouw, schoon wel wat hartstochtelijk. Zij had zich uit een slecht huis moeten loswringen, want men wilde haar niet laten gaan. In den aanvang ging het goed, maar van lieverlede kwam haar ware aard aan het licht. Driftig stooft zij op bij de minste aanmer-

king en was een toonbeeld van de meest overdreven lichtgeraaktheid. Eindelijk durfde zij zoo onbeschaamd mogelijk een der Christelijke vrouwen, welke uit liefde voor den Heer zich aan dezen arbeid wijden, toevoegen: „Ik kom althans eerder in de wereld terecht dan gij, want gij zijt hier ook, omdat gij niet beter kunt.” En vanwaar die woede? Om niets, om een kleinigheid, der moeite niet waard te vertellen. Sedert heb ik bespeurd, dat bij de diepst gezonkenen lichtgeraaktheid een van de hoofdzonden is en ik heb er ontmoet, die moorden op het geweten hadden en jaren lang met alle geboden Gods den spot gedreven en wier kittelloorigheid aan krankzinnigheid grensde.

Er ging mij een licht op. In zulke schelgekleurde karakters kunnen wij als in een spiegel ons eigen beeld herkennen. Wat dezulken in het overdrevene toonen, ziet God wellicht in ons hart op dit zelfde oogenblik en de slotsom waartoe wij daardoor komen is deze: „de lichtgeraakte heeft geen berouw.”

Laat ons met deze gedachte gewapend en de gelijkenis van Matth. 18 en de bede: „Vergeef ons onze schulden” enz. van nabij bezien.

In Matth. 18 vergelijkt de Heere Jezus onze schuld jegens God bij een som van 10000 talenten, dat is, als wij Hebreeuwsche talenten nemen, ongeveer 47 millioen gulden, of als wij Grieksch rekenen: 27 millioen en de schuld van den naaste jegens ons bij 100 penningen d. i. ongeveer 37 gulden. De reden van die groote tegenstelling in de cijfers is duidelijk.

De Heiland wil zeggen, dat onze schuld bij God onnoemelijk groot is en er aan geen afdoen te denken valt, terwijl de schuld van den naaste daarbij in het niet verdwijnt.

Past men dit toe op de bede: „Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren” zoo blijkt daaruit het volgende: God verlangt allereerst, dat er waarachtig berouw zij. Hij vergeeft gaarne, mits de vergeving in oprechtheid en ootmoed gevraagd wordt. Maar waaruit zal nu blijken of er ootmoed is? Hieruit, dat wij onze zonden groot achten. En waaruit zal blijken of wij dit doen? Hieruit dat wij de zonden van den naaste jegens ons gering schatten. De vraag is, of wij de zaken zien gelijk zij zijn. Het is niet meer dan de eenvoudige waarheid, dat onze zonden millioenen en millioenen bedragen tegen een 37-tal van onze naasten jegens ons. Erkennen wij die waarheid? Het is gemakkelijk om ze te erkennen als een leerstuk, en zich zelven te noemen: arm, ellendig, verdoemelijk, enz. enz. maar dat zijn klanken. De zaak wordt veel spoediger beslist langs een anderen weg, wanneer men nl. als tweede vraag stelt: op hoeveel rekt gij uw zonde jegens God, op hoeveel de zonde van den naaste jegens u? Is uw berekening overeenkomstig het bovengenoemde, dan is het toch wel heel zonderling om f 37 meer te achten dan 47 millioen. Wat zoudt gij oordeelen van den man, die 47 millioen te betalen heeft en met angstige oogen zijn boeken zit na te cijferen, maar die op eens bespeurende, dat hij nog f 37 heeft in te vorderen, van

blijdschap opspringt? Zijt gij dwaas — zullen allen hem toeroepen — wie krijgt het in het hoofd f 37 te gaan opeischen, als hij 47 millioen heeft te betalen!

Ik ga nog verder. Hoe zou ons oordeel zijn over den man, die tot zijn schuldeischer sprak: „scheld mij de 47 millioen kwijt, want ik ben ook zoo braaf: ik scheld wel f 37 kwijt.” Zal niet ieder hem antwoorden: „dwaze mensch, durft gij daarvan nog een deugd maken, dat gij f 37 kwijtscheldt, terwijl gij van 47 millioen kwitantie vraagt? Staan die twee gevallen gelijk?” Heel wat anders wordt het echter, wanneer de schuldenaar spreekt: scheld mij die 47 millioen kwijt gelijk ik de f 37 kwijtscheld, dat wil zeggen: ik weet wel dat, naar mijn schuld gemeten, f 37 niets beteekent en der moeite niet waard is om over te denken, maar ik vraag slechts: doe gij met die ontzettende schuld, zoo als ik met die kleine rekening doe, nl. ze vernietigen, er de pen doorhalen. Ik vraag niet, dat gij de gevallen gelijk stelt, maar ik vraag: geheele kwijtschelding zonder akkoord, zonder er verder over te spreken, zooals men doet, als het kleine sommen geldt.

Wanneer wij dus deze bede tot God richten, dan is dit niet in Roomschen zin, alsof wij de genade verdienden, want hoe ter wereld kan iemand ooit door f 37 kwijt te schelden verdienen, dat hem 47 millioen kwijt gescholden wordt? Wel verre van te willen verdienen, zeggen zij dus veeleer: ik geef mij op genade over, ik kan alleen vragen: wees Gij in groote dingen zoo barmhartig, alsof het een kleinig-

heid betrof. Zijn wij evenwel lichtgeraakt, dan kunnen wij die bede niet bidden, want dan keeren wij de dingen om; dan is f 37 ons een onoverkomelijke som en 47 millioen niets hoegenaamd.

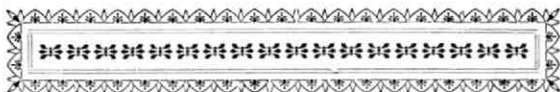
De bede is dus ontzaglijk ernstig. Die haar bidt, velt over zich zelve een streng oordeel; hij slaat zijn eigen zonden zoo hoog aan, dat al de rest daarbij in het niet verdwijnt. Hij laat alle gedachte van verdienen varen en haalt de schouders op als gij er nog van spreekt.

Is dit zoo, dan is de vraag, of ons berouw echt of valsch is spoedig beantwoord. Geen tranen, geen aandoeningen, geen diepe bevindingen bewijzen iets voor ons schuldgevoel, zoolang wij de zonde geheel anders berekenen dan de Heere Jezus, m. a. w. zoolang wij lichtgeraakt zijn.

„Dat is een heerlijk Evangelie voor goedige menschen,” zegt deze of gene wellicht bij zich zelve. Inderdaad? Hebt gij wel eens iemand ontmoet, die van nature niet lichtgeraakt was? Ik nooit. Wij zijn het allen, zelfs de onverschilligste, het is maar de vraag op welke punten. Indien gij u sommige dingen niet aantrekt, die ik mij wel aantrek, omgekeerd is dit evenzeer het geval. Wij hebben in dezen elkaar niets te verwijten.

Doch hoe minder de zonde jegens God gevoeld is, hoe lichtgeraakter men wordt en daarom is er niets vreemds in gelegen, wanneer bij een diep gevallen die lichtgeraaktheid zich het duidelijkst openbaart.

„Vergeef ons onze schulden" enz., kan dus dan alleen in waarheid gebeden worden, wanneer de mensch zijn eigen zonden aanziet voor hetgeen zij zijn. Als God ziet, hoe gij anderer zonden beschouwt, dan ziet Hij ook, hoe zwaar uw eigen zonden u wegen. Lichtgeraakt en berouwvol gaan nooit samen.

NOG EEN SCHRIFTVERKLARING OP DE GESTICHTEN GELEERD.

Twee teksten uit Mattheus V en Mattheus VI worden door iedereen, die de Bergrede leest en goed leest, onwillekeurig tegenover elkaar gesteld en zoo goed of kwaad men vermag in overeenstemming gebracht.

„Ik bedoel Mattheus V : 16: „Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, opdat zij uwe goede werken mogen zien en uwen Vader, die in de hemelen is verheerlijken;” en daartegenover Matth. VI : 3, 4: „als gij aalmoes doet, zoo laat uw linkerhand niet weten wat uw rechter doet, opdat uw aalmoes in 't verborgen zij.”

Hoe moet ik die twee rijmen? O, zegt men, dat is doodeenvoudig; die twee teksten strijden in het minst niet. In Matth. VI bedoelt de Heer Jezus, dat men met zijn goede werken niet te koop moet loopen, gelijk de Farizeën doen; in Matth. V wil Hij, dat wij onze

goede werken niet verborgen houden, en onze Christelijke wandel overal een getuigenis aflegge van de genade Gods, die ons geschonken is. Met andere woorden: wij behoeven onze goede werken niet verborgen te houden, maar wij moeten ze zoo betrachten dat, niet wij, maar de Vader, die in de hemelen is, verheerlijkt worde.

Dat klinkt heel fraai, maar het baat mij niet veel, als het op de praktijk aankomt. Hoe moet ik het nu met mijn aalmoezen aanleggen: behoor ik ze verborgen te houden of niet? Moet ik ze in stilte geven, ja dan neen?

„Zeer zeker,” antwoordt men, en ik stem het van harte toe. Maar ik beweer op mijn beurt, dat, als gij wezenlijk u aan dit woord houdt, de wereld er ook niets van bespeuren zal en gij het zelf onmogelijk maakt uwe goede werken te zien. Ik kan toch niet te gelijker tijd verholten houden en openbaren. In Matth. V zegt Christus uitdrukkelijk: „laat uw licht schijnen.” Nu zou ik wel eens willen weten, hoe men een lamp kan aansteken, zoodat iedereen het schijnsel ziet en toch die lamp zoo bedekken, dat het licht verborgen blijft.

Men versta mij wel. Jezus zegt: gij moet het er op a a n l e g g e n, dat men uwe goede werken ziet en zelfs begeert Hij, dat men er mee doe als met een kaars, die men o p z e t t e l i j k op een kandelaar plaatst, doch in Matth. VI zegt Hij: „gij moet het er op a a n l e g g e n, dat men uwe goede werken n i e t ziet.”

Ik heb er veel boeken op nagelezen, maar geen

schijnt die moeilijkheid goed te voelen, of een poging te doen ze op te lossen. Op de gestichten leerde ik beide teksten eerst in hun volle waarheid erkennen; ja, ik bespeurde, dat men beide zaken welbewust in het oog moet houden, zal de eere Gods daaruit voortkomen. Hoe meer de Christen zijn werken opzettelijk verbergt, hoe meer hij opzettelijk het licht doet stralen. Omgekeerd: hoe meer hij in het openbaar het licht aansteekt en doet schijnen, hoe gemakkelijker het wordt, in stilte te doen wat zijn hand vindt om te doen.

Dit schijnt vreemd en toch is het eenvoudig.

De eerste tekst, Matth. V: 16, is tot de Christelijke gemeente, de tweede tekst tot ieder gelovige in het bijzonder gesproken. Dit is duidelijk uit Matth. V: 14: „gij zijt het licht der wereld; een stad boven op een berg liggende kan niet verbor-gen zijn.”

Wij moeten dus alles doen, wat wij kunnen, om de gemeente groot en heerlijk te maken; het hemelsche Jeruzalem, dat van boven is, moet hoog opgebouwd worden; het geestelijke Sion behoort niet maar van zelf uit de aarde te verrijzen, maar behoort als een tempel Gods door geregelde arbeid steeds verhever te stralen.

Ieder moet het zien, dat deze stad bestaat, dat zij zich uitbreidt, dat zij op een berg hoog boven de wereld is gegrondvest. Wij behooren haar alle eere te geven, alle sieraden daaraan toe te voegen, die in onze macht staan. Doch wat is het middel daartoe? Dat

elk in de meest mogelijke stilte doet, wat de Heere God hem oplegt.

Zie, dit leert men op de gestichten in stoffelijken en in geestelijken zin.

Stoffelijk. Als een vreemdeling bij ons komt en hij wandelt de gestichten rond, dan zal het hem wel nimmer in het hoofd komen, den directeur er op aan te zien, wanneer overal de muren en de vloeren helder wit zijn, want hij weet, dat ik daar nooit een hand naar uitsteek. Hij begrijpt ook, dat niet één, maar een aantal handen daaraan arbeiden; hij beseft voorts, dat wanneer niet in stilte door elke verpleegde gewerkt wordt, het geheel zulk een oog niet hebben zou. Zullen de kannen en het vaatwerk, zullen de kleederen en de bedden er helder uitzien, zoo moeten allen opzettelijk meewerken om het zulk een uiterlijk te geven. Wanneer echter ieder liep te pronken met zijn werk, zag het geheel er zeker ellendig uit. Daarom, hoe meer elk met opzet zijn aandeel in het werk verbergt, hoe meer hij opzettelijk het geheel kan doen stralen.

Welnu, men gevoelt zeer goed, dat dit van niemand afhangt, maar van den geest van orde en netheid die allen beheerscht.

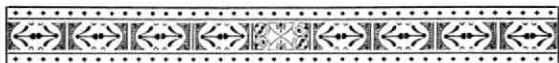
Geestelijk. Wij wezen er vroeger reeds op, dat wij hier niets kunnen uitrichten zonder geschikte Christelijke harten en handen, die ons bijstaan. Of hier zielen zullen gered worden, hangt voor een zeer groot deel af van de vraag of de Heilige Geest allen, die ons ter zijde staan leert, leidt, vermaant en bekrachtigt. Ik

wenschte wel eens sommigen eenigen tijd naast mij te zien, om te bespeuren, hoe weinig men eigenlijk doen kan, wanneer men aan het hoofd van inrichtingen staat en hoe veel juist die naast ons arbeiden van beteekenis zijn. Wanneer dezen in stilte arbeiden, zal het geheel te meer aan zijn doel beantwoorden.

Leert men dit in het klein alzo inzien, des te rijker van beteekenis worden beide teksten, wanneer men die op de geheele gemeente toepast.

Geheel de gemeente moet één stad zijn. Welnu, indien wij in een vreemde stad kwamen, waar wij niemand kenden en wij zagen alle straten schoon en rein; alle huizen keurig net, zelfs in de achterbuurten geen woning vervallen; geen kleeding haveloos; geen kroegen om de 10 huizen; geen rumoer over straat of bij het voorbijwandelen der school, zoo zouden wij aanstonds weten: hier doet elk in stilte zijn plicht. Het kan niet anders of de overheid, de geestelijken, de onderwijzers, de huisvaders, de huismoeders doen hier in het verborgen wat hun hand vindt om te doen, want anders zou dit stadje er zoo niet uitzien. Liepen allen uit bij onzen doortocht, wij zouden juist den tegenovergestelden indruk krijgen.

Zoo behoort de gemeente te zijn. Alles moet ter eere Gods geschieden en daarom behoort alles in stilte te gebeuren en daardoor juist in het openbaar. Helaas, dat het zoo vaak andersom gaat!

DE VIJF NOODEN.

„Met innerlijke ontferming bewogen,” of „met innerlijke barmhartigheid bewogen” (hetgeen een andere vertaling is van hetzelfde woord) is een uitdrukking, die eenige keeren van en door den Heere Jezus in de Evangeliën wordt gebruikt.

Treffend is het evenwel, dat deze uitdrukking juist ten aanzien van de vijf groote nooden voorkomt, waaraan het menschelijk geslacht onderworpen is. Juist deze vijf. Geen enkele wordt er gemist en ook omtrent geen andere komen ze voor.

Die vijf nooden zijn: honger, ziekte, dood, onkunde en zonde.

Wanneer wij vragen, hoe de Zoon des Menschen tegenover die vijf heeft gestaan, dan moet het antwoord zijn: „met innerlijke ontferming bewogen,” want het oorspronkelijke heeft maar één woord, dat zich alleen door een omschrijving laat weergeven.

Laat ons de teksten eens nagaan.

I. Allereerst Markus 8 : 2: „Ik word met ontferming bewogen over de scharen, want zij zijn nu drie dagen bij Mij gebleven en hebben niet wat zij eten zouden.” Hij die zelf 40 dagen in de woestijn heeft gevast en die den honger kent, vergt van Zijn discipelen het onmogelijke niet. Hij is bevreesd, dat sommigen onderweg bezwijken zullen en besluit hun nog brood uit te deelen, eer hij ze van zich laat gaan.

Wij herkennen ook hier denzelfden geest, die in het Onze Vader spreekt. Hij vergunt ons te bidden om het dagelijksch brood en laat zelfs die bede voorafgaan aan de bede om vergeving van zonde en verlossing uit de verzoeking. Evenwel, die bede volgt op de drie eerste: „Uw naam worde geheilgd; Uw koninkrijk kome; Uw wille geschiede.” — Zoekt eerst het koninkrijk Gods, blijft de grondwaarheid van alles en zoo is het ook in bovenstaand verhaal. Drie dagen lang hebben zij Hem gevolgd, hangende aan Zijn lippen, thans bewijst Hij ook de waarheid van het woord: „alle dingen zullen u worden toegeworpen.” Doch met dat al, de meewarigheid met de menschelijke lichamelijke behoefte is zoo groot, dat Hij zich niet schaamt het te uiten in de sterke bewoordingen: „Ik word innerlijk met ontferming bewogen,” daarmede bewijzende, dat Hij dezen nood voorwaar niet gering schat en er niet op nederziet uit de hoogte.

II. De tweede ellende is: ziekte. De vader van den maanzicken zoon zegt tot den Heere (Markus

9 : 22): „indien Gij iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewogen." Het was tamelijk overbodig dat te zeggen tot Hem, die meer dan iemand heeft getoond, hoe zwaar Hem het menschelijk lijden op de ziel woog. Ziekten, kwalen en wonden — de drie vormen, waarin dit lijden zich vertoont, hebben alle drie het voorrecht van deze goddelijke ontferming genoten. Behalve Mattheus 14 : 14, waar het in het algemeen wordt verzekerd, hebben wij vooreerst in Markus 1 : 41, die vreeselijkste aller ziekten, de melancholie, waarvan het verzekerd wordt, dat zij Christus' medelijden wekte. Zijn ontferming drijft Hem ook tot die teedere beweging met de hand, waarmee Hij den armen verstooteling aanraakt en toont hem niet te schuwen.

Wat de kwalen aangaat, hebben wij Matth. 20 : 34 het verhaal van twee blinden aan den weg van Jericho, waarop dit woord van toepassing is. En Jezus zelf heeft in de gelijkenis van den Barmhartigen Samaritaan ons niet alleen doen hooren, wat de Samaritaan, maar ook wat Hij in Zijn hart gevoelt voor die ellenden, welke de eene mensch nog den anderen aandoet; alsof er al geen pijn genoeg in de wereld was. Immers Hij zegt: „doch een zeker Samaritaan reizende, kwam omtrent hem en hem ziende, werd met innerlijke ontferming bewogen. (Lukas 10 : 33).

III. De derde ellende is de dood. De dood, de vijand van Hem, die het leven is, de laatste vijand, die te niet gedaan zal worden; die heel wat tranen

heeft teweeggebracht en de teerste banden verscheurd. Lukas 7 : 13 ontmoet Christus den lijkstoet van den jongeling te Naïn, den geliefden zoon eener door allen geliefde en diep beklaaide moeder, en wederom heet het, dat Hij, de weduwe ziende, met innerlijke ontferming over haar bewogen werd. Proeft gij in dit woord niet de teederheid van den Zoon Gods en beseft gij niet, wat het der goddelijke liefde kosten moet om dag aan dag, uur aan uur het vonnis des doods, waaronder wij allen liggen, uit te spreken? De hemelsche Rechter voltrekt, de jaren en eeuwen door, het vonnis over ons uitgesproken in het Paradijs, maar nu weten wij met welk hart dit geschiedt.

Doch, hoe groot deze lichamelijke nooden ook zijn mogen, er zijn twee geestelijke ellenden nog grooter dan deze: **o n k u n d e** en **z o n d e**.

IV. **O n k u n d e**. Zij is een ellende, maar niet zoo zeer de onkunde, welke de wereld zoo droevig acht: gebrek aan kennis van de aardsche zaken. Neen veel-**e**er onkunde in de hemelsche dingen. Markus 6 : 34 heet het: „en Jezus uitgaande, zag een groote schare en werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, want zij waren als schapen, die geen herder hebben en Hij begon hun vele dingen te leeren.” In den gelijkkluidenden tekst (Matth. 9 : 36) staat, dat zij vermoeid en verstrooid waren, of eigenlijk: afgejaagd en verwaarloosd. Zoo is het, de groote menigte is afgejaagd, daar zij niet weet, waar zij de rechte geestelijke spijs moet zoeken en verwaarloosd, daar

zij niet behoorlijk geleid en gevoed is met orde en regelmaat. Daarom dwaalt zoo menig een rond en krijgt zijn eisch niet: weet niet waarheen zich te wenden met zijn geestelijke nooden, verloopt zich in allerlei dwaze denkbeelden en waanwijsheid; tobt zich af in een zoeken naar waarheid, dat nooit bevredigd wordt. Geleerd, onderwezen moet er worden, zal men aan die dwalende schapen een weldaad bewijzen.

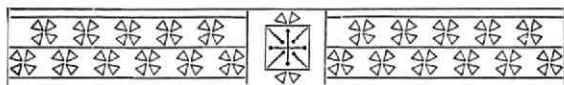
V. Eindelijk de z o n d e. Hieromtrent hebben wij een dubbel getuigenis van Christus zelven: één in de gelijkenis van den onbarmhartigen dienstknecht (Matth. 18:27) en het andere in die van den verloren zoon (Lukas 15:20). Merkwaardig is het dat God in de eerste voorkomt als Soeverein, als een koning, die met zijn dienstknechten rekening houdt, en in de tweede als Vader, die zijn zondig kind nog liefheeft. En in beide komt al weer hetzelfde woord voor. In de eerste heet het: „en de Heer van dezen dienstknecht met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen” enz. In de tweede: „en als hij nog verre was, zag hem zijn vader en werd met innerlijke ontferming bewogen.”

Ziedaar dus, hoe de Heiland onzer zielen, de Middelaar des Nieuwen Verbonds, over den Soeverein en den Vader spreekt. Zoo ergens, dan treedt Hij hier op in Zijn middelaarschap. Hij mag zoo spreken, want Hij draagt de schuld des menschen tegenover den goddelijken Soeverein, en Hij herstelt in den zondaar het beeld van het kind Gods.

Op dat getuigenis moogt gij u verlaten. Geen be-

vlechte lippen, geen onheilige mond, die de zonde licht telt, heeft dit gesproken.

Buig u in dankbare aanbidding voor de waarheid die Hij, de Heilige, heeft geopenbaard. Die waarheid is gevestigd en bezegeld met Zijn dood.

DE DWAASHEID DES EVANGELIES.

Het is een groote zegen voor onzen tijd, dat de dwaasheid des Evangelies beter dan vroeger door velen wordt gevoeld en flinkweg uitgesproken.

Toen Paulus overal uitging, om het Evangelie te prediken, was het — volgens zijn eigen zeggen — den Joden een ergernis en den Grieken een dwaasheid.

Nadat het op den troon was verheven, is dit veranderd en scheen het Evangelie verstandig en wijs, ook in het oog der wereld. Zoo is het eeuwen lang gebleven en de Hervorming heeft voor een deel haar veroveringen hieraan te danken, dat haar leer in het oog ook der wijzen en verstandigen wel aannemelijk was. Er waren wel altijd ongeloovigen en spotters, maar over het geheel genomen, paste het Christendom vrij wel op de wijsheid ook der wereld.

Eerst sedert een eeuw is dit met den dag anders geworden en dat niet slechts bij aanzienlijke, hoogbeschaafde, ontwikkelde mannen en vrouwen, maar

ook onder de standen der maatschappij, die zich met geen geleerdheid en wetenschap inlaten.

Zoodoende staan wij weder voor dezelfde dingen als Paulus. Joodsch is onze tijd niet; „den Joden een ergernis” past niet zoo volkomen op onze hedendaagsche meeningen; het andere „den Grieken een dwaasheid” is veel meer waar. Men haalt er medelijdend de schouders voor op en het ongeloof is doorgedrongen tot zelfs onder meisjes en kinderen uit de eenvoudigste standen.

Dwaasheid schijnt alles, wat het predikt. Al die wonderverhalen, de ingeving van de Heilige Schrift, de zending van den Zoon Gods, de geschiedenis van dien Heiland, Zijn dood en opstanding, het leerstuk der verzoening door het bloed des kruises; ja het denkbeeld zelf van een openbaring door God aan de wereld gegeven; nog sterker: het geloof aan God, aan den hemel, aan onsterfelijkheid, dit en nog zooveel meer klinkt velen als louter onzin in de ooren.

Nu zijn er twee middelen, om die dwaasheid op te ruimen, en die worden vaak gebruikt; doch beide deugen niet, omdat zij in tegenspraak zijn met het Evangelie zelf. Wel bereikt men er bij velen zijn doel schijnbaar mede, doch onder voorwaarde, dat zij de oogen sluiten en zich gevangen geven.

Dit gelukt vaak en men is daarbij meestal ter goeder trouw, omdat men zich zelven in de eerste plaats opdringt, wat men anderen wil meedeelen.

Laat ons die twee middelen nagaan en straks een anderen weg inslaan.

Het eerste middel om de dwaasheid des Evangelies op zijde te zetten is: een flink, goed doordacht, wel beredeneerd stelsel te maken. — Het tweede middel is: het Evangelie van zijn vriendelijken, schoonen kant te laten zien.

Beide middelen helpen vaak boven verwachting. Het eerste bij vermoeide geesten, het tweede bij gevoelige zielen.

I. Er zijn vele vermoeide geesten, die behoefte hebben aan rust.

Wat biedt men hun nu aan? Wijst men hun den weg naar Hem die gezegd heeft: „komt tot Mij, Ik zal u rust geven?" O neen. Men geeft hun een flink stelsel, om zich bij neêr te leggen.

Dat helpt. Alle stelsels, mits door verstandige menschen bedacht, zijn, als men er eens goed inzit, nooit dwaas. Ik ken geen enkel stelsel, dat voor een wijs man te dwaas zou zijn, mits hij de moeite neemt het goed te bestudeeren. Zelfs de leer der Roomsche kerk is alles behalve dwaas en als ik er eenmaal over heen was, zekere denkbeelden aan te nemen, zou ik er mij best bij kunnen neêrleggen. Wie zich verbeeldt, dat men dom moet zijn, om Roomsche te wezen, heeft nooit zijn eigen domheid ingezien.

Laat echter de Roomsche kerk varen. Elk stelsel kan even goed dienen, mits men begint een paar onbewezen dingen aan te nemen. Dat moet men trouwens overal doen, en de ongeloovigen, die altijd den mond vol hebben van smaadwoorden over onbegrepen leerstukken, zijn er zelve vol van.

Wanneer men daarom aan de dwaasheid des Evangelies ontkomen wil, is het eenvoudigste middel: kies een weldoordacht stelsel, leer het goed van buiten, laat een verstandig man het u uitleggen en het verband der dingen u doen zien, dan zijt gij gered. Gij laat uw verstand even zwijgen — en als dat offer gebracht is, komt de rest spoedig in orde. Gij zult weldra vrede hebben voor uw verstand en hart en zelfs de meest vreemde leerstukken worden u helder als glas.

II. Het andere middel is meer geschikt voor gevoelige zielen.

Dezen worden lichter getrokken door hetgeen schoon is, dan door hetgeen waar is. Als gij hun de waarheid, die gij hen wilt doen gelooven, maar schoon, liefelijk, aangenaam, dichtertlijk, heerlijk van vorm weet voor te stellen, nemen zij die wel aan. Zij hechten zich aan het schoone en nemen de waarheid op den koop toe. De kunst is maar om te weten, wat zij mooi vinden; die hun smaak weet te vatten, heeft hen in zijn macht. Zijn zij week en teerhartig, geef hun zoete woorden en liefelijke beelden, zijn zij krachtiger van natuur, geef hun grootsche, verhevene gedachten. Zijn zij dichtertlijk, doe hun voor alles de stoutste beelden aanschouwen.

Het Evangelie is rijk genoeg en die er in thuis is, kan zeer goed de schoonheid des Evangelies op den voorgrond plaatsen, ja daarachter de waarheid verstoppen of daarin voorzichtig verbergen, om ze als met honig omgeven aan deze zielen toe te dienen.

Beide manieren blijken in onze dagen voor velen doeltreffend te zijn.

Er is een behoefte aan vastheid en verlangen naar verheffing bij hen, die op den duur geen vrede hebben bij hun eigen ongelooft.

Zullen wij een dezer twee wegen inslaan? God beware ons daarvoor.

Al erken ik gaarne, dat het Evangelie stof genoeg geeft voor de diepzinnigste filosofie — het is daarom nog geen filosofie. Al verheug ik mij, dat de Schrift overvloedt van schoonheden, en het Evangelie ook de kunst aan zich onderworpen heeft, het is daarom nog geen schoonheid.

Integendeel in zijn diepste wezen is het dwaas voor het verstand en leelijk voor onzen smaak.

Het Evangelie vleit ons op dit punt voorwaar niet; het maakt zich niet aannemelijk of smakelijk. Het schrijft bij monde van Paulus: „nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zoo heeft het Gode behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die gelooven.”

Wat meer is: wanneer de geloovige zich gaat aanstellen, alsof het voor zijn verstand wijsheid was geworden, dan is het de vraag, of hij het ooit goed begrepen heeft. Er zijn Christenen, die met zeker zelfbehagen de meest krasse leerstukken aan de wereld voorleggen en zich verlustigen in de gedachte: „voor u is dit dwaas, voor mij echter niet, want Gods Heilige Geest verlichtte mijne oogen.”

Wie zoo denkt, verbeelde zich niet, de dwaasheid des Evangelies te kennen. Die dwaasheid is immers voor zijn verstand volkomen wijs. Hij zit in zijn eigen stelsel als een spin in zijn web, en voelt zich volkomen op zijn gemak. De erkentenis: het Evangelie is eene dwaasheid, moet altijd voorop blijven staan, niet tegenover anderen alleen, maar ook tegenover ons zelve.

Is dit zoo, en blijft dit voorop staan, dan is de vraag: wat beweegt u die dwaasheid te gelooven?

Mag men om Christen te worden, niet meer denken en niet meer voelen? Welnu dan kan men met hetzelfde recht eischen, dat wij Turken of Buddhisten of Vuuraanbidders worden. Ja, dan kan een of andere nieuwe profeet ons een boodschap uit den hemel aan komen preeken en er is geen reden, waarom wij zijn dwaasheden niet even goed gelooven zouden. Hoe dwazer hoe liever — zou het dan eindelijk worden. Dit bezwaar is niet gering.

Laat ons daarop het antwoord zoeken. Dat antwoord is eenvoudig maar ernstig. Wij hebben in ons hart veel vertrekken, maar in het diepst van ons hart hebben wij een klein vertrek. Dat is ons geheim. Daar zit van allerlei uit ons verleden en uit ons heden. Daar schuilt de bron van al onze daden. Daar zijn de herinneringen, die telkens opkomen en onze vreugde vergallen, onze rust wegnemen, onze kalmte verstoren. Daar zijn de kwalen, die ons geheele bestaan bederven en alles als een zuurdeesem doortrekken. Daar zijn de onherstelbare fouten, aan niemand beleden, door niemand ooit vermoed. Geen man laat zijn vrouw, geen

vrouw haren man, geen vriend zijn vriend in dat vertrek binnen. Ja, wij zelve houden den sleutel niet gaarne onder ons bereik, zeer zelden treden wij er binnen en dan nog zeer kort. De onbekeerde heeft er zelfs den sleutel opzettelijk van verborgen, uit vrees, dat hij er bij ongeluk in zou treden. Het gaat den ongeloovige, evenals in het welbekende sprookje van dien wreeden man, die zijn vrouw verbiedt in zeker kamertje binnen te gaan, wel wetende dat zij hem dan ter dege zal leeren kennen in al zijn slechtheid. Zij kan gelukkig zijn, mits die sleutel niet gebruikt wordt, mits zij de waarheid nooit ten volle leert kennen. Zoolang zij daaraan getrouw blijft, is haar man voor haar een rijk, gelukkig, goedwillig echtgenoot. Zoo ook de ongeloovige. Gij kunt tevreden, zelfs gelukkig zijn bij de wereld met haar gaven, haar kennis, haar wetenschap, haar genot — mits dat ééne vertrek gesloten blijft. Zoolang het dicht blijft, is ook het Evangelie een dwaasheid, en blijft het verre achter bij de wijsheid dezer wereld.

Maar omgekeerd. In dat slot den sleutel te steken, dat open te doen, daarin te staren, het geheel te doorzoeken is alleen mogelijk, waar Hij met mij gaat, die alle geheimen weet.

Zoodra dit gedaan wordt, houdt het Evangelie op dwaasheid te zijn. In dat diepste afdalende, zie ik Christus in een geheel ander licht. De woorden, „Ik ben de weg, de waarheid en het leven, niemand komt tot den Vader dan door Mij” — krijgen dan eerst hun volle recht. Alle onbegrepen leerstukken, al die namen

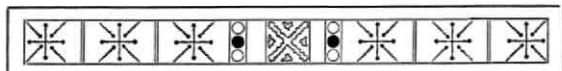
aan Hem, den „God met ons,” gegeven, worden vol leven en werkelijkheid. Het dwaze wordt de wijsheid zelve.

Doch dit is het treffende en vernederende tevens: zoo vaak ik dit vertrekje sluit, komen al mijn bezwaren weer boven en daarom blijft het Evangelie dwaasheid ten einde toe, want telkens keert de vrees terug voor die afzichtelijke tafereelen en er is nieuwe geloofs-moed, er is een ernstige behoefte aan waarheid noodig om er weder in te treden.

Ziedaar mijn antwoord.

De wereld, de ongeloovige durft dit vertrek niet ingaan. De meest ontwikkelde, geleerde, fijn beschaafde man staat op dit punt gelijk met den bedelaar. Hoe geleerd hij zijn mag, het laatste woord zijner wijsheid is: houd dat kamertje maar dicht. Die wijsheid heeft de domste weetniet even spoedig geleerd ook zonder studie.

De Christen spreekt anders. Ik ben even als gij, zegt hij, — maar ik heb Hem leeren kennen, die lust heeft „tot waarheid in het binnenste, die in het verborgene wijsheid bekend maakt.” Met Hem ga ik dit kamertje binnen en sedert Hij er binnentrad, staat daar van Zijn hand geschreven: „Die uit de waarheid is, hoort Mijne stem.”

HET BEELD GODS.

Het klinkt misschien velen onzer lezers zonderling in de ooren, wanneer zij vernemen, dat tweehonderd jaren geleden sommige predikanten zich verdiepten in vragen als deze: „of Adam in het Paradijs vóór zijn val kennis had van de leer der Drieëenheid?"

Hoe kan iemand daar nu over redeneeren! roept wellicht menigeen uit.

Zeker, de vraag is vreemd, en toch, al zouden wij er ons niet gaarne in verdiepen, de beteekenis van die vraag was alles behalve gering te schatten.

Theologanten vergeten wel eens, dat zij voor gewone hoorders sprekende, zich behooren uit te drukken in vormen, die voor dezen aannemelijk zijn. Ieder theologant begrijpt terstond, wat er achter die vraag stak, maar van eenvoudige Christenen kan men dat niet vergen.

Laat mij trachten duidelijk te maken, wat de bedoeling was van die kwestie en ik hoop den lezer te

doen beseffen, dat zij van groot gewicht is voor een iegelijk onzer.

Die vraag komt hierop neêr: wat heeft de mensch, te midden van zijn zonde, nog overgehouden van Gods beeld? Mogen wij gelooven, dat in iederen mensch nog genoeg van Gods beeld over is, om tot hem te kunnen zeggen: „Keer tot uzelf in en gij zult God vinden op den bodem van uw hart” — of moeten wij veeleer aannemen, dat de mensch alles heeft verloren, wat er van Gods beeld en gelijkenis in in hem gelegd was?

Wie zal tegenspreken, dat deze vraag ernstig is? Maar wat heeft dit nu met die kwestie van zoo even te maken?

Zie hier het antwoord. De theologanten, die predikten, dat Adam de leer der Drieëenheid kende, bedoelden dat de mensch, zooals God hem geschapen had, van nature in zijn hart een zuiveren spiegel had, die al Gods heerlijkheden weerkaatste. Hij kon God dus volkomen kennen, uit zich zelf, voor zoover namelijk een mensch God kennen mag.

Toen de mensch zondigde, bedierf hij dus zijn menschelijke natuur, maar daardoor werd ook die spiegel bedorven en het beeld Gods onkenbaar. Maar evenals een bedorven mensch toch nog altijd een mensch blijft en van zijn ouden adel de herinnering behoudt, zoo ook bleef de herinnering aan dit beeld Gods in flauwe omtrekken nog altijd bij hem over.

De Roomsche kerk leerde het tegendeel. Zij predikte, dat de reine mensch van nature God niet kon

kennen; dat lag niet in zijn aard en wezen. Ja, Adam kende God wel, maar God had hem dit als een extra-gave gegeven. Het lag niet in Adam's aard en wezen, om God te kennen; het was iets, dat er bijkwam als een soort van bijzondere gunst.

Toen de mensch dus in de zonde viel, nam God dit weg; dat was heel treurig, maar de mensch verloor er niets bij van zijn aard en wezen. Zijn natuur was en bleef dezelfde vóór en na den val.

Om nu de beteekenis van deze twee meeningen te doen uitkomen wil ik een gelijkenis gebruiken.

Hebt gij ooit een teekening gezien van Leonardo da Vinci's laatste avondmaal? Waarschijnlijk wel, want zij is overal te vinden. Christus zit daar aan een tafel, die in haar breedte voor ons staat. Een keurig wit tafellaken, waarin de vouwen nog zichtbaar zijn, ligt er overheen gespreid. Christus zit in het midden; rechts van Hem Johannes, daarnaast Judas, die het zoutvat omstoot; dan Petrus, die achter Judas' rug om Johannes aanspreekt. De andere apostelen, drie aan drie, met elkaar sprekende.

Wij herinneren het ons thans. Welnu, die schilderij heeft een treurige geschiedenis gehad. Zij was bestemd voor de eetzaal van een klooster en werd met opzet op den muur geschilderd. De bedoeling was, dat de kloosterlingen alle dagen zouden eten in tegenwoordigheid van Christus zelven. Recht tegenover Christus moest de tafel staan van den prior en een 12-tal monniken en dan in de lengte der zaal de

twee tafels voor de andere broeders, zoodat het geheel een vierkant maakte.

Deze gedachte was schoon, maar men voelt ook, dat de schilder zijn stuk niet in een lijst kon zetten. Het moest op den muur zelven staan, dan kon men zich verbeelden, dat de kloosterzaal zooveel grooter was en Christus daar werkelijk zat.

Doch door die schoone gedachte van het op den muur te schilderen, heeft het schilderstuk schandelijk veel geleden. Had hij het maar op een doek geschilderd met een lijst er om, zoodat het vrij hing, dan zou het een beter lot hebben gehad.

Want ziet, de muur liet hier en daar los en men moest het bijwerken. De man, die dit deed, was echter niet zeer bekwaam en bedierf er veel aan. Doch nog meer: in later tijd wilde men in dien muur een grooter deur hebben en nu hakte men, vlak onder de plaats, waar de Christus zat, een leelijke opening in den wand. Nog erger: toen de Franschen in Milaan waren, namen zij het klooster in bezit en maakten van die zaal een paardenstal!

Thans ziet het stuk er ellendig uit. Ja, wie goed ziet, kan er altijd nog een overblijfsel in vinden van het prachtige beeld, maar het is alles vuil, verkleurd, afgebrokkeld — in een woord: bedorven.

Dit alles zou voorkomen zijn, als het maar een los schilderij ware geweest.

Passen wij deze geschiedenis nu op ons onderwerp toe, wat vinden wij dan?

Gelijk Leonardo da Vinci met zijn schilderij, zoo

heeft, volgens de Protestantsche leer, God met Zijn beeld gedaan. God teekende zijn beeld niet los op het doek, maar op den wand van des menschen hart en daar staat het nog, ook na den val des menschen, maar ach! schandelijk bedorven, bemorst met het vuil der zonde, mismaakt door onverstandige verbeteraars, voor een deel weggenomen door een schennende hand — gelijk door die opening in den muur.

Neen, zegt de Roomsche kerk, dat is zoo niet.

Adam kende God wel, maar het was bij hem, alsof God Zijn beeld op een losse schilderij had geschilderd. Toen Adam dus viel, nam God er die schilderij uit en des menschen hart bleef dus precies hetzelfde, evenals een kamer in zijn geheel blijft, al neemt men er al de schilderijen uit.

Volgens de Protestantsche leer is dus de val des des menschen veel dieper. Het gansche hart is er mee bedorven, het beeld Gods onkenbaar en mismaakt, zoodat men wel een zeer scherp oog moet hebben, om er het oude nog in te kunnen vinden.

Volgens deze leer stond de mensch oorspronkelijk dus veel hooger, maar is zijn ellende ook veel grooter. Doch nog altijd is er de schilderij, hoe leelijk en afzichtelijk ook geworden.

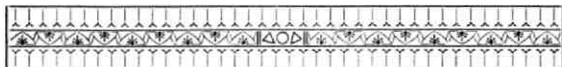
Wie zal ze herstellen?

Niemand kan dit, behalve Hij, die de schilderij maakte. Wie zal er zich aan wagen om Leonardo's schilderstuk te herstellen? Niemand, of hij moet even groot zijn in de kunst als de schilder zelf.

Zoo ook kan niemand Gods beeld herstellen, dan Hij die even groot is als God, die het schiep.

Dat is onze kracht en onze troost tevens. Wij mogen tot den mensch komen met de zekerheid, dat hij Gods beeld nog heeft. Wij mogen een beroep doen op zijn geweten en hem voorhouden: „gij zijt niet te verontschuldigen,” want hij heeft nog sporen en overblijfsels van die oude gerechtigheid. Dat geeft kracht aan onze prediking.

Maar tevens troost, nu wij weten, dat Hij die zeggen kon: „Ik en de Vader zijn één,” met goddelijke hand het mismaakte bedorven beeld, door het bad der wedergeboorte en de verzoening in het bloed des kruises, kan herstellen.

TOOVERBEKEERINGEN.

Het werk der wedergeboorte is een wonder, ja zelfs het wonder bij uitnemendheid.

Doch laat ons toezien, dat wij het wonder niet verwarren met tooverij.

Dat dit gevaar bestaat is moeilijk te loochenen. De geschiedenis van Simon den Toovenaar is er een bewijs van. Deze toch zag het werk van Petrus aan voor een tooverkunst en bood zelfs geld aan, om die kunst te leeren.

Tooverij en wonder hebben schijnbaar punten van overeenkomst, zoodat de wereld ze dan ook geregeld verwart.

Het wonder is vreemd, onverklaarbaar geheimzinnig en ook de tooverij leeft van al wat geheimzinnig en vreemdsoortig is.

Het wonder ontstaat door het woord: God spreekt en het is er, Hij gebiedt en het staat er; de Heere Jezus wordt herhaaldelijk aangezocht om maar

een woord te spreken en men zal gered zijn. Zoo wil dan ook de tooverij leven van het gesproken woord, en met het tooverwoord al de geheime schatten der natuur voor zich openen.

Doch juist deze namaak doet ons het verschil van beide kennen en de heerlijkheid van het wonder schittert te schooner, naarmate de tooverij zich met meer valsche tooisels omhangt.

Wat is het verschil?

Het wonder is goddelijk, hemelsch, de tooverij aardsch.

W o n d e r noem ik, wanneer de hemelsche krachten in de aardsche ordeningen nederdalen.

T o o v e r i j noem ik: gebruik maken van al de geheimzinnigheden en vreemdsoortige krachten, die in deze wereld met al haar raadselen te vinden zijn voor ieder, die ze zoekt.

Het wonder treedt op met het Heilige en brengt dit in deze onheilige wereld; de t o o v e r i j gebruikt het onheilige, om er naar believen mee te spelen, en er vertooning mee te maken.

Tooverij is goochelen, doch niet met een onschuldig doel: neen veeleer met de bedoeling, om zich aan te stellen als van hooger afkomst. Vandaar dat zij ook het woord misbruikt, om zich den schijn te geven van geestelijk te zijn. Haar kracht zit echter niet in het woord, maar veeleer in het listig door-eenmengen van geestelijke en zinnelijke krachten.

Laat ons nu terugkeeren tot onze eerste stelling: het werk der wedergeboorte is een wonder.

De wedergeboorte is — zooals de naam zelf reeds doet gevoelen — noodzakelijk een wonder, want: hoe kan een mensch voor de tweede maal geboren worden? Zij ontstaat door het nederdalen van Gods Geest in het hart. Een levenskiem, een zaadkorrel van het eeuwige hemelsche leven, wordt diep in den bodem des harten neergelegd. Soms blijft het daar lang werkeloos liggen, soms werkt het al spoedig, maar in geen geval komt het terstond voor den dag, evenmin als een zaadkorrel aanstonds boven den grond komt. De wedergeboorte is altijd plotseling, het werk van één oogenblik, evenals het inwerpen van het zaad in den akker slechts één oogenblik noodig heeft, maar de bekeering, die uit de wedergeboorte voortspruit is altijd langzaam. Eerst moet het zaad wortel schieten; dan komt het naar boven en vertoont nog maar weinig bij zijn eerste verschijning. Plotse- selinge bekeeringen bestaan er niet, zij zijn altijd de vrucht eener langere of kortere werking van het zaad der wedergeboorte, dat ongezien en vaak onbewust in het hart is gestrooid door des Meesters hand.

Daarom kan ook nooit het werk der wedergeboorte menschenwerk zijn. Geen wedergeborene kan ooit zeggen, dat deze of gene mensch hem die nieuwe geboorte heeft aangebracht. God gebruikt den dienst der menschen, de prediking des woords, voor dit werk, maar zoo, dat nooit eenig mensch daarvan de eere krijgt. Gewoonlijk zal hij die het goede zaad in het hart van een zondaar heeft uitgestrooid, daarvan niet de minste heugenis hebben en de wedergeborene

weet vaak zeer goed, dat het woord, waaraan hij zijn leven te danken heeft, schijnbaar achteloos en onwetend in zijn hart geworpen is.

Het gevolg daarvan is, dat juist het wonder der wedergeboorte den wil des menschen vrij maakt. Treffend is de tekst uit Jesaja 61, door den Heer te Nazareth besproken waarin het heet: „de Geest des Heeren is op mij — Hij heeft mij gezonden om den gevangenen te prediken loslating en den gebonden opening der gevangenis.” De wil die gebonden zat onder de zonde wordt vrij, de persoon des menschen wordt nieuw, er komt een ander mensch in plaats van den ouden en wel verre, dat men ophoudt een wil te hebben, krijgt men dan juist in waarheid een wil.

De tooverbekeering doet alles juist andersom. Zij gaat uit, niet van God, maar van den mensch, en maakt gebruik van al de zonderlinge krachten, welke in den mensch sluimeren en waardoor de eene geest over den anderen kan heerschen. Het gevolg daarvan is, dat juist de wil des menschen niet wordt geraakt, niet gedood en niet vernieuwd, maar eenvoudig gebonden en krachteloos gemaakt. Paulus klaagt er dan ook over dat de Galaten zich hebben laten betooveren, om de waarheid Gods niet gehoorzaam te zijn en zich onder een vreemd menschelijk juk gevangen te geven (Galaten III : 1).

Wie zulk een tooverbekeering wil tot stand brengen vindt daartoe middelen in overvloed, want het hart des menschen is rijk aan vreemdsoortige krach-

ten en door deze te leiden of te laten werken kan men er heel wat mee uitrichten.

Hoe men het daarbij aanlegt, is vrij onverschillig en hangt van het karakter en de godsdienstige meeningen, ja ook van den volksaard af; doch bij alle tooverbekeeringen is het einde, dat de wil des menschen wordt gebonden en tot slaaf gemaakt van andere menschen. God alleen is in staat nu ons zoo te regeeren door Zijn Woord en Geest, dat ons wezen, ons hart, onze persoon, ons Ik niet ondergaat in Zijn gemeenschap, maar juist de ware Ik, de nieuwe mensch tot vollen wasdom komt en die waarlijk vrij wordt.

Maar zoodra menschen door hun tooverbekeeringen ons trachten te redden, verwonden zij ons geestelijk bestaan of binden het met onzichtbare koorden, zoodat aan geen vrijheid meer te denken valt. Of men dit nu doet in grove of in fijner vormen maakt weinig uit. Het eigenaardige van alle tooverbekeering is, dat de bekeerder zich zelve plaatst tusschen God en de ziel van zijn bekeerling en dus van het werk Gods een menschenwerk maakt.

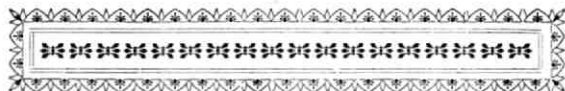
De een doet dit op de manier der Amerikaansche Revivalisten, die op de zenuwen werken. De ander op de manier van sommige Engelsche boekjes en romans, door den vinger te leggen op één fijn punt, één snaar, één kleine plek in het hart, en zich te verbeelden, dat men met aandoeningen den wil kan omzetten. De derde door geestelijke woorden en ervaringen met zinnelijke hartstochten te vermengen en met zich te laten dwepen; een gevaarlijk spel zoowel voor den

bekeerder als den bekeerling en dat menigmaal tot zondige lusten heeft gebracht. Een vierde, door zich tot keurmeester en ijker van bekeeringen te maken en de zoekende zielen niet tot den levenden Christus, maar tot het volk Gods te brengen. Een vijfde door een soort van nieuw evangelie te brengen, een of andere waarheid met groote eenzijdigheid te prediken en er het eenige kenmerk van te maken, waaraan Gods kinderen te kennen zijn. Een zesde door opgeschroefde, onware geestelijke stemmingen tot dagelijksch gebruik te willen maken.

Doch wie zal al de toovermiddelen noemen, hun getal is legio. Zij loopen schijnbaar hemelsbreed uiteen en verraden toch alle hun gemeenschappelijken oorsprong.

Zij zijn tooverij en een bespotting van het wonder. Zij eindigen in slavernij en gebondenheid.

Waar de Geest des Heeren is, daar is vrijheid.

HET LEVEN DER WEDERGEBOORTE.

Niets moeilijker, zelfs voor gevorderde Christenen dan voor zich zelve vastheid te verkrijgen aangaande de roeping Gods.

„Benaarstigt u om uwe roeping en verkiezing vast te maken,” zegt Petrus in zijn 2den brief (I, 10) en daartoe kan niets beter dienst doen, dan de lijnen zuiver te trekken, die de richting van ons geestelijk leven bepalen.

Een van de belangrijkste vragen is daarbij zeker ook, wat het ware leven der wedergeboorte is, in onderscheiding met het leven der wereld.

Hieromtrent geef ik de volgende beschouwing.

Het leven der wedergeboorte is:

geen natuurlijk,
geen tegennatuurlijk,
geen onnatuurlijk,
maar een bovennatuurlijk leven.

I. Het eerste is het leven der wereld, het tweede heeft een Roomsche kleur, het derde vindt men vaak in Protestantsche kringen en het vierde moet volgens de Schrift ons leven zijn, getuige het woord: „indien gij met Christus zijt opgewekt, zoo zoekt de dingen die boven zijn.”

De wereld dweept met al wat natuurlijk is. Zij smaalt op de fijnen, op de vromen, omdat zij niet dulden kan, dat er een grens wordt getrokken tusschen: heilig en onheilig, rein en bevlekt, goddelijk en duivelsch, hemelsch en wereldsch. Zij vindt alles goed, zoodra het maar natuurlijk is, maar vergeet daarbij, dat zij zelve gewoonlijk zeer willekeurig te werk gaat en alles wat zij zich veroorlooft, ook in haar oog natuurlijk is; maar wat verder gaat, bij haar scherpe veroordeeling vindt.

Indien men eenmaal geoorloofd acht, wat natuurlijk is, dan hangt alles af van iemands smaak. Zoo doende kan men het meest ongebonden leven goed praten. Drinken, brassen, zwieren, Zondagsschennis, ja de geheele kermis der ijdelheid, waarvan de wereld vol is, wordt geoorloofd, want het is natuurlijk.

Grenzen zijn er dan niet. Men laat zijn eigen lusten den vrijen teugel en vindt het bespottelijk in iets zonde te zien.

De geloovige heeft dat anders geleerd. Hij weet, dat het natuurlijk leven in de zonde ligt, door de zonde bedorven is en dat het onzin is van dit natuurlijk leven, aan zich zelve overgelaten, iets anders dan zonde te verwachten.

Het natuurlijk leven te besnoeien, te fatsoeneeren, te versieren, op te smukken baat ons niets. De Schrift leert ons, dat de natuurlijke mensch niet verstaat de dingen, die des Geestes zijn en dat er voor den ouden mensch der zonde niets anders overblijft dan sterven, met Christus onder te gaan, opdat de nieuwe mensch daaruit opsta, in ware gerechtigheid en heiligheid.

II. Dat de wereld geen begrip heeft van de eeuwige dingen, dat haar smalen op vroomheid en op fijnen geen vat heeft op hen, die wat beters hebben leeren kennen, behoeft geen betoog. Deze dingen zijn voor elk, die ook maar eenige kennis heeft gekregen aan zich zelve, waarheden, die vanzelf spreken.

Doch nu vervalt men licht in de fout, waarvan de Roomsche kerk ons soms een levend voorbeeld geeft, nl. het leven Gods tot een tegennatuurlijk leven te maken en de heiligheid hierin te zoeken, dat men alles juist andersom doet.

Men redeneert dan aldus: het natuurlijke deugt niet, derhalve alles wat tegen de natuur inligt, is goed en Christelijk.

Zoo kwam men er toe Luther, toen hij monnik werd, op te dragen met een bezem den vloer te reinigen en zijn talenten aldus te begraven. Men kwam er toe te eischen, dat iemand aan een werk gezet werd, waarvoor hij niet den minsten aanleg had en hem te ontnemen, wat hem bijzonder aantrok, ja waarvoor hij een roeping gevoelde. Zie hier twee ge-

loovigen: de een houdt veel van ziekenverplegen en heeft daar handigheid en geschiktheid voor, de ander houdt veel van onderwijzen en is een leermeester van uitnemende soort. En nu zette men den eersten in een school en den tweeden in een hospitaal. Of de kinderen daardoor slecht leerden en de zieken onhandig werden verpleegd, deed er minder toe; het was goed voor die twee, dat zij leerden zich zelven te verloochenen. Het is wel gemakkelijk, zoo meende men, om te doen wat gij aangenaam vindt; neen, gij moet juist doen, wat gij onaangenaam vindt, dan eerst is uw leven godverheerlijkend.

Men ging nog verder. De natuurlijke mensch verzorgt gaarne zijn eigen lichaam en siert dit op. Welnu dan is het Christelijk daar vlak tegen in te gaan en vuilheid, onreinheid wordt een deugd. In het klooster van Port Royal, waar anders zooveel voortreffelijks werd gevonden, kwam men er toe een eere te stellen in slordigheid, zoodat men zich beroemde op het dragen van hetzelfde linnen week in week uit.

Niet zeldzaam is het in Roomsche boekjes allerlei walgelijke dingen als deugden te hooren aanprijzen en b.v. deze of die non hoog te hooren verheffen, welke de pestbuilen van een doodkranke kust, om zich te gewennen aan het verloochenen van alle wereldsche lusten.

Het uiterste van deze richting is, dat men zijn geweten present geeft aan een of ander persoon, die boven ons staat en voortaan zich zelven beschouwt als een stok in diens hand, zonder wil, zonder gevoel,

zonder voorkeur, zonder afkeer, zonder menschelijk bestaan zelfs.

Dit tegennatuurlijke mag in Protestantsche kringen niet tot zulke uitersten zijn gekomen, dat het nu en dan sommige geesten sterk aantrekt, zou ik niet durven ontkennen.

Het is zonder twijfel een poging om de natuur te dooden, maar wat er aan ontbreekt is juist het voor-naamste en wel: het opstaan van een nieuwen mensch. De oude gaat dood, naar het schijnt, maar er komt geen nieuwe.

Bezieet men het echter van nabij, dan blijkt het maar al te duidelijk, dat de oude mensch daar inderdaad slechts schijnbaar sterft. Om maar iets te noemen en juist het ergste: dat kussen van pestbuilen is niet veel anders dan een vorm van wellust, waarin de oude mensch behagen kan leeren scheppen en een walge-lijk genot kan vinden. De wellust verkleedt zich in de zonderlingste gedaanten.

III. Is dit tegennatuurlijke in Protestantsche kringen zelden te vinden, des te meer treft men daar het onnatuurlijke aan.

Vandaar dat de wereld zich soms niet zonder reden ergert aan de fijnen en maar al te veel reden heeft, hen te beschuldigen van huichelarij.

Wanneer De Genestet in een zijner leekedichtjes dezulken geeselt en een jong predikant schetst, die in plaats van een dienaar Gods te zijn, zich plooit en schikt naar zekere vormen, wanneer hij eindigt met de woorden:

Ik dacht: zoo me dat nu een nieuw mensch
verbeeldt,
Dan de oude was beter voor God,

zoo heeft hij zonder eenigen twijfel gelijk, al wist hij zelf niet het rechte woord te vinden. Hij zegt: „Ja reinig en heilig, o mensch, uw natuur" enz. maar dit geeft niets, omdat de oude natuur niet geheilgd kan worden, daar zij juist sterven moet.

Indien De Genestet dit niet begrepen heeft, ligt de schuld voor een deel aan hen, die iets beters behoorden te kennen en te vertoonen. Zij stellen zich vaak zoo aan, dat zij bewijzen het Christelijk leven verkeerd te verstaan. Het natuurlijk leven is voor hen een zondig leven, doch nu verbeelden zij zich, dat het geestelijk leven zoo onnatuurlijk mogelijk moet zijn. Alles wordt opgeschroefd en zij komen er toe, om er twee levens op na te houden, die zij als het ware naast elkander laten staan. Zij houden den ouden mensch en den nieuwen beide te vriend; zij hebben twee mantels en trekken nu eens den eenen en dan den anderen aan. Gewoonlijk — maar niet altijd — hebben zij tweeërlei spraak en de toon van hun stem is letterlijk niet te herkennen, zoodra zij van de wereldsche tot de geestelijke dingen overgaan.

Dit is nog geen huichelarij, maar het voert er zonder twijfel toe en menigeen vervalt er in, eer hij het weet. Merkwaardig is het dan ook, dat dezulken zelden of ooit waarschuwen tegen huichelarij; zij zijn er niet eens verdacht op, hoe groot het gevaar is, dat

hen in dat opzicht bedreigt. Zij gelooven zoo weinig aan dat gevaar, dat zij u voor een vreemdeling in de dingen van Gods koninkrijk aanzien als gij er voor waarschuwt.

„Huichelarij,” maar komt gij er toe om hen daarvan te verdenken? Zij weten immers zeer goed, hoe schuldig en doemwaardig zij voor Gods aangezicht staan! Liefst noemen zij de huichelaars dan ook met een vreemden naam: hypokrieten, en die hypokrieten worden dan zoo zwart afgeteekend, dat zij voor zich zelve wel verzekerd zijn, daar geen deel aan te hebben. Hoe menigeen is zodoende in de huichelarij eer hij het weet!

IV. Wat ons al deze verkeerde richtingen kan doen mijden, is de stellige waarheid, dat het Christelijk leven een bovennatuurlijk leven is.

Het beste kan men het zich voorstellen, als men denkt aan een duiker, die in de zee afdaalt, om op den bodem eenig werk te verrichten. De man trekt een duikerpak aan, zet een grooten helm op, waaraan een lange slang is verbonden. Het einde van die slang steekt buiten het water uit en wordt in de boot, die boven hem drijft goed verbonden aan een luchtpomp. Die luchtpomp voert hem telkens verse lucht van boven toe.

Nu leeft en werkt hij daar beneden in dien donkeren afgrond, alsof hij een bewoner van de zee was, maar hij heeft zijn kracht van boven. Hij ademt daar boven, hij heeft zijn ware leven daar boven. Doch al wie hem ziet, bemerkt daar niets van,

omdat het geheim van zijn bestaan verborgen blijft.

De toepassing van dit beeld is zoo duidelijk, dat wij die niet behoeven te geven.

Slechts deze opmerking nog, die wij aan onze lezers verder ter uitwerking overlaten.

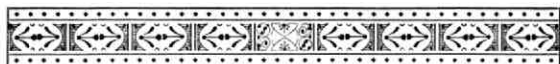
Juist omdat dit geestelijk leven bovennatuurlijk is, vergist ieder, die het niet bij ervaring kent, zich daar gedurig in. Soms ziet men het aan voor een bloot natuurlijk bestaan, dan schijnt het weer tegennatuurlijk, enkele malen onnatuurlijk; maar het rechte besef heeft hij slechts, die het geheim er van weet. Verbeeldt u, dat de visschen der zee eens een oordeel moesten uitspreken over dien man met zijn duikerhelm op. Wat zouden zij zich schromelijk vergissen!

Nu eens zouden zij denken: hij is een onzer, want hij beweegt zich overal even gemakkelijk als wij. Maar op eens zien zij toch, dat hij heel anders is. Zoo denkt de wereld vaak ook, als zij een waarlijk wedergeborene ontmoet. Die man is als een onzer, hij valt mee, hij is toch zoo fijn niet als men wel zeide. Doch op eens wordt men boos, want hij doet toch weer heel anders dan de wereld en men vindt hem òf tegennatuurlijk òf onnatuurlijk. Maar ook de tegennatuurlijke en onnatuurlijke lieden erkennen hem niet als een hunner en zij staan telkens verlegen, niet wetende waar zij hem zullen plaatsen.

De reden is duidelijk. Een leven als van den duiker moet zonderling schijnen, want hoewel hij werkt en doet als een bewoner der zee, is hij er toch

geen en al is alles volkomen begrijpelijk voor hem, die zijn geheim kent, het blijft voor allen die daar buiten staan een raadsel.

Zoo behoort het ook. De wind blaast, waarheen hij wil en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt noch waar hij henengaat, alzoo is een iegelijk mensch, die uit den Geest geboren is.

HET WIEROOKVAT OMGEKEERD.

Sla een oogenblik met mij de Openbaring van Johannes op, dat boek vol raadselen, waarvan ieder de verklaring meent te weten en niemand er eene geeft, die anderen bevredigt.

Ik waag mij aan geen verklaring. De profetieën, de gezichten, die daarin voorkomen, zijn naar het mij toeschijnt bestemd, om in het heilig donker te blijven, waarin de ziener ze heeft aanschouwd. Die drie zeventallen, waaruit telkens een nieuw zevental voortspruit, kan men niet pasklaar maken op den loop der wereld-geschiedenis zonder te wringen of te plooiën. De geschiedenis gaat zoo afgemeten niet voort, dat men ze in cijfers kan uitdrukken.

Liever geniet ik het boek, door eenvoudig met den Ziener mee te gaan en mij te verdiepen in zijn Openbaringen zonder ooit te vragen, of soms deze of die bepaalde gebeurtenis daarmede bedoeld wordt. Ook zonder nadere verklaring is het aangrijpend genoeg, als men den draad eenmaal gevat heeft.

Telkens worden Gods oordeelen verschoven en vertraagd. Eerst zeven zegelen, maar als er zes zijn geopend is er een oogenblik van stilte, waarin de dienaren Gods worden verzegeld tegen de naderende plagen. Het 7de zegel echter draagt zeven nieuwe gezichten in zijn verborgen schoot. (Hfdst. VI, VII).

Zeven bazuindragers komen uit dit laatste zegel voort, maar wederom als er zes zijn voorbijgegaan is er een tijd van wachten; gedurende dien tijd wordt het blazen van de zevende voorbereid. (VIII—XIV).

Zeven engelen met fiolen of schalen van Gods oordeelen komen uit het blazen van de 7de bazuin voort. Als de laatste engel zijn taak heeft volbracht is het einde aller dingen nabij (XV—XIX), en wordt het jongste gericht voltooid (XX), om over te gaan in de beschrijving van het hemelsche Jeruzalem (XXI, XXII).

Deze losse schets is zeker geheel onvoldoende, om ons de Openbaring van Johannes in hare diepte te doen kennen. Zij is echter wel voldoende, om ons te doen inzien, dat wij hier geen algemeene geschiedenis der wereld voor ons hebben, want zoo regelmatig is de gang der tijden nooit.

Het doel kan niet anders zijn, dan ons te doen beseffen, dat, hoe zonderling de draden van Gods wereldbestuur ook door elkander mogen loopen, van Gods zijde bezien alles orde en regelmaat is. Wat hier op aarde ver uit elkaar ligt, is bij God in nauw verband; wat hier bont dooreenloopt is bij God een geregeld tafereel.

Gelijk de draden in een borduursel van anderen gezien louter verwarring, maar van boven aanschouwd een volkomen beeld vertoonen, zoo is het in de geschiedenis der volken.

Wij kunnen dus zeggen, dat de tooneelen van dit boek zich gedurig herhalen; zij keeren telkens terug, zij zijn altijd opnieuw waar; zij vinden hunne toepassing tot het einde der eeuwen toe en men zou haast kunnen verzekeren, dat iedere verklaring een stuk van die waarheid weergeeft. Ditmaal licht ik slechts een van de tooneelen er uit en vestig daar uw aandacht op. Wij lezen het in Openb. 8 : 3—5.

Er staat een reukaltaar in den hemel. Een engel plaatst zich daarnevens. Men brengt hem veel wierook. Hij legt vuur van het altaar in zijn gouden wierookvat, doet daarop de gebeden der heiligen en voegt daarbij den wierook hem geschonken. Een dichte en welriekende walm stijgt daaruit op tot Gods eer. Maar daarop neemt hij het wierookvat, vult het met vuur van het altaar, en keert het plotseling om naar de aarde. Het vuur valt neder en stemmen, donderslagen, bliksemen en aardbeving zijn er het gevolg van.

Welk een treffende voorstelling!

De gebeden der heiligen, door het heilig vuur en het reukwerk aan God opgedragen, keeren op de aarde terug en verwekken daar ontzettende tooneelen.

De oordeelen Gods zijn dus de omgekeerde gebeden der heiligen. De hevigste beroeringen zijn het gevolg van de stilste verzuchtingen. Men moet de din-

gen wel van Gods zijde bezien, om dit te kunnen schrijven en gelooven.

Wat schijnt er machtelooser dan gebeden! De wereld lacht er mede en vreest ze niet. Een dreigement van een geweldenaar beteekent in haar oog meer dan duizenden gebeden en verzuchtingen. Wat deert het haar, of Stefanus bidt: Heere Jezus, ontvang mijnen geest! Zij antwoordt met steenen, en zoo doet zij niet eens, maar alle eeuwen door. Zij stopt er de ooren voor en meent, dat niets gemakkelijker is dan te triomfeeren over de kinderen Gods.

Maar zij bedriegt zich. Als het woelt en gist hier op aarde; als er geluiden worden gehoord en stemmen weerklinken; als donderslagen van oorlogen en geruchten van oorlogen elkaar opvolgen; als bliksemen van schitterend licht de oogen verblinden; als de aarde dreunt onder onze voeten — dan ziet zij niet in, dat al deze dingen samenhangen met de gebeden der heiligen. Natuurlijk, zij gelooft niet dat die gebeden opstijgen en zij gelooft evenmin, dat al die oordeelen nederdalen. Zij ziet alleen op de natuurlijke oorzaken, maar bespeurt van de hemelsche niets.

Toch is het zoo, gelijk Johannes het beschrijft. Er zou geen woeling en gisting zijn in deze wereld, wanneer zij alleen een tooneel was van zonde en boosheid. Zij zou dan reeds lang tot stilstand, tot verderf en tot den dood zijn overgegaan. Wat dood is vergaat, maar gist niet meer. Maar als er leven schuilt in den dood; als het heilig vuur van Gods altaar midden in de

wereld komt vallen; als de gloed van Gods liefde in de ijszee der zonde sissende neerzinkt, dan ontstaat er werking, dan wordt de dood heftig en verzet zich met al de kracht van den haat tegen hetgeen hem komt vernietigen.

Het zijn de gebeden der heiligen, die de wereld regeeren, omdat zij haar niet met rust laten.

Zoo heeft het de Heere Christus bedoeld, als Hij zeide: „Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen en wat wil Ik? Het is alreede ontstoken.”

Als die lastige vromen met hun eindelooze gebeden er maar niet waren, hoeveel strijd en moeite zouden dan verdwijnen, hoe zouden wij de wereld kunnen inrichten naar onzen zin.

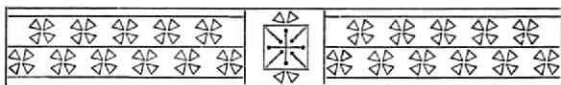
Maar of de wereld ze al minacht, zij wordt telkens weer herinnerd aan die lastige vromen en hun gebeden. Zij vindt ze overal verspreid en overal even ondragelijk. Soms vervolgt zij hen te vuur en te zwaard, gelijk in de dagen der eerste Christenen en in de tijden der Hervorming, dan weer meent zij hen het best te overwinnen door zich aan te stellen, alsof zij er niet waren; maar noch het een noch het ander kan haar baten; vervolgd, worden zij niet uitgeroeid; vergeten, komen zij telkens zich weer vertoonen en wekken den tegenstand op.

Wij mogen God danken, dat het zoo is. De beroeringen en bewegingen komen van boven en niet van beneden, zij zijn een bewijs, dat Gods heiligheden op aarde werken en, in de wereld dringende, daar Gods raad volbrengen.

Of zij wil of niet, de wereld moet zich inlaten met Gods wil en woord en werk.

Dit is echter geen reden tot hoogmoed voor Gods kinderen, want men vergete het niet, wat de voorwaarde is voor deze machtige werking. De Engel legt in het wierookvat: Gods vuur en Gods wierook en voegt daar de gebeden der heiligen bij. Het hemelsche vuur maakt die gebeden aannemelijk voor Gods aangezicht, daardoor worden zij gelouterd van de zonde, die hun aankleeft; de hemelsche wierook maakt ze tot lieflijken reuk, en in den dichten walm verdwijnt al het onvolmaakte en onbegeerlijke, dat er in schuilt.

Dit is onze troost. Gebeden, hoe bezoedeld en flauw ook, zijn een macht; zij stijgen van beneden tot God op; zij brengen verband tusschen hemel en aarde — want zij zijn vooreerst een teeken van de werking des Heiligen Geestes in de harten der geloovigen en zij keeren als heilig vuur op de aarde weder, om de wereld te beroeren en te doen voelen, dat God regeert.

JEZUS NIET VOLMAAKT?

„Wat noemt gij Mij goed? Niemand is goed dan Een, namelijk God,” zoo luidt het welbekende woord tot den rijken jongeling, die zoo lichtvaardig van zich zelve verklaarde, dat hij alle geboden had onderhouden van zijne jonkheid af en die gaarne een of ander moeilijk gebod wilde betrachten, om volmaakt goed te zijn.

Deze tekst staat velen in den weg en men heeft allerlei uitleggingen bedacht, om aan de moeilijkheid te ontkomen, die deze uitspraak oplevert. De een maakt er van: „indien gij Mij goed noemt, zoo noemt gij Mij God” — een verklaring, die veel van spitsvondigheid heeft en die ronduit gezegd den Heere een woord in den mond legt, dat noodzakelijk tot misverstand aanleiding moest geven en den rijken jongeling geen nut kon doen. Ernstige wederlegging verdient deze verklaring niet.

Beter is dan nog een andere verklaring: „indien

gij Mij goed noemt, begrijp dan toch eerst, wat goed zijn beteekent. God alleen is goed, speel dus niet zoo met dat woord goed: goede Meester, wat goeds doende zal ik het eeuwige leven beërven?" Maar ook deze verklaring, die ik zelf menigmaal heb gegeven, voldoet mij niet langer. Zij is te gewrongen en in elk geval kon de rijke jongeling er onmogelijk de bedoeling van vatten.

Ieder, die de woorden eerlijk leest en verklaart, zal moeten erkennen: als ik er bij gestaan had, toen de Heere dat woord uitsprak, zou ik er redelijker wijze niets anders onder hebben kunnen verstaan, dan dat Christus het woord goed uitsluitend aan God toe-kende. Heeft de Heere dat niet bedoeld, dan is Zijn woord voor het minst genomen zeer onduidelijk geweest.

Zoo is het ook met Zijn woord tot Johannes den Dooper bij gelegenheid van den doop in de Jordaan. Als Johannes weigert, antwoordt de Heere: „laat nu af, want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen." Het laat zich nu eenmaal niet tegenspreken, dat de doop van Johannes een doop der bekeering was tot vergeving der zonden en indien Christus, zelf zonder zonde, zich liet doopen, dan gaf Hij, met allen eerbied gezegd, een verkeerden indruk aan allen, die het bijwoonden, zoodat werkelijk die doop niet anders dan een vertooning mocht heeten.

Redeneer dit niet weg, want de eenvoudige zin der woorden laat niet toe er iets anders aan te hechten, dan een uitdrukkelijke verklaring: ik wil ge-

rekend worden onder hen, die dien doop van noode hebben, en dat niet in schijn, maar wezenlijk.

Wanneer wij echter ophouden onze wijsheid en onze gewrongen verklaringen aan Christus op te dringen en Hem op Zijn woord gelooven, zullen wij zien, dat de woorden volkomen juist zijn.

Reeds dit wat Paulus zegt: „Dien, die geen zonde gekend heeft, heeft God zonde voor ons gemaakt,” moet ons over zulke uitspraken anders doen oordeelen. „Zonde gemaakt” — dat is de meest krasse uitspraak, die er gegeven kan worden. Het is veel meer dan: als een zondaar behandeld te worden, het beteekent: een zondaar worden. Jezus Christus is om onzentwil uit liefde een zondaar geworden, niet in dien zin dat Hij is gaan zondigen, maar daarin, dat Hij zich medeschuldig voelt aan onze zonde. Ja eigenlijk is het woord nog veel ingrijpender, want zondaar worden is zwakker dan zonde worden.

Hoe het zij: de Heere wil niet goed heeten. Waarom niet? Omdat God alleen goed kan heeten. God is in zich zelve volmaakt; niemand kan aan de eeuwige rust, waarin Hij leeft, iets af- of toedoen. Hij bestaat om zich zelve en is in zich zelve de eeuwige, onveranderlijke, wiens heerlijkheid door niets of niemand kan worden gebaat of geschaad.

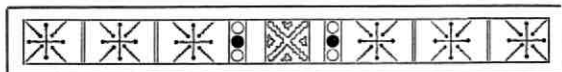
Maar de Zone Gods, mensch geworden om onzentwil, staat niet buiten de wereld en is niet in zich zelve volmaakt, om de eenvoudige reden, dat Hij het niet wil en daarom niet kan zijn. Hij mag als het hoofd Zijner gemeente heilig zijn, de gemeente is

het niet en zoolang zij het niet is, is Hij het evenmin. Hij kan en wil zich van haar niet losscheuren. Haar leven en Zijn leven kunnen niet gescheiden worden, zij zijn één en ondeelbaar. Haar zonde is dus Zijn zonde, haar gebrek is Zijn gebrek, haar onvolmaaktheid is Zijn onvolmaaktheid. Wat met haar gebeuren moet nl. den doop der bekeering tot vergeving der zonde ondergaan, moet met Hem gebeuren, want zoo Hij zich niet liet doopen, zou Hij zich van haar losmaken, tegenover haar staan.

Van dit hooge standpunt der liefde is het woord: „niemand is goed dan Een nl. God,” volkomen begrijpelijk. De Heere is niet op aarde gekomen om goed te heeten, Hij verlaat juist den schoot des Vaders, om midden in deze zondige wereld te staan en haar lijden en strijden tot Zijn eigen lijden en strijden te maken. Hij wil niet volmaakt zijn buiten haar om, maar in en met haar.

Daarvan begrijpt de rijke jongeling niets en daarvan begrijpen ook de oppervlakkige Christenen niets, die altijd de leer der volmaakbaarheid prediken, in tegenspraak met de H. Schrift. De rijke jongeling droomt van een volmaaktheid buiten allen en alles om. Hij denkt zich een toestand van zelfbehagelijk genot over eigen voortreffelijkheid tegenover een wereld, die in den booze ligt. Zoo doen vele Christenen het hem na en stellen zich aan, alsof zij op zichzelf staande volmaakten konden worden. „Dat kunt gij niet,” is het antwoord dat Christus hun geeft; „zoolang de gemeente in haar geheel niet volmaakt is,

kunt gij het evenmin zijn." En om den rijken jongeling dit practisch te doen voelen zegt de Heere tot hem: „zoo gij wilt volmaakt zijn, ga heen, verkoop alles wat gij hebt" enz. Met andere woorden: hij moet gevoelen, dat niemand goed zijn kan, tenzij dan in de gemeenschap met het geheel. Een lid mag zich niet losmaken, evenmin als Hij, die het Hoofd is, zich losmaakt. Zodoende voelen wij eerst den diepen zin van dat: „zonde gemaakt" en tevens ook den troost van het woord: zooveel dan in Hem volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen enz. Wij zijn voor Gods oog reeds in Christus volmaakt, omdat ons Hoofd heilig is — maar Christus is in ons nog onvolmaakt en zoolang Hij Zijn gemeente niet aan zichzelf heeft gelijk gemaakt, wil Hij den naam van goed niet dragen, maar blijft onze zonden de Zijne noemen. Ziedaar, waarom wij het woord zoo letterlijk mogelijk moeten nemen, opdat wij, alle farizeesche volmaakbaarheid afleggende, gevoelen zouden, wat goed zijn beteekent en wat onze Heiland voor ons heeft overgehad.

PROFETEEREN EN WAARZEGGEN.

Het groote verschil, dat er tusschen profeteeren en waarzeggen bestaat, wordt vooral bij gelegenheid van het Kerstfeest in vele Christelijke kringen voorbijgezien. Zonder twijfel is het goed, dat men de profetieën van het O. T. door kinderen laat van buiten leeren, maar daar is een gevaar aan verbonden. Dat gevaar is de profeten aan te zien voor waarzeggers, en al hunne beteekenis dus te zoeken in het precies voorspellen van enkele bijzonderheden uit het leven onzes Heeren, die letterlijk uitkwamen.

Zulk een manier van handelen doet mij denken aan de wijze waarop, naar men beweert, menig Engelschman reist. Hij zit en loopt met zijn reishandboek altijd bij de hand en leest er in, wat hier of daar te zien is. Zijn boek is hem alles. Zegt dat boek, dat hier of daar een bijzonder fraaie boom staat, dan moet hij weten, of dat zoo is en heeft hij den boom gevonden, dan geniet hij niet van het schoone gezicht

daar voor zijn oogen, maar is tevreden, omdat zijn boek precies uitkomt. Zoodra hij dat weet, gaat hij verder.

Zoo handelt menig Christen met zijn O. T. Als hij gezien heeft, dat het uitkomt is hij tevreden. Psalm 22 : 19 bv. zegt hem: „Zij deelen Mijn kleederen onder zich en werpen het lot over Mijn gewaad” — en Joh. 19 : 24 verhaalt hem, dat dit ook op Golgotha gebeurd is. — De zaak is in orde, meer heeft hij niet noodig.

Is dat dan niet goed? Wel neen, gij hebt dan nog niet eens de helft van de waarheid. Uw O. T. is geen reishandboek, het is veel meer dan dat. Gij maakt den profeet tot niets meer dan een waarzegger en hij is veel meer dan dat, ja heel wat anders.

De waarzegging heeft alleen beteekenis voor het nageslacht, de profetie heeft beteekenis voor het toenmaals levend geslacht en voor het nageslacht beide. De waarzegging wordt vervuld, als zij precies uitkomt en allerlei omstandigheden die uitkomst aanbrengen door een soort van onverbiddelijk noodlot; de profetie wordt alleen vervuld, wanneer hare geestelijke beteekenis is begrepen en aan hare geestelijke bedoeling is voldaan. De waarzegging stoort zich aan niets en aan niemand; de profetie kan niet tot haar doel geraken, als zij niet leeft in de harten dergenen, die haar hooren.

Laat mij een van de profetieën noemen om dit op te helderen en wel een der meest bekende, Micha V : 1: „En gij Bethlehem Efratha” enz.

De oppervlakkige Christen zegt: hoe merkwaardig is die profetie uitgekomen! Door het gebod van Augustus, dat de geheele wereld zou beschreven worden, moest Maria naar Bethlehem en juist daardoor gebeurde het gelijk Micha had voorspeld.

Zeer belangrijk gewis voor ons, maar ik vraag op mijn beurt: wat hadden de tijdgenooten van Micha daar aan, die 750 jaren vóór Christus leefden? Wat zoudt gij er aan hebben, als men u eens voorspelde, dat in het jaar 2650 de Heere Jezus zichtbaar zou nederdalen met de wolken des hemels en in het dal Josafats Zijn richterstool oprichten? — gij zoudt het kunnen opschrijven en voor het nageslacht bewaren, maar overigens liet het u geheel denzelfde. Welnu, voor Micha's tijdgenooten was dat immers zoo en niets meer.

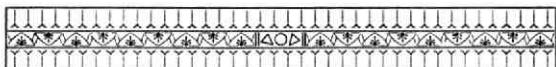
Heel anders echter wordt het, wanneer men dit woord als profetie leert kennen. Dan beseft men er de groote beteekenis van voor tijdgenoot en nageslacht. Zie, toen Micha dezen tekst neerschreef, stond het huis van David in volle glorie en had het nog voortreffelijke koningen te wachten. Niemand dacht aan de mogelijkheid, dat Jeruzalem zou ophouden den troon van Davids geslacht in zijn paleis te zien. Maar terwijl er niets is, dat iets anders doet verwachten, spreekt Micha het woord uit, dat als een diep vernederend woord allen tijdgenooten in de ooren moest klinken. Uw Messias zal niet komen, tenzij het huis van David tot den ouden, eenvoudigen, nederigen toestand terugkeert, waarin God het te Bethlehem opzoekt.

Derhalve: Israël zal zijn Messias niet zien, tenzij het eerst zich leert vernederen. Hoe eer die vernedering komt; hoe eer het ware Israël die vernedering aanneemt; hoe eer het zich losmaakt van alle vleesche-lijke verwachting, hoe nader het staat aan de komst van den Messias. Die komst wordt dus bevorderd, als het zijn oogen wendt naar Bethlehem en naar al wat voor God dus als waar en echt bestaan kan. Bethlehem is dus het zinnebeeld van de ware verbrijzeling des harten, die voor Israël de voorwaarde is voor het verschijnen van zijn Heiland. Neemt Israël die profetie aan, dan wordt de vervulling verhaast, verwerpt het die, zoo veel te langer wordt die komst vertraagd. Het innig geloof in de profetie brengt de vervulling der profetie.

Zoo is het ook in onze dagen. Het Koninkrijk Gods zal komen; wij hebben het profetische Woord dat zeer vast is, maar het komt niet, tenzij Gods kinderen daarnaar leeren vragen, zoeken, verlangen, smachten met al den gloed der liefde. Die profetie wordt niet vervuld, zoolang Gods kinderen hier op aarde zich vrij behaaglijk gevoelen en het Koninkrijk Gods wel schoon vinden, maar er niet naar hongeren en dorsten.

Geschiedt dat niet, buigen zij het hoofd niet, dan zal de profetie wel komen, maar niet als een noodlot, neen door diepe wegen van vernedering heen. Had Israël eer geloofd wat Micha zeide, het had eer verkregen wat hij beloofde. De tijdgenooten zagen naar Jeruzalem en niet naar Bethlehem, daardoor ver-

traagden zij zelven de belofte. Maar toen de Simeons, de Anna's, de herders, de stille zielen, gelijk Maria, hadden leeren wachten, ja hunkeren naar de vertroosting Israëls, toen kwam Hij, Die èn lichamelijk èn geestelijk aldus in Bethlehem geboren is. Hij moest in Bethlehem geboren worden, niet omdat God dat zoo willekeurig bepaalde, maar omdat het een diep zedelijke beteekenis had.

DRIE MAAL ZEVEN IN JESAJA XI:1—9.

In deze profetie vindt men tot drie malen toe het getal Zeven, en hoe meer wij de woorden der profetie nagaan, des te heerlijker beteekenis krijgt het geheel. Laat ons dit in bijzonderheden aantonen.

Jesaja beschrijft ons achtereenvolgens: I. den persoon; II. het werk; III. de heerschappij van den Messias.

I. Het eerste vers der profetie heeft niet veel verklaring van noode. Wat dat rijsje uit den afgehouden tronk van Isaï (Davids vader) beteekent, weet elk bijbellezer, die eenige kennis heeft van de profetiën. Maar, dat aan de woorden van vs. 2 de gouden kandelaar met zijn *zeven* lichten tot grondslag ligt, is terecht door Delitsch opgemerkt; alleen heeft hij het heilig zevental niet in de overige verzen herkend. De gouden kandelaar in den tempel had één stam of schacht in het midden, terwijl links en rechts van die schacht drie armen uitgingen. Zoo ook in dezen tekst.

De schacht of stam is aangeduid in de woorden: „op Hem zal de Geest des Heeren rusten,” en verder vinden wij 3 paren daaraan toegevoegd: 1. de Geest der wijsheid en des verstands; 2. des raads en der sterkte; 3. der kennis en der vreeze des Heeren.

Rechts dus: de Geest der wijsheid, des raads en der kennis des Heeren; links: de Geest des verstands, der sterkte en der vreeze des Heeren.

De drie Geesten rechts hebben betrekking op het denken (de theorie) en de drie links op het doen (de praktijk).

1. De wijsheid is het inzicht in de Goddelijke waarheid, het verstand veeleer het doorzicht in de roerselen en bewegingen van het mensche-lijk hart.
2. De raad is het beramen van plannen en vooral het beramen van het goddelijk verlossingsplan, de sterkte is de uitvoering van dat plan.
3. De kennis des Heeren is het aanschouwen Gods, hetzelfde wat de Heere Jezus in Johannes V: 19, 20 zegt, dat de Zoon niets van zich zelve kan doen en dat de Vader Hem alles toont wat Hij doet; de vreeze des Heeren is de praktische godsvrucht, die zich uitspreekt in daden tot des Vaders eere.

Zulk een Heiland hebben wij van noode en zulk een is ons geschonken.

II. Zijn werk wordt ons beschreven in vs. 3, 4, en ook daar hebben wij weer één gedachte, waar al de rest om gerangschikt wordt.

Die hoofdgedachte is: Zijn rieken zal zijn in de vreeze des Heeren. De uitdrukking is vreemd en moeielijk te vertalen. De zin is gemakkelijker te verstaan.

Van onze zintuigen is de reuk het fijnste. Breng een korf vol wierook in den tempel en gij zult ze gemakkelijk kunnen verbergen, zonder dat iemand ze ontdekken kan, maar neem een handvol wierook en verbrand die, aanstonds is de geheele tempel er van vervuld en geen mensch wiens reuk gezond is, zal er onkundig van blijven. Welnu de Messias zal door zijn reuk zelfs het minste, wat er van godsvrucht aanwezig is, aanstonds ontdekken. Hij is fijn van reuk om terstond te bespeuren, dat in het hart van Zaccheus, van den moordenaar, van den vader des maanzielen zoons een beginsel van leven aanwezig is. Maar ook de reuk des doods zal Hij aanstonds bemerken.

Daaromheen staan weer drie paren, doch niet zoo in het oog vallend als in het voorafgaande. Er wordt gesproken van 1. de oogen en de ooren; 2. den mond en de lippen en 3. de lenden en nog eens de lenden. Het eerste (de oogen en de ooren) behoort niet alleen bij het rieken, maar ook bij het volgende. Daar Hij niet met oogen en ooren maar door Zijn reuk beslist, zoo zal Hij aan de eene zijde de armen en zachtmoedigen (of geringen) met billijkheid beoordeelen, maar ook met mond en lippen de goddeloozen streng bestraffen.

Zoo heeft immers de Heiland gedaan en zoo doet Hij nog. Voorbeelden zijn er genoeg uit Zijn omwan-

deling en uit de geschiedenis Zijner Kerk te vinden om elk dezer punten op te helderen.

Als overgang tot het derde punt wordt vs. 5 van beteekenis. Gerechtigheid en waarheid zullen Hem als een gordel omringen; gelijk een gordel vastheid geeft aan de lendenen, zoo zal Zijn vastheid in het oordeelen en heerschappij voeren in recht en waarheid schuilen.

III. Daarom is Hij de Koning, wiens heerschappij in vs. 6—9 ook weer in zeven punten beschreven wordt.

Wederom gaat één punt vooraf: de wolf zal met het lam verkeerēn. In deze woorden ligt reeds al de rest. Wolf en schapen of lammeren worden gedurig in de Schrift tegenover elkander gezet. Denk maar aan Matth. VII: 15; Lukas X: 3; Joh. X: 12; Handelingen XX: 29. De korte inhoud dus van al wat er volgt is in deze woorden reeds begrepen. De volgende beelden van Zijn heerschappij zijn al weder in 3 paren aangegeven.

1. De sluwe luipaard met zijn gluiperig overleg tegenover het onbesuisde, speelsche geitebokje, dat te dartel is om kwaad te vermoeden; de jonge leeuw tusschen het domme kalf en het logge mestvee, dat zijn kracht en lusten opwekt, het beeld van overmoed, die alles voor zich laat bukken en niets ontziet. Zoo is de wereld helaas, waarin wij leven. De onbesuisde jeugd, die zich waagt, wordt een prooi van allerlei listen; de domheid en logheid worden misbruikt door de vermetelheid van hem, die zijn kracht kent en voelt, gelijk de jonge leeuw.

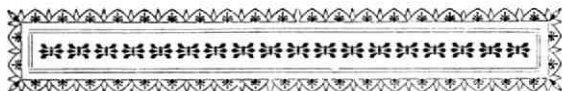
2. De koe en de berin, de leeuw en de os. De berin is het beeld van ontevredenheid tegenover de tevredenheid van de koe, die ligt te herkauwen in de weide. De leeuw en de os vertegenwoordigen de ontembare, vernielende en de getemde, nuttige kracht.

3. De adder, waarmee het kind speelt; de basilisk, waar het oudere kind de hand naar uitsteekt, zijn het beeld van vergif en valsheid. Vooral het laatste beeld is treffend. De basilisk heeft een paar fonkelende, glinsterende oogen. Het kind, dat ze ziet, grijpt er naar en ach! het is schandelijk bedrog, de adder bijt en geeft doodelijk venijn van zich. Het beeld is vooral hier, bij ons te Zetten, zoo treffend; omdat wij telkens hooren, hoe arme kinderen, die alles voor goud aanzien wat blinkt, in de diepste ellende worden gestort.

Ach! wie kan zich voorstellen, dat er een tijd zal komen, waarin al wat blinkt echt goud zijn zal en men de onnoozelen, de onkundigen, de onschuldigen niet meer zal behoeven te waarschuwen.

Dat zal gebeuren, zegt de profetie. Het is aanvankelijk vervuld. In deze zondige wereld, waar onrecht regel is en recht een uitzondering, is de Zone Gods afgedaald en Hij die het Lam Gods is, heeft zich door den wolf laten verscheuren, opdat Hij uit den dood verreezen, het koninkrijk Gods voor goed zou vestigen.

Eenmaal komt het driemaal heilige Zevental van Gods beloften in vervulling.

BODE, HERAUT, GEZANT.

Jesaja 61: 1—3 is boven alles ons een profetie van beteekenis, omdat Jezus zelf daarover gepreekt heeft in de Synagoge te Nazareth. Die tekst is door Hem met voorliefde gekozen en zoo behandeld, dat de hoorders aanvankelijk verwonderd waren over de a a n g e n a m e woorden, die uit Zijn mond voortkwamen. Zonder twijfel moesten die woorden wel zeer a a n g e n a a m zijn, want vriendelijker en liefelijker kan het werk van den eenigen Profeet en Leeraar niet worden voorgesteld dan hier geschiedt.

Wanneer ik dezen tekst lees, dan zie ik in beelden voor mij, wat deze profeet komt doen. Ik zie hem eerst als een Bode van Gods gunst optreden in de stad, waarheen hij zijn schreden richt. Hij begint met rond te gaan van huis tot huis. Aan de hutten der armen, of der zachtmoedigen, der verdrukten, meldt hij zich aan, om hun te zeggen dat er een blijde boodschap voor hen is. Zoo deed Jezus bij Zijn optreden,

toen Hij overal verkondigde: „het koninkrijk Gods is nabij gekomen.” Daarbij doet Hij overal onderzoek, of er ook zieken, gebrokenen van harte zijn, want Hij heeft meer dan een boodschap, Hij heeft balsem medegebracht om de verwonden te verbinden en die balsem drupt op hen af in het woord: Uwe zonden zijn u vergeven. Erger dan armen en zieken echter zijn de slaven en de gevangenen. (In den tekst heeten zij gevangenen en gebondenen, maar de bedoeling is slaven en die in de gevangenis zijn.) Hun, die als slaven in de macht van anderen staan, wier slavenleven hun niet vergunt zich los te maken van hun omgeving, komt Hij namens den Koning aankondigen, dat het tijd is hun banden te ontbinden en hen tot vrije mannen te verklaren. Wanneer Hij alzoo in de achterbuurten, in de ziekenhuizen en bij de slaven Zijn boodschap heeft gebracht, klopt Hij ook aan de poort der gevangenis en allen, die daar om misdaden en schulden zijn opgesloten, door hun eigen kwaad onder de macht des Satans gebracht, wordt medegedeeld dat het oogenblik hunner verlossing daar is.

Nadat Hij alzoo de gansche stad is rond geweest, gaat Hij naar het marktplein, in het midden gelegen en treedt op als Heraut van Gods recht. Hij roept daar al het volk te zamen, want er is een publicatie, een afkondiging te doen, als het ware voor de pui van het stadhuis of van des Konings burcht. Luide wordt het uitgeroepen, zoodat het verzamelde volk het hooren kan: „de Koning geeft een jubeljaar!”

Een jubeljaar, dat is het 50ste jaar in Israël, waarin alles hersteld wordt in den ouden vorm. Het verkochte erf, het verpande huis, de vervreemde akker — alles komt aan den oorspronkelijken eigenaar terug. Dat is de dag der wrake onzes Gods; de dag der vergelding, wanneer de verdrukker van weduwe en wees gedrongen wordt het ontroofde of tijdelijk in beslag genomen goed weer te geven en alle treurigen worden vertroost.

Herstellen dus in het openbaar van hetgeen in den loop der jaren in stilte was verbeurd. Zoo deed Jezus, toen Hij na Zijn omwandeling op aarde in het openbaar aan het kruis, ten aanhoore van iedereen en ten aanhoore van alle volken uit alle eeuwen en uit alle landen uitriep: „Het is volbracht!” Zoo luide kan geen Heraut over het marktplein zijn stem verheffen, als deze boodschap heeft geklonken over de gansche aarde en over alle geslachten.

Maar nog is hij niet ten einde. Na Zijn omgang door de stad, na Zijn publicatie op de markt, zien wij Hem naar binnen gaan in des Konings huis of burcht om als Gezant van des Konings welbehagen, als gemachtigde en uitdeeler van des Konings schatten beschikkingen te maken. Zijn dienaars gaan met hem naar binnen en nu volgt er: (vs. 3) „om den treurigen Sions te beschikken, dat hun gegeven worde sieraad voor asch, enz.” Hij zelf blijft binnen; maar Hij beveelt Zijn dienaars elk stuk door Hem aangewezen naar buiten te dragen en aan de bedoelde personen uit te reiken. Hier allereerst een hoofddekse,

een koninklijken hoed voor een, die daar in zak en asch staat. Werp uw zak af en zet dit sieraad op uw hoofd. Daar vreugdeolie voor een, die met een somber gelaat voor zich heenstaart, omdat het leed hem zoo zwaar drukte. Ginds een gewaad des lofs, een wijden, ruimen mantel voor een benauwden geest, dat is voor hem, die daar zoo nauw zit opgesloten in zijn angst en zijn bekommernis. Zij moeten er allen feestelijk uitzien, als de Koning komt.

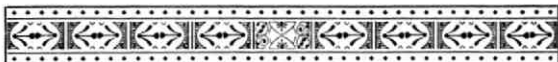
Die schatten vindt hij in overvloed in des Konings paleis en laat ze naar buiten dragen.

En wat heeft onze Heiland anders gedaan, toen Hij, in des Vaders huis binnengekomen, van daar uit de gaven Zijns Geestes zond door de hand Zijner dienaren. Gelijk Petrus na zijn val voor zak en asch weer de kroon op het hoofd kreeg; gelijk Hij Thomas voor treurigheid het aangezicht weer deed blinken van vreugdeolie; gelijk de benauwde Emmausgangers de breede plooien van een rijk kleed uit Zijn schatten zagen te voorschijn komen, zoo doet Hij telkens nog. Wij zien Hem niet meer, want Hij is in des Konings paleis, maar Zijn gaven zien wij telkens naar buiten dragen.

En eindelijk, als dat alles is voleindigd, zal de tijd daar zijn, om den Koning der koningen te gemoet te komen. Allen staan gereed en gekleed en gaan mede de stad uit. Schaart u langs den weg, heet het nu, in breede rijen, aan weerszijden, opdat gij staan moogt als eikeboomen der gerechtigheid, als een planting des Heeren, opdat Hij verheer-

lijkt worde. De Koning nadert, de geredden en geze-
genden staan als een heg, recht overeinde, fier en
blijde, niet als krijgers, maar als bloeiende en groei-
ende krachtige boomen, om den Koning te verheer-
lijken, die hen zoo beweldadigde.

Dit moet nog komen. Hetgeen voorafgaat is reeds
geschied, en geschiedt nog dagelijks. Zalig die een-
maal een plaats vindt in die dubbele rij waartusschen
de Koning heentreedt.

DE CATECHISATIE-JOB.

Vijf en dertig jaren geleden schreef Prof. Oort in den „Gids” een artikel over Job en zijn vrienden, waarvan de heugenis mij lang bijbleef, wegens de uitdrukking: „de catechisatie-Job,” die daarin voorkwam. („Gids” Februari 1867.)

Hij bedoelde met die uitdrukking, dat men de geschiedenis van Job vaak pasklaar wil maken voor kleine kinderen door ze te verwateren en daarin had hij volkomen gelijk.

Ook geeselde hij onbarmhartig de dwaze voorstelling, alsof Job met taai geduld en lijdzame volharding al de slagen verduurd had, door God hem aangedaan en als loon voor zijn trouw alles dubbel terug had ontvangen.

Dat alles was zeer juist en het stuk is nog altijd waard gelezen te worden, om menigeen wakker te schudden uit zijn slaperigheid.

Jammer maar, dat de beoordeelaar, in plaats van nederig te zitten aan de voeten van den schrijver, het snoeimes ter hand nam en al wat in zijn kader niet paste, eenvoudig wegsneed. Daarom bracht hij ons ten slotte geen stap verder en het boek bleef even raadselachtig als te voren.

Het zij mij vergund aan te toonen, dat de grondgedachte van dien „catechisatie-Job” toch welbeschouwd de ware is, mits in een geheel anderen vorm gegoten.

Wat Prof. Oort ergert in het boek is, dat alles ten laatste terecht komt. Dit is in zijn oog zulk een miskenning van de beteekenis dezer lijdensgeschiedenis, dat hij zonder vorm van proces het laatste hoofdstuk schrapte van vs. 7—17 en het boek laat eindigen met de woorden:

„Daarom verfoei ik mij
En heb berouw in stof en asch.”

Een later schrijver — zoo meent Prof. O. — had met zulk een afgebroken stuk geen vrede en maakte er dus een slot aan, waarbij Job in alles dubbel en dwars tevreden wordt gesteld, zooals in de kinderverhaaltjes geschiedt. Het laatste woord zou dus zijn: „God is groot en wij begrijpen Hem niet,” zoodat alle twijfel eenvoudig wordt onderdrukt (bl. 231).

Maar hoe nu? Op de volgende bladzijde (232) hekelt Prof. O. scherp de theologie der drie vrienden van Job, omdat hun wijsheid niet hooger reikt dan: „geloof of verga; de twijfel is hoogmoed en niets

meer," wat precies op hetzelfde neerkomt. Waarom Job dus boven zijn vrienden staat, is niet duidelijk; hij komt toch tot geen andere slotsom dan zij.

Het stuk van Prof. O., dat Z.H.G. na 35 jaren wellicht zelf niet meer in bescherming zal nemen, geeft dus niets beters. Laat ons hopen dat dit ons gelukken moge.

Wat is de beteekenis van Jobs lijden?

Is het de vraag, waarom de rechtvaardige zoo vaak lijdt en waarom de zonde haar billijke straf niet ondervindt? Gewis ook dit, maar dit is de hoofdzak niet.

Is Job — zooals Prof. O. zegt — een twijfelaar, die de ernstigste vragen aangaande God durft stellen en daarmee in den grond der zaak gelooviger toont te zijn, dan zijn oppervlakkige vrienden? Gewis ook dit, mits men het niet zoo koel uitdrukt als Prof. O. (bl. 230): „zijn eigen lijden geeft Job aanleiding om de waarheid der geijkte leer door priesters, profeten en wijzen gepredikt, te onderzoeken," — een volzin, die doet denken aan de studeerkamer van een geleerde, maar niet aan den mesthoop van Job. — Maar de kwestie ligt dieper.

De hoofdvraag is: heeft God Job lief, gelijk Job God liefheeft?

Of Job werkelijk God liefheeft is Satans vraag; een vraag, die spoedig wordt uitgemaakt. Satan verdwijnt weldra van het tooneel, Jobs houding maakt hem te schande, en hij is reeds in het niet verzonken, als Job (Hoofdstuk 3) zijn geboortedag vervloekt.

Voor Job is het geen vraag, of hij God liefheeft; dat spreekt van zelf. Maar de vraag, waar Satan niets van begrepen zou hebben, en waartoe het eindeloos gehamer der vrienden op het oude aanbeeld: „alle ongeluk is straf” aanleiding geeft, is en blijft: „heeft God Job lief?”

Geen oogenblik komt in het gansche boek bij Job een gevoel van haat tegen God, ook in zijn heftigste uitingen niet. Zijn liefde tot God staat vast; ja juist, omdat hij God liefheeft, durft hij bitter en bitter klagen. Voorwaar men kent het hart van de vromen niet, als men meent, dat hun heftige uitdrukkingen, hun brutaal omgaan met God een bewijs zouden zijn van gebrek aan liefde. Zij durven veel, omdat de liefde vaststaat. Zij staan niet met God op den deftigen voet van koude vereering, maar in de warme betrekking der liefde, waarbij men zijn eigen hart binnenste buiten durft keeren, wel wetende dat men alles verdragen kan van Hem, dien men liefheeft, omdat volkomen oprechtheid de bron is van al die klachten. Bovenal zij zijn geen geleerden, die hun woorden wikken en wegen, maar kinderen Gods, lastige kinderen vaak, doch altijd kinderen, die zich tegenover hun vader toonen zooals zij zijn.

Daarom is Job niet bang den dag zijner geboorte te vervloeken, want hij blijft mensch van vleesch en bloed en bij den eersten aanval van zijn grievendst leed moet alles er uit. Doch bij dien uitval blijft het ook. Met dat al, wat hem het meest pijn doet is, dat God zoo vreemd doet. Gods eer is er mede

gemoeid. Hij weet bij ervaring, hoe nauw de band is, die God en hem verbindt. Hij is door God gekoesterd, vertroeteld, bedorven zou men haast zeggen; maar opeens is alles veranderd en wat hem nu hindert, is niet de vraag, waarom de deugd niet beloond wordt, want die gedachte is hem te min; hij heeft God niet liefgehad om van Hem te trekken, daartoe staat Job veel te hoog.

De toestand van Job tegenover God is als die van twee boezemvrienden, die, hoe verschillend van rang en stand ook, volkomen zeker zijn van elkaars liefde en waarvan de hoogstgeplaatste plotseling van gedrag verandert, terwijl hij, hoe vaak ook boden, brieven, vragen tot hem komen om verklaring, eenvoudig zwijgt.

De kwestie van loon en straf heeft daarmede niets te maken en dat de vrienden altijd met datzelfde aankomen, prikkelt Job gedurig weer.

Daarom klaagt hij zoo bitter over hun houding. Elihu's redenen, Hoofdstuk 32—37, geven althans eenige verklaring, maar geen voldoende. Deze bedoelt te betoogen, dat de ellende geen straf behoeft te zijn, maar uit liefde over iemand gebracht kan worden, als een middel om hem te heiligen; een gedachte waar Job geen beteekenis aan behoeft te onzeggen en waarop hij dan ook zwijgt.

God komt eindelijk tusschenbeide en geeft de oplossing. Zoo schitterend en tevens zoo teeder mogelijk.

Schijnbaar is die oplossing niets anders dan het

woord: God is groot en wij begrijpen Hem niet. Maar een goed verstaander heeft maar een half woord noodig en Job is een goed verstaander. God geeft hem allerlei voorbeelden voor het schijnbaar doellooze Zijner schepping. Wat weet Job van de hemelen en de onderwereld af? Maar ook waarvoor dienen al die nuttelooze dieren als: de leeuw, de steengeit, de woudezel, de buffel, de struis, het paard (destijds nog geen huisdier geacht), de arend? Al die dieren zijn niet nuttig in den gewonen zin. Maar zij zijn althans schoon en als zoodanig levende teekenen van Gods heerlijkheid.

Job begint de oplossing al te vermoeden. Het doel van Gods handelingen ligt ver boven den mensch nl. in God, in Zijne eer. Job betuigt reeds zich te schamen (39: 36—38). Wij voelen wat er achter schuilt. Zoo was Job een toonbeeld van Gods heerlijkheid, toen God hem versierde met al Zijn rijke gaven. Maar nu komt het zwaarste.

God noemt thans twee leelijke dieren op: het nijlpaard en de krokodil. Waartoe zijn die? Zijn zij zoo aantrekkelijk? Alles behalve, maar wat in hen de aandacht trekt is: kracht en onwrikbare vastheid.

Voelt gij het, Job? Dat is het hoogste van Gods eer: wezens te scheppen, die tegen alles, alles bestand zijn. Daartoe heeft Hij u verkoren. Hij rekende zoo vast op uwe liefde, dat Hij van u het zwaarste offer durfde vergen tot verhooving van de eere Zijns naams.

Dat had Job niet begrepen, dat is zijn zonde, waarover hij zich diep verootmoedigt. Hij had God

lief, dat stond bij hem vast, maar nu blijkt het, dat hij niet zijn g a n s c h e ziel voor God overhad. Toch was hij in weerwil daarvan een toonbeeld voor allen en daarom kon God van hem getuigen, dat zijn woorden goed en die der vrienden slecht waren geweest.

Evenwel treffend is het, hoe Jobs nevelen worden weggevaagd. De redenen Gods brengen hem tot zwijgen, maar innig aandoenlijk is het woord (42:5): „met het gehoor des oors heb ik U gehoord maar nu ziet u mijn oog.” Alles is vergeten, alles is verklaard, nu hij zijn God maar weer ziet. Als hij God maar weer ziet is ook alle smart verdwenen.

Moet nu het dichtstuk uit zijn?

Welneen zeker niet. Het is u i t voor hem, die geen hooger wijsheid kent, dan het mahomedaansche: „God is groot.” Het is niet u i t voor hem, die weet wat liefde is.

Is het liefde, om e e u w i g te doen lijden hen, die ons liefhebben? Wie zal het beweren?

God verlangt niets liever dan Zijne kinderen bij zich, rondom zich te hebben. Niets doet Hij liever dan ze koesteren en weldoen en met weldaden overladen. Zijn hart hangt aan hen, evengoed als het hunne aan Hem.

Job heeft geen oogenblik rust, zoolang er een nevel ligt over Gods liefde; zijn God is hem te na aan het hart, om bij twijfel te kunnen leven.

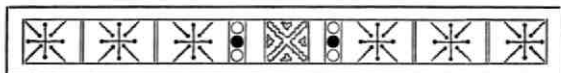
Zou God dus kunnen dulden, dat er een nevel bleef hangen over Zijn houding? Onmogelijk.

Eindelijk is het oogenblik gekomen, dat God aan

Zijn liefde den vrijen loop mag laten. Bij al het zondige, dat ook Job aankleefde, is deze toch Zijn kind gebleven en in dieperen zin is Jobs geduld niet uitgeput. Nu zal God hem eens ter dege goed doen en daarmede toonen voor alle eeuwen, dat Hij niet van harte beproeft.

Dit slot is niet kinderachtig, want dan zou het begin ook kinderachtig zijn. Als Gods liefde zich in het begin vertoont in een schat van weldaden, waarom zou Hij dit aan het slot niet mogen doen? Onze God heeft niets gemeen met het noodlot, met den Muzelmanschen Allah, voor wien men bukt. Hij heeft een hart voor de Zijnen en het is Hem leed genoeg, als Hij in raadselen moet blijven.

Het einde aller dingen is voor Gods kinderen, dat Hij met eigen hand alle tranen van hun oogen afwischt, niet als loon van hun deugd, want zij dienen Hem niet om loon, maar omdat Hij (laat mij dit kinderlijk uitdrukken) nog veel meer van Zijn kinderen houdt, dan zij ooit van Hem kunnen houden.

ISRAËLIETISCH OF BUDDHISTISCH.

Met den dag wordt het duidelijker, dat het Buddhisme van lieverlede onze Christelijke maatschappij binnendringt en de reden is niet ver te zoeken. Men maakt Christus los van het O. T. en leest de Evangelien niet met een Israëlietisch maar met een Westersch oog, en zet daarbij nog wel een Buddhistischen bril op.

Velen schijnen van dat gevaar niets hoegenaamd te beseffen en toch is het bekend, hoe de Buddhisten inderdaad een soort van Zendingswerk hebben aangevangen, om de Christelijke wereld tot hun inzichten te bekeeren.

Wat dat Buddhisme wil, kan hier alleen in een paar trekken vermeld worden en het best is daartoe even de legende te herinneren, die aangaande den oorsprong van dat geloof bestaat.

Een koninklijk kind, een prins in Indië, was door zijn ouders omringd met al wat hem gelukkig kon maken. Alles was er op aangelegd om hem in den

waan te brengen, dat er geen leed bestond. Hij groeide dan ook op in volslagen onwetendheid aangaande armoede, ziekte, ouderdom en dood.

Doch wreed was de ontnuchtering, die er op volgde, toen hij volwassen geworden, uitging om de wereld te bezien. Het eerste, wat hij zag, was een arme zieke bedelaar, het tweede een verschrompeld oud man, het derde een lijk dat uitgedragen werd. Zijn geheele bestaan werd geschokt, neen, veeleer onderste boven gekeerd en uitgegoten, toen hij bespeurde, dat men hem zijn leven lang had bedrogen en de wereld lijnrecht het tegendeel was van een paradijs. Daar hij de waarheid bovenal liefhad en zocht, wist hij geen ander redmiddel te vinden dan al wat hij tot heden had genoten voor leugen te verklaren, en zich terug te trekken in een uitsluitend geestelijk bestaan. Zich los te maken van al het stoffelijke en zinnelijke; niet meer te voelen, te genieten, te willen, — weg te vloeien in de aanschouwing van het eeuwige, — eindelijk alle zintuigen te verliezen, zelfs zijn eigen bestaan niet meer te beseffen, — om ten slotte als een druppel water in de zee zijn ziel te laten versmelten met het Al, het Oneindige — dat was de hoogste wijsheid.

Armoede, gebrek, ellende, smart, ja den dood lief te hebben en te zoeken, was dus de weg tot de hoogste zaligheid, want daarin was het afsterven gelegen van al het stoffelijke en zinnelijke, de verlossing der ziel uit de banden, die haar omknelden.

Dit stelsel heeft hij zelf met ijzeren wil op zich zelve toegepast en al hebben zijn latere volgelingen en

tegenwoordige leerlingen heel wat water in dien wijn gedaan, de kern van zijn leer blijft toch dezelfde: geest en stof zijn onverzoenlijk en de geest behoort zich alleen gelukkig te gevoelen in het verloochenen van alle stoffelijke begeerten en aandoeningen.

Dit Buddhisme heeft zich in allerlei vormen geopenbaard, ook daar waar men zelfs den naam er van niet kende. Het heeft op ons, Europeesche volken, die met Indië stamverwant zijn, altijd een machtigen invloed gehad. De Roomsche kerk heeft het in haar monnikenleven verheerlijkt en Franciscus van Assisi, dien velen thans als den tweeden Jezus gaan beschouwen, is er een goede afdruk van, al heeft het Christendom ook hem bewaard voor die overgeestelijkheid, die zich alleen in aanschouwing verliest en den naaste daarbij vergeet. In onze dagen predikt Graaf Tolstoj in Rusland een Evangelie, dat sterk Buddhistisch is gekleurd, en in onze groote steden vormen zich kringen, die min of meer in dien Buddha den Verlosser der menschheid aanschouwen.

Er is dus alleszins reden om op dat gevaar te wijzen. In zwakker vormen toch en gematigd werkt deze zuurdeesem ook in onze Christelijke kringen. Men is er reeds aan toe om de armoede te verheerlijken, alsof Jezus ooit gezegd had: „indien gij niet wordt als de armen, gij zult het koninkrijk der hemelen geenszins ingaan;” in plaats van: „indien gij niet wordt als de kinderen” — terwijl het wel onbegonnen werk zal zijn, kinderen tot Buddhisten te maken.

Men komt er ook van lieverlede toe de smart te

verheerlijken en den dood niet langer als den koning der verschrikking voor te stellen. Evenzoo heb ik herhaaldelijk bespeurd, dat sommigen het huwelijk als iets onheiligs gaan beschouwen en kuischheid verwarren met den ongehuwden staat. De Christenen hebben van ongeloovigen vaak moeten hooren, dat zij hun Christelijk ideaal niet durfden toepassen en een soort van verwaterd Christendom huldigden, dat aan de heilige eischen van zelfverloochening en wereldverzaking niet voldeed. Velen schijnen dit verwijt werkelijk te billijken en er komt zodoende een ongezone trek in onze Christelijke maatschappij, die niet anders dan nadeelig kan terugwerken op de wereld.

Immers dit Buddhisme, die scheiding van geest en stof, moet noodzakelijk leiden tot twee uitersten, die wij dan ook duidelijk in onze dagen kunnen vinden nl. aan de eene zijde *b e e s t e l i j k h e i d* en aan de andere *o v e r g e e s t e l i j k h e i d*. Vooral in landen, waar de Roomsche kerk regeert, die nog steeds aan haar monnikenvroomheid hooge waarde toekent, kan men deze schrille tegenstelling overal ontdekken en het is alleen onze Protestantsche nuchterheid, die er ons nog van terughoudt.

Doch alleen een dieper inzicht in de beteekenis des Evangelies kan ons in dezen den rechten weg wijzen. Onze Heiland heeft met dien Buddhistischen geest niets gemeen, al kan men menigen tekst aanhalen, die op den klank af genomen, schijnbaar daarmee eenige verwantschap vertoont.

De Heere Jezus is boven alles Israëliet geweest en

nooit heeft Hij iets anders geleerd dan dat Hij de vervulling is van het O. T. Hij leidt Zijn discipelen gedurig tot de Schrift in en bewijst hun, dat zij die niet verstaan. Wat het O. T. dus predikt, is in Hem werkelijkheid geworden, Hij is met recht de Zone Gods, maar ook de Koning Israëls.

Nu heeft het O. T. nooit de armoede, noch de smart, noch den dood verheerlijkt.

Abraham, de vader der geloovigen, is niet arm maar rijk. Job wordt door God gezegend en na zijn lijden te hebben doorgemaakt, dubbel gezegend, want God heeft Zijn kinderen veel te lief, om hun niet alles te geven wat Hij geven kan. Salomo in al zijn heerlijkheid is de type van den Koning bij uitnemendheid en elke Israëliet geniet van de verheffing van Jozef aan Farao's hof en van Mordechai en Esther in het paleis van den Perzischen koning.

De smart wordt door alle vromen des Ouden Verbonds afgebeden en bitter, heftig, onstuimig zelfs zijn de klachten van de Psalmisten en van Jeremia. Jesaja 53 is geen loflied op de smart, maar een klaaglied daarover.

En wat den dood betreft, het geheele O. T. spreekt er over als iets bitters, onnatuurlijks, onmenselijks.

In Jezus Christus vinden wij diezelfde beschouwingen. Abraham wordt door Hem als de gastheer in den hemel voorgesteld, in wiens schoot de arme Lazarus eindelijk vindt wat hem toekomt. Salomo is ook Hem de type van den Vredenvorst. Het lijden en de dood ver-

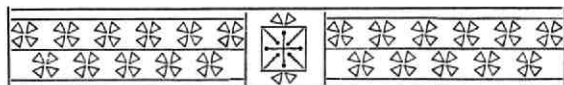
vullen Christus zoo zeer met angst, dat Hij uitroept: „hoe word Ik geperst totdat het volbracht zij!” en in Gethsémané bidt Hij, voorover liggende met het gelaat op de aarde: „als het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan.”

Wat is dus de echt menschelijke, gezonde opvatting van Christus? Dat alle lijden, alle ellende en de dood zelf lijnrecht tegen Zijn natuur ingaan. Indien Hij ze aanvaardt, het is omdat het moet, omdat de zonde een scheur heeft gebracht in ziel en lichaam en die scheur eerst moet hersteld worden, door die ten einde toe te laten doorwerken, maar dan ook te herstellen door Zijn dood en opstanding.

Het Israëlietische karakter was dus ook het Zijne en het gaat niet aan te spreken van het N. T. alsof het daarin onderscheiden was van het Oude. In één opzicht echter verschilde Jezus met de Joden van Zijn tijd, nl., dat deze niet erkenden, hoe diep de ellende was door de zonde teweeggebracht. Zij beseften niet, dat door geheel het O. T. een kreet ging naar verzoening met God, zoowel in de offers en den tempeldienst, als in de profetiën en Psalmen. Wie dat miskende, kon droomen van een Messias, die aanstonds in heerlijkheid zou komen; wie dat erkende, moest wel inzien, dat al deze heerlijkheid eerst komen kon na overwinning van de zonde. Het ideaal van den Jood was dus ook het ideaal van den Heiland, maar toen Hij leed en stierf was Hij het, die dat ideaal mogelijk maakte, terwijl de Jood van zijn tijd meende, dat Hij het vernielde.

De opstanding van Jezus Christus is daarom voor ons de spil van ons geloof. Ziel en lichaam, beide door God geschapen, zijn even heilig en door Hem tot één geheel gevormd. De zonde heeft ze uit elkaar gerukt, maar de eenige, waarachtige, afdoende verlossing is het herstel van beide, wanneer de zonde is vernietigd en het eeuwige leven is aangebracht.

De verlossing is geen overgeestelijk vernietigen van het natuurlijk leven, maar veeleer het diep besef, dat ellende, lijden, dood, door God niet gewild en door ons als onnatuurlijk moeten beschouwd worden, met dien verstande evenwel, dat in Christus de kracht wordt verkregen om dit onnatuurlijke te aanvaarden, omdat Hij door Zijn dood en opstanding alles heeft hersteld wat de zonde bedierf.

DE LOFZANG VOOR HET LIJDEN.

Ronduit gezegd viel het mij bitter tegen, toen ik onlangs een paar goede bijbelverklaringen nalezende, daarin vond, dat de lofzang dien Christus zong in de Paaschzaal vóór Zijn heengaan naar Gethsémané, niet was het Hallel: Psalm 115 tot en met 118, maar Psalm 136, waarmede het Paaschfeest in Israël gesloten werd. De eerste vier Psalmen passen zoo treffend op het lijden van Christus, de laatste schijnt er geheel buiten te staan. Bovendien Ps. 136 is zulk een echt Oud-Testamentische Psalm, met dat telkens weerkerend refrein: „want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid," dat wij dien zeker niet zouden hebben gekozen.

Bij eenig nadenken echter drong de gedachte zich sterker aan mij op: het kan geen andere geweest zijn dan Psalm 136. Meer dan ooit verblijdt het mij in onze dagen, dat het Oud-Testamentische in Christus niet dogmatisch, maar Israëlietisch opgevat tot zijn recht komt bij sommige jongere theologanten. Da Costa,

die dit reeds 50, 60 jaren geleden heeft gewild, zou genieten, als hij sommiger woorden in onze dagen las. Zelfs de lang miskende leer van het Koninkrijk der hemelen komt meer en meer in het licht van het O. T. te staan en zal er zonder twijfel door winnen. Wij moeten Israëlietisch voelen, om onzen Heer en Heiland te verstaan.

Zoo ook bij het zingen van dien lofzang. Christus troost en sterkt zich tot Zijn lijdensweg door Zich als 't ware te dompelen in het O. T. en Hij bewijst daarmee op nieuw de waarheid van de vaak gemaakte opmerking, dat de groote geesten gewoonlijk hun stichting in heel wat anders zoeken dan de kleine. Kleine geesten sterken en troosten zich meestal met iets aan doenlijks, teeders, gemoedelijks; groote doen het met krachtige spijs, te zwaar voor gewone gemoederen.

Lees den Psalm en gij zult de bevestiging van deze waarheid in Christus ontdekken.

Ik zie Hem voor mij staan met Zijn elftal (de twaalfde was reeds weg!) rondom zich. Hij zelf neemt de taak op zich van den voorzanger en de discipelen vallen in.

„Looft den Heer want Hij is goed" klinkt het van Zijn gezegende lippen en allen stemmen in zacht geprevel bij: „want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid."

„Looft den God der Goden" „want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid."

„Looft den Heer der Heeren" „want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid."

Zoo gaat het voort, den ganschen Psalm door, in al zijn bijzonderheden ook met de woorden, die ons weinig toespreken aangaande Sihon den Amoriet en Og, den Koning van Bazan in vs. 19, 20.

Wat mag den Heiland in dien Psalm het harte hebben gesterkt, dat Hij dien zingen kon bij Zijn naderend lijden?

Hij zong, Hij die straks zou bidden met het hoofd op de aarde, in de heftigste spanning, maar die uit dat zingen ook de kracht putte, om nog vóór Gethsémané Zijn Hoogepriesterlijk gebed uit te spreken.

Hij zong van Gods majesteit: 1. in denatuur vs. 1—9, 2. in Zijn oordeelen vs. 10—15, en 3. in Zijn leiding met Israël vs. 16—22, met nog een 4-tal woorden tot slot.

God grootmaken is het begin van den Psalm en werkelijk is er niets, wat de ziel meer staalt dan zich in Gods majesteit te verdiepen. Onze kleinheid te voelen tegenover Zijn grootheid is niet neerdrukkend, maar verheffend. Uw wil geschiede, komt veel gemakkelijker over de lippen, wanneer wij bedenken, dat die wil alles beheerscht en, hemel en aarde omvattende, alle tijden overziende, de hoogste wijsheid bezit.

Daarbij komt nog, dat het lijden een geheel andere beteekenis krijgt, wanneer dat een deel uitmaakt van Gods hooge plannen met Zijn gansche schepping. Christus, die straks zal bidden: „indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van mij voorbijgaan,” wenscht niet anders dan zekerheid, dat deze

weg en geen andere de weg is door God gewild. Gods raadsbesluit, meer verlangt Hij niet, moet voor Hem volkomen zeker staan. Zoo Hij dit weet, buigt Hij onmiddellijk en zonder aarzeling.

Doch nu verdiept Hij zich in Gods oordeelen, zichtbaar in de verlossing van Israël uit Egypte. Hij voelt zich Israëliet en tevens de Beloofde der vaderen, Middelaar gelijk Mozes, maar veel heerlijker; de Verlosser ook van alle volken, die de geestelijk gebondenen uit het rijk der slavernij zal uitvoeren. Gelijk Mozes in den nacht, zoo gaat Hij in den nacht uit, om Zijn volk te verlossen; gelijk Mozes alleen stond tegenover de Roode Zee, met steile rotsen aan weerszijden, den vijand achter zich, de zee voor zich en rondom een volk, dat hem steenigen wilde; gelijk deze den weg baande door de hoge wateren heen, zoo ook zou Hij het pad banen door den afgrond des doods en Zijn volk uitleiden in vrede. Diezelfde God, wiens Paascheest aan Israël tot een eeuwige inzet was geworden, leefde en voltooide Zijn werk, door Zijn volk nog veel grootscher verlossing te schenken in den Zoon Zijns welbehagens, Zijn uitverkorene. O, terwijl Israëls voorgangers dezen Jezus als een afvallige, een godlasteraar uitwierpen, was Hij het juist, die het Oude Testament in zijn volle kracht deed uitkomen. Wat Mozes in het klein deed, Hij zou het in het groot doen; wat Mozes voor zijn volk was, Hij zou het voor alle volken zijn. Is het wonder, dat dit herhaalde refrein: „Zijne goedertierenheid duurt in der eeuwigheid,” dat goddelijk harte sterkte; de keten van Gods majestu-

euse gangen gaat door de gansche wereldgeschiedenis heen en de klank van Gods onveranderlijke goedheid klinkt door van eeuw tot eeuw. Zijn lijden brengt voortaan den steeds terugkeerenden toon van lof en dank op de lippen Zijner geloovigen. Dat lijden is de overwinning op alle booze machten der duisternis. Geen Farao, geen Satan vermag iets meer. De overste dezer wereld is geoordeeld en het slotakkoord van al Gods oordeelen wordt van Golgotha vernomen in de woorden: Het is volbracht!

De majesteit van Gods leiding met Zijn volk, eerst in de woestijn, daarna bij de verovering van Kanaän vormt het laatste gedeelte van den Psalm: „Die Zijn volk door de woestijn geleid heeft,” zoo zingt Hij voor en Zijn discipelen vallen in: „want Zijne goedertierenheid duurt in der eeuwigheid!” „Die groote koningen geslagen heeft” . . . „want Zijne goedertierenheid duurt in der eeuwigheid!” „En heeft hun land ten erve gegeven” . . . „want Zijne goedertierenheid duurt in der eeuwigheid!”

Hier opent zich het verschiet van de toekomst. Dat zal het lot Zijner gemeente zijn. Eerst door de woestijn, daarna de eindstrijd, de volkomen nederlaag van alle machten der duisternis, het erfdeel aan Gods heiligen toekomende eindelijk, eindelijk hun gegeven door de machtige hand, die hen uitvoerde en invoerde in het Kanaän der ruste.

En intusschen nog een drietal slotakkoorden in de laatste vier verzen: 23—26. Ellende, verlossing en heiligmaking, de drie waarheden van ons Christelijk

geloof komen ook hier weer door al Gods leidingen te voorschijn.

„Die aan ons gedacht heeft in onze vernedering. Die ons ontrukte aan onze tegenpartijders. Die aan alle vleesch zijn spijs geeft,” en als einde de terugslag op den aanvang: „looft den God des hemels.”

„Looft den God des hemels”. . . . is Jezus' laatste loftoon en de discipelen vallen in: „want Zijne goedertierenheid duurt in der eeuwigheid.”

Aan het slot van Psalm 72 staat: „de gebeden Davids, des zoons van Isai, hebben een einde.”

Aan het slot van dezen Psalm zou men kunnen schrijven: „de lofzang van den Zoon Gods heeft een einde.” Nu begint het lijden, dat zijn hoogtepunt vindt in den angstkreet: „Eli, Eli! Lama Sabachthani!” om voortaan zich op te lossen in den juichtoon van alle zaligen: „Eere zij het Lam dat geslacht is!”

OUDERDOM.

„Zeg, weet gij 't wel, in Dietsch of in Latijn:

„Wat ieder worden wil en niemand toch wil zijn?”

zoo zong eens de puntige dichter Huygens, en het antwoord is: o u d.

Ook de Schrift waarschuwt ons tegen den ouderdom, als een slechten tijd, om zich te bekeeren. „Gedenk aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap,” heet het in Prediker XII, en daarop volgt die treffende beschrijving van den ouderdom, die in hoofdtrekken terstond duidelijk genoeg is om een diepen indruk te maken, maar wier beteekenis meer van nabij beschouwd niet weinig versterkt wordt. Laat ons die kortelijk uitleggen.

De dichter kiest zijn beelden (vs. 2) eerst van het meest verhevene. Hij vergelijkt des menschen geest bij de zon en zijn geheugen, zijn denkkraft bij het licht, dat zich overal verspreidt tot in halflicht, tot in schemerlicht toe; hij waarschuwt, dat die zon en dat licht verminderen. Maar ook de ziel, die als de maan

wordt voorgesteld en de 5 zintuigen, die met de 5 planeten (destijds in het Oosten op dat getal bepaald) worden vergeleken, worden duister en, in plaats van het heerlijk licht of het rustige schijnsel van vroeger, komen de tobberijen telkens, als wolken na den regen, terug en verduisteren het oordeel gedurig.

Terecht ziet hij allereerst den geestelijken achteruitgang des menschen, die het moeilijkst wordt erkend, want de oude van dagen verbeeldt zich allicht, dat zijn wijsheid door de ervaring eer toeneemt dan vermindert, al mag zijn lichaam ook diensten weigeren. Toch is het zoo en het is maar al te waar, dat waarachtige bekeering zelden op later leeftijd komt. Dante zegt, dat hij op zijn 33ste jaar bekeerd is en ik heb een vroom prediker hooren beweren, dat hij nooit bij iemand na dien tijd bekeering had gezien. Dit mag nu geen algemeene regel zijn, de zeldzaamheid van zulk een bekeering springt ieder in het oog, die levenservaring heeft opgedaan.

Hoe het zij, zonder twijfel moet de grijsaard den achteruitgang van het lichaam erkennen en daarop wijst ons de dichter thans.

Stonden wij zooeven nog a. h. w. buiten de woning, waarin 's menschen ziel huist, en zagen wij daar het licht flets, somber op vallen, terwijl donkere wolken daarvoor heentogen in eindelooze reeks, thans treden wij op het huis toe en zien de wachters (de armen en handen) beven en de sterke mannen, die het huis bedienen (de beenen), zich krommen; de maaltsters daarbinnen laten geen vroolijke liederen meer

hooren bij haren arbeid, omdat zij weinig in getal zijn en door de vensters (de oogen) ziet men de nieuwsgierige turende blikken niet meer, die Debora zoo trefvend in haar lied beschrijft, als zij Sisera's moeder voor het traliewerk laat staan en haar hoort roepen: „waarom vertoeft toch zijn wagen?" In het Oosten, waar de huizen meestal geen vensters hadden dan de kleine getraliede openingen boven de deur is dit beeld nog veel sprekender dan bij ons. De vensters zijn niet gesloten, maar het flikkerend vuur der oogen zoekt men daarachter vergeefs; de belangstelling is minder in hetgeen daar buiten omgaat.

Van zelf komt hij van het tralievenster boven de deur op den ingang zelven en beschrijft (vs. 4) den mond als de dubbele deur, die ingevallen en naar binnen gebogen is, wanneer de molen daarbinnen, het gebit dat de spijzen vermaalt, een dof geluid geeft.

Nog steeds houdt hij vast aan het denkbeeld van een woning en dieper naar binnen gaande komt hij tot de slaapkamer, waar hij den grijsaard 's morgens vroeg reeds ziet ontwaken, bij het eerste getjilp der vogels, omdat de slaap spoedig wijkt. De lust aan muziek is met dat al lang vergaan, de dochteren des gezangs zijn nedergebogen, dat is de liederen smaken niet meer. Geest en lichaam worden zwak; men vreest voor de hoogte en er is verschrikking op den weg, liefst blijft men in de woning vertoeven. En geen wonder, want de amandelboom bloeit, de boom, die aan zijn kale, bladerlooze takken de eerst roode bloesems in sneeuw witte ziet verkeeren en daarmee een tref-

fend zinnebeeld van de grijsheid is; de sprinkhaan is zichzelf een last: de lenden, veerkrachtig en vlug in de jeugd, zijn zwak geworden, de fiere gang, de forsche sprong is een slepend voortschuiven geworden, alle lust is verdwenen en reeds wachten de rouwklagers in de straat op het oogenblik, als de dood zal intreden en hun diensten zal vorderen.

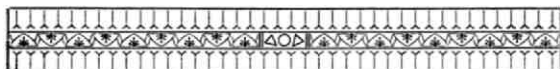
Maar nog is het zoover niet. Hoe gebrekkig ook het leven zij, het is nog altijd leven en het oogenblik van sterven is in zekeren zin nog plotseling en gewelddadig, een verbreking van de laatste banden, die het leven vasthouden. Schoon zijn de beelden, die nu volgen, in hun soberheid vooral. Eerst wordt de levenslamp beschreven: een gulden schaal aan een zilveren koord hangende, een veredelde omgekeerde voorstelling van den schedel, die nog zwak hangt aan den rugstreng. De zilveren koorde wordt zachtkens ontke- tend, wordt losser en losser; de gulden schaal wordt daarna met geweld stuk gestooten en de levenslamp gaat uit, daar zij haar olie verliest. Eindelijk komt het sterven zelf. De kruik aan den springader wordt gebroken en het rad aan den bornput aan stukken gestooten. Het hart en de longen houden op hun werk te doen, de kruik van het hartebloed vloeit niet meer, het rad der longen gaat niet meer, de keten loopt ratelend af en in het rochelend geluid van den stervende hoort men dien eigenaardigen klank, welks heugenis ons nooit vergaat, als wij dien eens vernomen hebben. Straks keert het stof naar de aarde, waaruit het genomen werd en de geest tot God, die hem schonk.

Bedenk, zegt de dichter dus, dat, zoo al uw leven gerekt werd, dit toch het onvermijdelijk einde is van alles. Gebruik de dagen, terwijl de gedachte helder en de kennis in volle kracht is; terwijl gij nog alles kunt opnemen, omdat de hand weet te grijpen en de voet te wandelen, en de oogen begeerig zijn om te zien, de honger groot is om verzadigd te worden, terwijl er ooren zijn om te hooren en moed om te ondernemen, de taak te behartigen door God u aangewezen; terwijl de zilveren schaal van uw schedel vol kostelijke olie en de bornput van het hart nog vol levensbloed is.

Verspil de jonge jaren niet, de kwade dagen komen toch en zijn niet af te wijzen.

Zalig de man, die het leert en, zoo hij het leert, weet hij dat ook de ouderdom zijn zegen mede kan brengen, ja dat in Jesaja 40 zelfs beloofd wordt: jongen worden moede en jongelingen vallen, maar die den Heere verwachten, varen op met vleugelen gelijk arenden, loopen en worden niet moede, wandelen en worden niet mat.

Zelfs dan nog, als alles vergaat, getuigt ook dat woord van het bouwvallig huis, dat ineen zinkt, van een zooveel beter gebouw, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.

JEZUS' MOEDERTAAL.

Een geleerd boekje is onlangs in Duitschland verschenen, slechts 175 bladzijden groot, maar die het schreef heeft heel wat kennis en studie van noode gehad om het samen te stellen.

Het is een oude kwestie in de Chr. Kerk, welke taal Jezus gesproken zou hebben: Hebreeuwsch of Grieksch? Velen oordeelden, dat daar de Joden Hebreeuwsch spraken, natuurlijk Hebreeuwsch de taal moest zijn, waarin ook de Heiland zich tot hen richtte. Die taal was dan wel niet het hooge, deftige Hebreeuwsch, maar de gewone spreektaal, die men Arameesch noemde. Anderen meenden, dat men in Galilea best Grieksch verstond en vonden het aangenamer te gelooven, dat de Heere die taal had gesproken, omdat ook het N. T. in het Grieksch is geschreven en wij dus de woorden des Heeren dan zuiver voor ons hadden, juist zooals ze waren gesproken.

Nu verscheen onlangs het bedoelde werkje van den heer A. Meyer te Bonn, die met tal van redenen betoogt, dat het Hebreeuwsch (of Arameesch) en niet anders de taal des Heeren geweest kan zijn. Wij zullen zijn betoog niet volgen, maar liever iets meedeelen, dat onzen lezers ook belang zal inboezemen, al zijn zij geen theologanten.

Meyer heeft namelijk beproefd, of hij sommige duistere plaatsen in het N. T. beter kon begrijpen, als hij ze in het Arameesch vertaalde en zie dat is hem van sommige merkwaardig gelukt, zoodat men hem moeilij^k zal kunnen weerspreken.

1. Johannes de Dooper zegt, Matth. 3:9, dat God machtig is zelfs uit steenen Abraham kinderen te verwekken. Vreemd is die overgang van steenen op kinderen, maar heel duidelijk wordt het als men weet, dat in het Arameesch steenen: *a b n ä j ä* en kinderen: *b'n ä j ä* beteekent, zoodat er een woordspeling in ligt: ik zeg u dat God van *a b n ä j ä* wel *b'n ä j ä* maken kan.

2. Zoo ook in Johannes 8:34: een iegelijk die de zonde doet is een dienstknecht der zonde. In het Arameesch alweer een woordspeling. Te doen heet *ä b'dä*, te dienen heet *ä b'dä*, dus wie de zonde *ä b'dä*, die is der zonde *ä b'dä*. Wij zouden er een woordspeling van kunnen maken door te zeggen: wie zonde doet de zonde dient; maar heel best gaat het niet.

3. In Matth. 7:6 staat zeer vreemd: „geeft het heilige den honden niet, noch werpt uw paarlen voor

de zwijnen." Welk verband is er tusschen het heilige en de paarden en wat is het heilige hier bedoeld? De schrijver deelt ons mede, dat in het Arameesch het woord ring en het woord heilige verbazend veel op elkaar gelijken, zoo dat men licht het een voor het ander kan lezen. Nu moet men er bij weten, dat de Rabbi's gaarne de waarheid van Gods wet vergeleken bij een ring met paarden bezet. De ring was dan de wet in haar geheel, de paarden waren de geboden afzonderlijk. „Geef den ring niet aan de honden en de paarden niet aan de zwijnen" wordt dus een volkomen zuiver geheel, waarvan de beteekenis natuurlijk niet verandert, maar waarvan het verband duidelijker is.

4. Matth. 11:28, de heerlijke tekst: „Komt herwaarts tot Mij die vermoeid en belast zijt" enz. is in het Arameesch een schoone woordspeling, omdat zachtmoedig en rust veel op elkaar gelijken, het eerste is njach, het tweede nicha. Doch de woordspeling gaat voor ons verloren en wij voelen er weinig van.

5. Wat echter meer beteekent is hetgeen de Heere tot de zonen van Zebedeüs zegt: „Kunt gij Mijn drinkbeker drinken en met Mijn doop gedoopt worden?" Gewoonlijk vat men het woord doop op als bloeddoop en brengt die in verband met de doornenkroon of met het bloedzweet in den hof van Gethsémané. Maar iedereen voelt, dat die verklaring vrij gedwongen is. Drinken en gedoopt worden staat zoo weinig in verband met elkaar. Veeleer zou men na drin-

ken aan spijs denken en verwachten te lezen: kunt gij drinken wat Ik drink en eten wat Ik eet? Welnu: als men goed leest, zegt Meyer, staat er dat ook. *Doo-pen* is niets anders dan het *indoo-pen* van spijs, zooals wij weten dat de Heere deed bij het Paascheest, toen Hij eerst een bete indoopte en aan Judas gaf met de woorden: wat gij doet, doe dat haastelijk. In het Arameesch is dit zoozeer de vaste uitdrukking, dat men het vaak eenvoudig gebruikt voor eten; evenals men in het Fransch met *soep* vaak heel het middagmaal bedoelt. Door deze opmerking krijgt de geschiedenis een geheel nieuw licht. Johannes en Jakobus willen zitten aan Jezus' rechter- en linkerhand in Zijn heerlijkheid of in Zijn Koninkrijk, als Hij op Zijn troon zal zitten. Zij hebben het woord, door den Heere kort te voren (Matth. 19:28) gesproken: „gij zult zitten op 12 tronen oordeelende de twaalf geslachten Israëls,” niet vergeefs gehoord en verzoeken om de eereplaats.

Jezus echter neemt de vraag in een anderen zin, huiselijker, nederiger en vraagt: eer wij over die tronen beslissen, kunt gij aan Mijn maaltijd mee aanzitten, Mijn drank drinken, Mijn spijs eten? Welke tronen gij later zult bezetten is ook van later zorg, kunt gij nu reeds naast Mij zitten aan Mijn maaltijd? En wat is Christus' maal? Een lijdensbeker en een spijs in bittere saus gedoopt? Ja gewis, maar er is veel meer dan dit in de uitdrukking te vinden. Hij die zijn dorst vergat aan de put van Sichem en die verklaarde, dat Zijn spijs was te doen den wil des Vaders, bedoelt er alles

mede, wat Hij ondervond. Kunt gij leven van alles waarvan Ik leef? dat is de vraag. En als de apostelen beslist en kortaf antwoorden: Wij kunnen! weerspreekt Jezus het niet, maar zegt met weemoed: deelgenootschap aan Mijn maaltijd hier op aarde kan Ik u beloven, deel aan Mijn leven, Mijn arbeid, Mijn geheele bestaan, maar de rest is in des Vaders hand.

6. Een niet minder belangrijke verklaring is die omtrent Lukas 17:20, 21, waar Meyer het recht tot een geheel andere vertaling bewijst en dan aldus leest: „Het koninkrijk Gods komt niet heimelijk en men zal niet zeggen: ziet hier of ziet daar! want ziet het koninkrijk Gods zal plotseling in uw midden staan.”

7. In verband daarmee is een andere vertaling van Luk. 16:16 en Matth. 11:12 van groot gewicht. Daar heet het (Lukas): De wet en de profeten zijn tot op Johannes, van dien tijd af wordt het Koninkrijk Gods verkondigd en een iegelijk doet geweld op hetzelve.” — (Matth.): „Van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan en de geweldigen nemen het met geweld.” Het Arameesche woord heeft meer betekenissen dan geweld doen, het beduidt ook: in bezit nemen, grijpen. Tot op Johannes dus werd door de profeten het Koninkrijk der hemelen voorgespiegeld als in de verte, in de toekomst; nu echter wordt het verkondigd, het staat voor de deur, die het kunnen, grijpen het, nemen het in bezit, zoodat Daniël 7:18 vervuld wordt. Misschien (maar Meyer wil dit niet te sterk beweren) mag het woord geweld

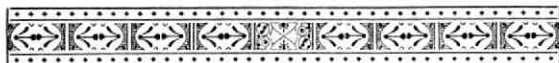
digers in vromen of heiligen veranderd worden. In elk geval is de beteekenis, dat de rechthebbers op dat koninkrijk niet meer behoeven te wachten, maar hun erfdeel nemen.

8. Omtrent de woorden van het avondmaal: „dit is Mijn lichaam, dit is Mijn bloed,” maakt de schrijver de zeer juiste opmerking, dat als de Heere in het Arameesch gesproken heeft de letterlijke opvatting van *is* (dit brood *is* of *verandert* in Mijn lichaam) zooals de Roomsche kerk leert, onmogelijk moet heeten, aangezien het woordje *is* in het Arameesch niet bestaat en men het er bij moet denken.

Maar merkwaardig is ook, dat het woord *lichaam* door Jezus gebruikt vaak even goed beteekenen kan *zelf*, zoodat Zijn bedoeling was: „dit ben Ik zelf” of m. a. w. „Ik geef Mij zelven aan u.” De woorden, die Paulus 1 Cor. 11:24, 25 tot twee malen geeft: „doet dat tot Mijne gedachtenis,” worden, als men ze in het Arameesch vertaalt, ook sprekender en beteekenen dan: „maakt er een gedachtenis, een herkenningsteeken van,” zorgt dus brood en wijn steeds zoo te gebruiken, dat de eenheid met Mij voortdurend werkelijkheid voor u is.

Enkele dezer verklaringen mogen ons bij den eersten opslag vreemd toeschijnen, de schrijver heeft er nog meer, dan wij hier kunnen vermelden. Genoeg zij het om ons de overtuiging te geven, dat wij het N. T. hoe vaak ook besproken nog niet uitgeput hebben en telkens nieuwe schatten zich daar laten ontdekken. Maar van ganscher harte stemmen wij in met de

woorden in de voorrede, waarin de schrijver zegt, dat wij onzen Heiland meer en meer tot het volk te brengen hebben. Wel — zoo eindigt hij — mogen wij niet beproeven het heiligdom van Zijn inwendig leven, Zijn diepste zelfbewustzijn wetenschappelijk bloot te leggen, uitgaande met fakkels en stokken om Hem te vangen, maar wat Hij gesproken heeft moeten wij naar Luthers voorbeeld aan ons volk in zijn eigen taal zeggen, gelijk Hij het in Zijn moedertaal eenvoudig en machtig verkondigd heeft.

EEN LENIG EN GESPIERD PROFEET.

Zonder er veel bij na te denken is men geneigd, om zich Elia voor te stellen als een oud man, die door het gezag, dat de jaren geven, grooten indruk maakt op zijn koning en zijn volk.

De Schrift zegt er niets van, maar er zijn een paar gegevens, die ons duidelijk doen zien, dat wij niet met een oud man te doen hebben, al mag hij dan ook tot rijperen leeftijd gekomen zijn, toen hij werd weggenomen.

1 Koningen 18:42 staat, dat hij op Karmel biddende zijn aangezicht legde tusschen zijne knieën. Geen oud man, die zoo zal bidden. Men moet wel zeer lenig zijn om het te kunnen, het zou dan nog eerder mogelijk zijn met het aangezicht op de aarde te liggen, gelijk onze Heiland in Gethsémané. Eenige verzen verder (vs. 46) staat, dat Elia zijne lendenen gordde en vóór Achab heenliep, een weg van

stellig vier uren gaans, zoo niet meer, tot waar men te Jizreël komt. Hij doet hier geheel, als de voorloopers thans nog in het Oosten doen, die hun koning voorafgaan en vaak sneller gaan dan diens paarden. Al zou men ook meenen, dat „de hand des Heeren, die over Elia was” hem bijzondere krachten verleende, het staat niet voor een oud man, wel voor een lenig, gespierd en jeugdig man om zich aldus te gedragen.

Nemen wij deze gegevens aan, dan wordt de geheele geschiedenis van Elia tijdens den hongersnood, op den Karmel en in de woestijn ons veel duidelijker en aanschouwelijker.

De onstuimigheid, de frischheid waarmede hij optreedt, is veel begrijpelijker in een jeugdig profeet dan in een grijsaard. Op rijper leeftijd verwacht men veel minder van zulke treffende tafereelen als de Karmel ons te zien geeft en wordt niet zoo moedeloos, als de vruchten daarvan zoo luttel blijken te zijn. Mozes althans staat heel anders tegenover Israël.

Elia zelf had nog veel te leeren en de geschiedenis van de droogte was voor hem misschien van even groote beteekenis als voor Israël en Achab. De profeet moest leeren, dat God alles dwingt, behalve het menschenhart. De raven moeten hun gulzigen aard afleggen en geven in plaats van rooven. De natuur moet het onmogelijke zich laten opleggen en aan de weduwe van Zarfath uit een ledige kruik en een ledige flesch het dagelijksch onderhoud verschaffen. Zelfs de dood mag zijn prooi niet houden, als het jongske der weduwe is gestorven, maar moet zijn ijzeren poor-

ten laten openbreken. Alles laat zich dwingen, zelfs de wolken gehoorzamen door hun regen in te houden of te geven op het woord van Gods dienaar.

Maar waar ook geweld mag triumfeeren, het menschelijke hart wordt niet veroverd door de forsche, krachtige, overweldigende maatregelen van den profeet. Al kan hij zelfs vuur uit den hemel doen neerdalen om het offer te verslinden, dat hij ter eere van Jehovah heeft aangericht, het menschelijk hart eischt andere middelen. O gewis, Elia mag voor een oogenblik allen bezielen en hij perst de schare den uitroep af: de Heere is God! de Heere is God! Hij beveelt den dood van al de Baälpriesters en Baälsprofeten, maar daarmee is nog niets gewonnen.

Toch achte men den profeet daarom niet klein. Zulk vuur, zulk een ijver, zulk een doorzettende kracht eischt God de Heere van jeugdige profeten; zij behoeven niet anders, zij behooren niet anders te zijn. Wie in zijn jeugd niet ijvert, zal op zijn ouden dag geen gloed vertoonen. Mozes, later met moeite tot zijn arbeid gebracht, als hij 80 jaar oud is, heeft in zijn jonge jaren ook met forsche hand Israël willen verlossen. Wat dragen, dulden, lijden is, heeft hij eerst geleerd in zijn tocht door de woestijn.

Heerlijk is het, zooals God de Zijnen leidt en zooals Hij hen gebruikt in Zijn werk. Als Elia met snellen loop vóór Achab henegaat, dan is hij grootsch in zijn optreden. Een jong, vurig profeet, die zijn koning als het ware meesleept, den weg wijst, voorgaat om hem in triomf te Jizreël binnen te voeren,

opdat het grootsche werk, op den Karmel begonnen, nu verder zou worden toegepast en uitgebreid. — Zoo had het moeten zijn! 't Is duidelijk, dat hij Achab geheel aan zijn leiband heeft. Als hij zelf gaat bidden, zegt hij tot dien flauwen koning: eet en drink gij maar — en de onbeduidende man doet het inderdaad, alsof er niets gebeurd ware. Is het wonder, als Elia waant dien man te kunnen kneden als was? Maar helaas! zulke wasachtige naturen laten zich door laaghartige, maar besliste goddeloozen nog beter kneden en als Achabs vrouw, Izebel, den profeet wil doen vermoorden, is Achab weer geheel in haar macht.

Doch de Heere vergeet de zijnen niet. Elia gaat heen, niet uit vrees, maar diep neerslachtig over de geringe uitwerking van zoo treffende gebeurtenissen.

In de woestijn krijgt hij geen bestraffing, zoo als men het vaak opneemt, maar veeleer een vertroosting. Dat de opeenvolging van gezichten (wind, aardbeving, vuur en daarna het suizen van een zachte koelte) geen bestraffing beteekent; dat de bedoeling niet is Elia's kwade, forsche houding af te keuren, blijkt genoeg uit hetgeen er volgt, waar hem wordt opgedragen (1 Kon. 19:15—17) een koning over Syrië en een over Israël te zalven, wier strenge maatregelen Gods oordeelen zullen uitvoeren. Veeleer is het een vertroosting, om Elia te leeren, dat God niet uitgeput is, wanneer alle forsche maatregelen vruchteloos blijken; dat er dus geen reden is tot moedeloosheid. De Heere opent hem een nieuw

verschiet, maar leert hem tevens dat, al moet hij op den ingeslagen weg voortgaan, God nog rijker voorraad van krachten heeft, dan waarover Elia tot heden beschikte.

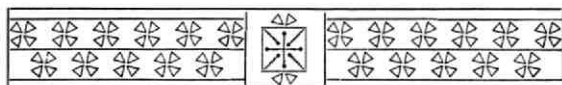
Hij wordt daarmede gesterkt en vooral de opdracht, om Elisa te zalven tot zijn opvolger, moet hem doen beseffen, dat hij slechts een instrument is, door God gebruikt, zoolang het Hem behaagt en het werk dus van geen enkel mensch afhangt, zelfs niet van de Elia's.

Merkwaardig is het, dat bij de verheerlijking op den berg Mozes, de oude van dagen en Elia, de jeugdige profeet, aan weerszijde van Christus staan. Beider eenheid wordt in Christus gevonden; op beiden straalt de heerlijkheid van Christus af.

Ja nog meer. Elia, hoe vurig, hoe gespierd ook, bezit niet alleen de kracht maar ook de lenigheid van de jeugdiger jaren. Zijn nederknielen met het hoofd tusschen de knieën is een teeken, dat hij niet te vergeefs in Gods leerschool is geweest. Zijn gebed op Karmel is ernstig, krachtig, vol geloof en vast verzekerd, het gelijkt in niets op de dwingende taal van de Baälpriesters. Maar als hij in de eenzaamheid neerknielt, zich kromt voor zijnen God, den last zijns volks op den gebogen rug draagt, toont hij ons zijn diepen ootmoed, zijn vurig en hoopvol wachten op Gods antwoord. Hij weet wat bidden is, hij weet ook wat uitzien is naar verhooring, als hij zijn jongen tot 7 malen laat heengaan om naar de wolken te speuren, die hij van over de zee verwacht.

Niet minder dan Mozes is hij daarin een voorafschaduwing van Christus.

„Niet door kracht of door geweld, maar door Mijnen Geest zal het geschieden,” spreekt . . . wie? — de Heere der heirscharen. Hij, die alles kan zoo Hij wil, houdt Zijne heirscharen terug om Zijn Geest uit te zenden. Nochtans Hij is en blijft de Heere der heirscharen. Hij gebruikt ze als het Hem behaagt en eenmaal zal de Christus, die in Gethsémané de legioenen Zijns Vaders niet opriep om te helpen, wederkomen met al Zijn heilige engelen en de lenige doch gespierde Profeet zal niet minder naast Zijn troon staan dan de zachtmoedige boven alle menschen, Mozes, de middelaar des O. V. Beide zijn Zijne dienaren. In beide heeft Hij Zijn welgevallen.

DIENEN OF BEHEERSCHT WORDEN.

Niets is gemakkelijker dan beheerscht worden en niets is moeilijker dan dienen.

Dit schijnt een paradox van de wonderlijkste soort, want beheerscht worden is dwang en dienen is vrijheid, weshalve men zou mogen verwachten, dat de mensch liever vrijwillig dient dan gedwongen beheerscht worden.

Toch bedriegen wij ons grootelijks. Was dienen zoo gemakkelijk, zoo zou het niet veel bijzonders zijn, dat de Zoon des Menschen gekomen is om te dienen; Hij zou dan niet veel meer doen dan wat ieder vrijheidslievend mensch gaarne hem nadoet. Het heeft er echter al heel weinig van. Dienen, vrijwillig dienen is zoo zeldzaam en beheerscht worden is zoo algemeen, dat juist de Zone Gods moest nederdalen op aarde om ons het verschil te doen kennen.

Hij zelf maakt dan ook een scherp onderscheid tusschen het een en het ander en zegt ons gedurig, dat de koningen der aarde vrij wat meer van hunne dienstknechten gedaan krijgen dan Hij. Zij heerschen

over de volkeren en de geweldigers worden genadige heeren genoemd. Was Hij zelf aardsch koning, zijn dienaars zouden voor Hem gestreden hebben, nu is het juist andersom.

Wij zien dan ook dat een koning, een generaal, een man, die zich laat gehoorzamen, oneindig veel meer kan verkrijgen van zijn onderdanen dan Jezus Christus. Duizenden hebben den dood in de vreeselijkste vormen getrotseerd, die voor de hoogste liefde niets over hadden. God zelfs heeft bij lange na niet den invloed op Zijn schepselen, dien een afgod heeft en terwijl scharen van heidenen hun kinderen, hun eigen leven veil hebben voor hun afgod, kan de Heere God Zijn martelaren bij tientallen tellen.

De moeders, die den Moloch dienden, legden haar kinderen op de armen van het afschuwelijk beeld en lieten ze vandaar neervallen in het vuur dat er onder lag, en niemand verbaasde er zich over. Maar als God van Abraham de offerande zijn zoons vraagt, trilt ons heele hart van aandoening, zoodra het oogenblik nadert, waarop aan den zwaren eisch zal worden voldaan.

Vreemd mag dit alles schijnen, het is toch maar al te duidelijk, dat het zoo is.

Had Jezus aan Petrus toegelaten het zwaard te gebruiken, hij had er met vernieuwde woede op in geslagen, op gevaar af van zijn leven er bij te laten, bukkende voor de overmacht; nu de Heere hem verzocht te waken en Hem niet te verloochenen, bezwijkt hij.

Het is dan ook een zonderlinge verwarring van

begrippen gehoorzaamheid gelijkkluidend te achten met zelfverloochening, zooals men bij de orde van de Jesuïeten en bij het Heilsleger gedurig doet. Die twee hebben niets van elkaar. Gehoorzaamheid kan er zijn zonder zelfverloochening en wie een krachtig gezag uitoefent, kan blinde gehoorzaamheid zonder veel moeite verkrijgen. De menschelijke natuur werkt in dat geval mede, zij gehoorzaamt gemakkelijk aan een mensch, een leider, een generaal, een koning, een afgod. Maar gehoorzaamheid aan God, die alleen zelfverloochening mag heeten, eischt heel wat meer.

Wil men het verschil zien, zoo is een eenvoudig voorbeeld voldoende. Twee menschen vragen een dienst, de vraag is bij beiden even billijk en even zwaar. De een is echter een persoon, waarmede gij dweept, de ander een, die u koel laat. De eerste vindt u niet alleen terstond bereid, maar veeleer overbereid nog veel meer te doen dan verlangd wordt. Bij den ander hebt gij een zekeren onwil niet kunnen verbergen; zoo het verlangde al gedaan wordt, het geschiedt met loomen tred en weinig geestdrift.

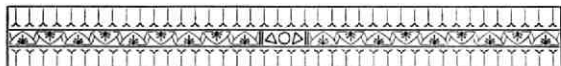
Dit gaat zoo ver dat menschen, die zich laten bedienen, die met zich laten dwepen gewoonlijk hartschotelijke vereerders krijgen, en men tegenover die waarlijk dienen zich meestal beklaagt, dat men nooit iets voor hen doen kan. Paulus ondervond dit te Corinthe in hooge mate. Daar had hij nooit een gave van de gemeente aangenomen, maar toen later Joodsch-Christelijke ijveraars uit Jeruzalem zich indrongen, verwierven dezen een grooten aanhang door

de brutaliteit waarmede zij zich lieten bedienen. Paulus zegt dan ook niet zonder bitterheid (2 Corinthe 11:20): „Want gij verdraagt het, zoo u iemand dienstbaar maakt, zoo u iemand opeet, zoo iemand van u neemt, zoo u iemand in het aangezicht slaat.”

Wat is de reden van zulk een laagheid in de menschelijke natuur? Waarom zoo weinig de hooge waarde erkend van hen die waarlijk dienen? Omdat men zelf zoo zelden dient, om Gods wil dient, zich zelve verloochent. Wie zich laat beheerschen, krijgt altijd iets terug voor zijn diensten, al was het maar een blik van goedkeuring, maar al krijgt hij niets terug, hij heeft in elk geval het streelend gevoel van zich zelve te voldoen, van zijn afgod schooner te maken, van iets aan te brengen.

Die waarlijk dient, krijgt niets terug dat zichtbaar, tastbaar, grijpbaar is dan alleen in het geloof; Gods oog ziet hem en vergeet hem niet, maar hij beseft zeer goed, dat hij God niet rijker maakt, dat zijn dienst uit waarachtige liefde ook allen zweem van loon, in welken vorm ook, buitensluit.

Deze dingen te overdenken, is vooral in de Paaschdagen van belang, opdat wij de heerlijkheid leeren verstaan van het woord, dat de Zoon des menschen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen. Hij eischt niets, Hij geeft alles. Wie dit verstaat leert, dat de dienst van dezen Koning en voor dezen Koning in niets gelijkt op heerschen of beheerscht worden.

WEG, WAARHEID, LEVEN.

De welbekende woorden: „Ik ben de weg, de waarheid en het leven” zijn zoo vaak door ons gehoord en herhaald, dat wij ons nauwelijks rekenschap geven van de vraag: welk verband is er tusschen die drie uitspraken?

De uitdrukking *weg* is beeldspraak, dat gevoelt ieder, maar is het woord *waarheid* dit ook? Als Jezus zegt: Ik ben de waarheid, zegt Hij immers niets dan wat letterlijk moet genomen worden? Het woord *leven* kan men als beeldspraak opvatten, maar desnoods ook als letterlijk zoo bedoeld. Zoo doende komt er verwarring en onzekerheid in onze voorstellingen: eerst beeldspraak, dan geen beeldspraak en eindelijk iets twijfelachtigs! Dit geeft iets zwevends aan den tekst en belet ons er den vollen zin van te genieten.

Wij zullen verder komen, wanneer wij ze alle

drie als beeldspraak opvatten. Beeldspraak onderstelt beelden, voorstellingen, die wij desnoods zouden kunnen uitteekenen, die wij althans met ons geestesoog aanschouwen kunnen.

De drie beelden, die ik voor mij zie bij het lezen van dezen tekst, zijn 1. een weg, gelijk van zelf spreekt; 2. een tempel der waarheid en 3. een maaltijd in dien tempel aangericht. Hiermede hebben wij alvast éénheid verkregen in onze gedachten en kunnen ons afvragen, hoe deze drie verklaringen onderling met elkaar in verband staan.

1. De weg allereerst, die ons naar den tempel heenvoert, waar God Zijn heerlijke woning heeft opgeslagen. „Niemand komt tot den Vader dan door Mij,” heet het onmiddellijk daarop.

Hij is de weg geweest voor tal van zielen, die door Hem tot den Vader zijn gekomen. Van allerlei geesten ontmoet ik op dien weg. Mattheus, door Hem gelokt en geroepen en uit zijn treurig beroep overgebracht in Zijn gemeenschap. Zaccheüs, naar Hem uitziende en door Hem gezien, door Hem verkoren om in Zijn nabijheid afstand te doen van den zondigen levensweg. De boetvaardige zondares bij Simon den Farizeër, die in Hem den heilige en de heiligheid leert liefkrijgen, in plaats van hare zinnelijke, onreine liefde. De Samaritaansche, eerst onwillig en in verzet, door Hem gewonnen en overwonnen. Nathanaël, door Hem in de ziel gegrepen, en in verrukking uitroepende: Rabbi, Gij zijt de Zone Gods, Gij zijt de Koning Israëls! Nicodemus, verlost van zijn Farizee-

sche inbeelding en ingeleid in het geheim der wedergeboorte. Maria, die het eene noodige, in Hem gevonden, ook bij Hem genieten wil. Al deze personen en nog zooveel anderen hebben zich aan Zijn persoon gehecht en zij nooden ons als 't ware, om met hen te treden naar den Vader, in het midden van de feesthoudende menigte, opgaande met een stem des lofs en der dankbaarheid.

Geen andere weg is er dan door Hem, dan in Hem, ja dan Hij zelf. Hem persoonlijk te gelooven, lief te hebben, is het middel om den Vader te kennen, want die Hem ziet, ziet den Vader.

2. Hij is de waarheid. Wanneer ik daarin een beeldspraak zie en Christus den tempel noem, zoo volg ik Zijn eigen spraakgebruik, daar Hij gezegd heeft: „breekt dezen tempel af,” wijzende op Zijn eigen lichaam.

Wat het nu inheeft, Christus tot een tempel te maken, een tempel der waarheid, is niet zoo spoedig verklaard als gezegd. Een tempel is ruim en ook Christus als de waarheid is ruim. Hij heeft ons geen leerstelsel, geen nauw omschreven geloofsbelijdenis of keurig gesteld leerboek gegeven. Veel kan men over Hem schrijven, maar Hij, in Wien de volheid der Godheid lichamelijk woont, is ruimer dan alles, wat men over Hem kan zeggen.

Zijn persoonlijkheid is zóó rijk, zóó vol, zóó veelvoudig, dat wij Hem in geen enkele omschrijving kunnen samenvatten. Blijf ik bij het beeld van een tempel, zoo kan ik de verschillende gedaanten, waarin

Hij zich aan ons vertoont, als zooveel tafereelen mij denken, aan de wanden van dien tempel geschilderd. Hier de kinderzegening en daartegenover het laatste oordeel. — Hier de bruiloft te Kana en ginds de verzoeking in de woestijn. — Hier de rijke Maria met haar zalfolie en ginds de rijke jongeling, wien de eisch te zwaar valt. — Hier de kring van de apostelen en Jezus, die verklaart: Ik en de Vader zijn één en ginds Gethsémané met Zijn bede: niet Mijn wil, Uw wil geschiede. — Hier de intocht van Jeruzalem met de hulde door Hem aanvaard en ginds het Kruis van Golgotha en de diepste vernedering.

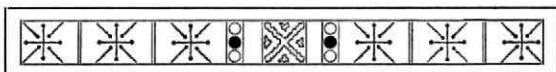
De tegenstellingen zijn overstelpend vele, maar in dien grooten tempel is ruimte voor dat alles; wij verzinken in dien schat van genade en in die stroom des geestes.

3. Hij is het leven. In dien tempel staat de goddelijke disch gereed. Daar eten wij het hemelsche brood en drinken den hemelschen wijn. En de gastheer is het gastmaal tevens. Hem te eten en te drinken is het leven te hebben in zich zelve. Niet in dien zin, dat wij eenmaal door Hem leven zullen, maar in den veel dieper zin, dat wie Hem in zich opneemt nu reeds het eeuwige leven in zich heeft.

Drie vooral onder de Apostelen hebben dit gevoeld en beschreven. Petrus in 1 Petr. I: 3, 4, als hij spreekt van de levende hope, door de opstanding van Christus in hem gewekt. Johannes, die, aan de borst des Heeren liggende, het heerlijk geheim opving van de afscheidsredenen, van den Trooster,

die met den Vader en den Zoon woning zou maken in het hart der Zijnen of als de wijnstok leven en levenskracht zou doen uitgaan tot al de ranken. Paulus eindelijk, die niet alleen zijn Heiland beschreef als H o o f d, maar wiens geheele bestaan verdween voor zijn Christus, als hij zeide: ik leef, doch niet meer ik, Christus leeft in mij. Alle drie doen zij ons voelen hoe Christus het leven voor hen is.

Zoo komt, dunkt mij, de tekst tot ons in zijn eenheid en veelvuldigheid. Jezus Christus leide ons door Hem tot den Vader, dat is tot Hem zelven en doe ons in Hem alles vinden wat wij noodig hebben om te zeggen: het leven is mij Christus.

DE OOGST IS GROOT.

De klacht over gebrek aan arbeiders in den wijngaard des Heeren is zoo algemeen, dat wij die waarlijk niet behoeven te herhalen.

Maar waar wij gewoonlijk niet op letten, is, dat de klacht van den Heer Jezus samenhangt met een uitspraak, die men gewoonlijk juist andersom leest dan er staat.

Jezus zegt: „de oogst is wel groot” en wij spreken gewoonlijk alsof er stond: „de oogst is bitter klein.” Vraag maar rond bij alle predikers en zendelingen en gedurig hoort gij de klacht over een schralen oogst. Opgewonden Christenen, die aandoening voor bekeering houden en alle tranen voor echt aanzien, mogen hoog opgeven van den zegen op hun arbeid, zij die wat dieper zien zeggen veeleer: „de oogst is uiterst klein.”

Hoe kan onze Heiland zoo anders oordeelen dan wij? Gebeurt het dan zoo vaak in Gods koninkrijk, dat er, evenals in Egypte tijdens de vruchtbare jaren, handen te kort komen om den oogst binnen te halen? Het schijnt veeleer het tegendeel.

Moet er ook een ander woord staan b.v. de wijngaard is wel groot of het zaaisel is ruim uitgestrooid? Maar er staat toch duidelijk: de oogst is groot.

Men zal toegeven, dat dit te denken geeft. Zeer waarschijnlijk bezien wij de dingen in een verkeerd licht en past het ons, de bedoeling des Heeren nauwkeuriger na te gaan.

Onze fout is vooral hierin gelegen, dat wij veel te veel aan onzen arbeid denken en vergeten wat God doet. Wij verbeelden ons, dat als wij niet zaaien, het zaaien uitblijft en gewis is het onze verplichting om het goede zaad met volle hand uit te strooien. Maar God zaait veel meer dan wij kunnen nagaan en wij hebben nog veel meer te klagen over zaad, dat niet rijp wordt of op den akker verrot, dan over gebrek aan zaad en zaaiing. Wij hebben niet zoo zeer te bidden om zaaiers, dan wel om arbeiders, die het rijpende graan bijtijds binnenhalen. Jezus zegt niet: bidt den Heer des oogstes, dat Hij zaaiers uitzende, maar dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstoote. Het zaaien geschiedt op allerlei vaak geheimzinnige wijzen. Gelijk de wind zaadkorrels overbrengt van verre streken soms, zoo worden Gods woorden op den adem des Geestes vaak gedragen, waar men het allerminst zou

vermoeden. Vraag eens aan ernstige Christenen, wat het meest tot hun bekeering heeft bijgedragen en zij zullen u wellicht mededeelingen doen van schijnbaar toevallige invloeden, die meer bij hen hebben uitgewerkt dan al wat opzettelijk in hun hart gezaaid was. In Jezus' dagen was het gerucht, dat van Hem uitging, reeds menigmaal een middel om de zielen te winnen. De stemmen van boven, als die tot Samuël, tot Saulus kwamen, zijn voorwaar nog niet verstomd, en machtig in hun werking voor het hart, dat ze hoort en verstaat. De verloren zoon voelt de trekking van zijns vaders huis, als hij bij den zwijmentrog zit en de honger hem het beeld van de welbekende woning voor het uitgeput brein doet verschijnen. Menig goed zaad in een hoek verborgen komt, na jaren lang werkeloos te hebben gelegen, tot wasdom zonder eenigen invloed van buiten. Wat ons echter ontbreekt is arbeiders, om dien oogst binnen te halen en daarom wil Jezus ons leeren bidden. Markus 4: 26—29 staat in de gelijkenis van het zaad, dat onmerkbaar opkomt, deze uitdrukking, die beter vertaald moest zijn: „en als de vrucht zich voordoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst daar is.” Dit woord zich voordoet is niet juist, zooals ieder begrijpen kan: immers welke landbouwer zal terstond gaan oogsten, als de vrucht zich voordoet, zich vertoont? Er moest staan: „en als de vrucht het toelaat” en dat is een zeer juiste voorstelling. De vrucht moet niet te rijp noch te onrijp zijn, het juiste oogenblik moet gekozen worden.

Welnu, dat is het waaraan het vaak faalt. Veel komt op en wordt of te vroeg of te laat of in het geheel niet geoogst en in alle drie gevallen lijdt Gods koninkrijk schade.

Wij komen oogen, ooren, handen, harten te kort, om het juiste oogenblik waar te nemen.

Een oog als van den Heiland, toen Hij in de groote vijf zalen van Bethesda lette op den kranke, wiens hart juist een rijpe vrucht des geloofs vertoonde, gereed om te worden geplukt.

Een oor, om bijtijds op den kreet te letten van den blindgeborene aan den weg te Jericho, in plaats van hem het zwijgen op te leggen.

Handen, om den geraakte met gemeenschappelijk geloof tot vóór de voeten van Christus te brengen.

Harten, om de leiding Gods met een of andere ziel te verstaan, gelijk Eli het bij Samuël deed of Ananias bij Paulus.

Dat het uitzenden van duizenden predikers hier de leemte niet kan aanvullen, spreekt immers van zelf. Zoo ergens, dan is hier het algemeen priesterschap der geloovigen noodig. Er is aan persoonlijke aanraking behoefte, opdat de ziel, in wier akker het goede zaad viel en wies, door tijdige zorg worde binnengeleid in het koninkrijk Gods.

Het zaaien doet Gods hand veel ruimer dan wij kunnen nagaan. Hij gaat over de gansche aarde en strooit veel meer uit dan wij weten, maar Hij laat het oogsten aan de arbeiders over, opdat zij er de vreugde en den zegen van zouden genieten. Maar

daarom dragen zij er de verantwoording ook van, als er veel, zeer veel verloren gaat. Bidt dan den Heer des oogstes, dat er vele arbeiders komen. Hij wil er om gebeden zijn, opdat wij mede-arbeiders zouden zijn in Zijn oogst.
